

Stockholms
stad

Bilaga O8

Ansökan om
budgetjusteringar för
särskilda ändamål

Sammanställning nämndens ansökningar

Budgetjusteringar för driftåtgärder

Fliknamn	Nämndens totalt ansökta budgetjusteringar för driftåtgärder
Kommunalt bostadsbidrag	
Kapitalkostnader	
Lokala åtgärdsprogram, vatten	
Biologisk mångfald	
Övriga ansökningar	

Projektnamn	Belopp
Klicka här för att ange text.	0
Klicka här för att ange text.	0
Klicka här för att ange text.	0
Klicka här för att ange text.	0

Budgetjusteringar för investeringsåtgärder

Fliknamn	Nämndens totalt ansökta budgetjusteringar för investeringsåtgärder
Klimatinvesteringar	
Trygghetsskapande åtgärder	
Lokala åtgärdsprogram, vatten	
Biologisk mångfald	
Naturresevat	
Stockholm och vattnet	
Parklekar	
Övriga ansökningar	

Projektnamn	Belopp
Klimatinvesteringar	13,8
Trygghetsskapande åtgärd i form av ny belysning i anslutning till Liljeholmsbron i Drakenbergsparken.	0,5
Klicka här för att ange text.	0
Klicka här för att ange text.	0
Klicka här för att ange text.	0
Renovera och tillgängliggöra avstånd brygga vid Hornstulls Strand.	1,0
Klicka här för att ange text.	0
Klicka här för att ange text.	0

15,3

Kommunalt bostadsbidrag för personer med funktionsnedsättning

Stadsdelsnämnderna kan ansöka om budgetjustering för ersättning av eventuella merkostnader för kommunalt bostadsbidrag för personer med funktionsnedsättning.

Ansökan om budgetjustering i samband med:

Tertialrapport 2

Nämnd:

Kontaktperson:

Klicka här för att ange text.

Epost:

Klicka här för att ange text.

Telefon:

Klicka här för att ange text.

Ansökt belopp

Utfall till och med T2 (jan-aug)

Prognos sept-dec

0,0 mnkr

0,0 mnkr

0,0 mnkr

Eventuella övriga upplysningar

Klicka här för att ange text.

Kapitalkostnader - drift

Stadsdelsnämnderna kan ansöka om budgetjusteringar för ökade kapitalkostnader inom stadsmiljöområdet.

Ansökan om budgetjustering i samband med:

Tertialrapport 2

Nämnd:

Kontaktperson:

Klicka här för att ange text.

Epost:

Klicka här för att ange text.

Telefon:

Klicka här för att ange text.

Ansökt belopp (Mnkr avrundat till närmsta hundratusental)

	Budget	Utfall T2	Prognos helår	Avvikelse =sökt belopp
Avskrivningar				0
Internränta				0
Summa kapitalkostnader	0,0	0,0	0,0	0,0

Eventuella övriga upplysningar

Klicka här för att ange text.

Lokalt åtgärdsprogram för vattenförekomster (drift och investeringar)

Samtliga nämnder kan ansöka om budgetjustering för genomförande av de åtgärder som föreslås i de lokala åtgärdsprogrammen eller andra relevanta åtgärder som bidrar till att uppnå det övergripande målet om god vattenstatus.

Ansökan om budgetjustering i samband med:

Sökande nämnd:

Klicka här för att ange text.

Kontaktperson:

Klicka här för att ange text.

Roll:

Klicka här för att ange text.

Telefon:

Klicka här för att ange text.

Epost:

Klicka här för att ange text.

Namn på projekt:

Klicka här för att ange text.

Ansökan avser:

Sökt belopp (mnkr)

Avrundat till närmsta hundratusental

1. Projektbeskrivning

Ansökan ska innehålla en tydlig beskrivning av den tänkta åtgärden med mål och syfte.

1.1 Projektets mål och syfte

Klicka här för att ange text.

Klicka här för att fylla i ytterligare text om fältet ovan inte räcker

1.2 Koppling till handlingsplan för god vattenstatus eller lokalt åtgärdsprogram för vattenförekomst

Klicka här för att ange text.

Klicka här för att fylla i ytterligare text om fältet ovan inte räcker

1.3 Effekter på vattenstatus

Fyll i under de rubriker som är relevanta för ansökan. Effekten ska vara mätbar, och det är därför viktigt att så långt det är möjligt ha ett startmått så att den totala effekten kan beräknas. Finns ingen data behöver anledning anges samt beskrivning ges hur utsläppseffekten eller förbättringarna ska redovisas. Ett exempel kan vara att bedöma hur stor utsläppsminskningen av fosfor är.

Klicka här för att ange text.

Klicka här för att fylla i ytterligare text om fältet ovan inte räcker

1.4 Andra nyttor

Beskriv andra miljönyttor, effekter på trygghet, social hållbarhet etc.

Klicka här för att ange text.

Klicka här för att fylla i ytterligare text om fältet ovan inte räcker

1.5 Nya arbetssätt eller innovation

Beskriv eventuella nya arbetssätt eller inslag av innovation i projektet.

Klicka här för att ange text.
Klicka här för att fylla i ytterligare text om fältet ovan inte räcker
1.6 Uppföljning och utvärdering
<i>Beskriv hur och när uppföljningen och utvärderingen av insatsen ska göras.</i>
Klicka här för att ange text.
Klicka här för att fylla i ytterligare text om fältet ovan inte räcker
2. Tidplan
<i>Ansökan ska innehålla en tidplan med insatsens genomförande från start till uppföljning och slutredovisning. Insatsen ska vara genomförd under innevarande år.</i>
Klicka här för att ange text.
Klicka här för att fylla i ytterligare text om fältet ovan inte räcker
3. Beskrivning av utgifter och eventuell medfinansiering
<i>Ansökan ska redovisa insatsens totala investering uppdelat på relevanta kostnadsposter. Eventuell egen medfinansiering redovisas och extern medfinansiering redovisas i förekommande fall. Om insatsen till del ska genomföras av annan nämnd eller bolagsstyrelse ska denna del specificeras.</i>
Klicka här för att ange text.
Klicka här för att fylla i ytterligare text om fältet ovan inte räcker
4. Påverkan på framtida driftkostnader
<i>Av ansökan ska det framgå om och/eller hur insatsen kan förväntas påverka nämndens eller annan nämnd/styrelses framtida driftutgifter/kostnader, inklusive kapitalkostnader.</i>
Klicka här för att ange text.
Klicka här för att fylla i ytterligare text om fältet ovan inte räcker
5. Projektansökan har stämts av med styrgruppen för god vattenstatus
Klicka här för att ange text.
4.1 Eventuell kommentar från styrgruppen för god vattenstatus
Klicka här för att ange text.
6. Övriga upplysningar
Klicka här för att ange text.
Klicka här för att fylla i ytterligare text om fältet ovan inte räcker
7. Bilagor
Klicka här för att ange text.
Klicka här för att fylla i ytterligare text om fältet ovan inte räcker

Biologisk mångfald - drift och investering

Stadsdelsnämnderna kan söka investeringsmedel för åtgärder som bidrar till genomförande av de stadsdelsvisa åtgärdsförslag för biologisk mångfald.

Ansökan om budgetjustering i samband med:

Sökande nämnd:

Kontaktperson:

Roll:

Telefon:

Epost:

Klicka här för att ange text.

Namn på projekt:

Klicka här för att ange text.

Ansökan avser:

Sökt belopp (mnkr):

Avrundat till närmsta hundratusental.

1. Projektbeskrivning

Ansökan ska innehålla en tydlig beskrivning av den tänkta åtgärden med mål och syfte.

1.1 Projektets mål och syfte

Klicka här för att ange text.

Klicka här för att fylla i ytterligare text om fältet ovan inte räcker

1.2 Koppling till stadsdelsvist åtgärdsförslag för biologisk mångfald

Beskriv koppling till stadsdelsvist åtgärdsförslag för biologisk mångfald.

Klicka här för att ange text.

Klicka här för att fylla i ytterligare text om fältet ovan inte räcker

1.3 Andra nyttor

Beskriv andra miljönyttor, effekter på trygghet, social hållbarhet etc.

Klicka här för att ange text.

Klicka här för att fylla i ytterligare text om fältet ovan inte räcker

1.4 Nya arbetssätt eller innovation

Beskriv eventuella nya arbetssätt eller inslag av innovation i projektet.

Klicka här för att ange text.

Klicka här för att fylla i ytterligare text om fältet ovan inte räcker

1.5 Uppföljning och utvärdering

Beskriv hur och när uppföljningen och utvärderingen av insatsen ska göras.

Klicka här för att ange text.

Klicka här för att fylla i ytterligare text om fältet ovan inte räcker

2. Tidplan

Ansökan ska innehålla en tidplan med insatsens genomförande från start till uppföljning och slutredovisning. Insatsen ska vara genomförd under innevarande år.

Klicka här för att ange text.

Klicka här för att fylla i ytterligare text om fältet ovan inte räcker

3. Beskrivning av utgifter och eventuell medfinansiering

Ansökan ska redovisa insatsens totala investering uppdelat på relevanta kostnadsposter. Eventuell egen medfinansiering redovisas och extern medfinansiering redovisas i förekommande fall. Om insatsen till del ska genomföras av annan nämnd eller bolagsstyrelse ska denna del specificeras.

Klicka här för att ange text.

Klicka här för att fylla i ytterligare text om fältet ovan inte räcker

4. Påverkan på framtida driftkostnader

Av ansökan ska det framgå om och/eller hur insatsen kan förväntas påverka nämndens eller annan nämnd/styrelses framtida driftutgifter/kostnader, inklusive kapitalkostnader.

Klicka här för att ange text.

Klicka här för att fylla i ytterligare text om fältet ovan inte räcker

5. Projektansökan har stämts av med naturmiljöenheten på miljöförvaltningen

Klicka här för att ange text.

5.1 Eventuell kommentar från naturmiljöenheten

Klicka här för att ange text.

6. Övriga upplysningar

Klicka här för att ange text.

Klicka här för att fylla i ytterligare text om fältet ovan inte räcker

7. Bilagor

Klicka här för att ange text.

Klicka här för att fylla i ytterligare text om fältet ovan inte räcker

Övriga ansökningar

Ansökan om budgetjustering i samband med:

Nämnd

Kontaktperson:

Klicka här för att ange text.

Epost:

Klicka här för att ange text.

Telefon:

Klicka här för att ange text.

1. Information om åtgärd

1.1 Ansökan avser

Klicka här för att ange text.

1.2 Beskrivning av åtgärd

Klicka här för att ange text.

1.3 Åtgärdens syfte

Klicka här för att ange text.

1.4 Åtgärdens tidplan

Klicka här för att ange text.

2. Ansökt belopp, avser kostnader för 2022

2.1 Totalt belopp för denna ansökan:

0,0 mnkr

Klicka här för att ange varav-poster...

Klicka här för att ange varav-poster...

Klicka här för att ange varav-poster...

2.2 Beskrivning av åtgärdens budget

Klicka här för att ange text.

3. Eventuella övriga upplysningar

Klicka här för att ange text.

Klimatinvesteringar - investering

Information om klimatinvesteringar finns på intranätet:

[Klimatinvesteringsmedel - Stockholms stads intranät](#)

Kontakt stadsledningskontoret:

klimatinvesteringar@stockholm.se

Ansökan om budgetjustering i samband med:

Verksamhetsplan

Sökande nämnd:

Södermalms stadsdelsnämnd

Kontaktperson:

Andreas Evestedt

Roll:

Avdelningschef

0

08-508 12 230

Epost:

andreas.evestedt@stockholm.se

Namn på projekt:

Anläggande av biokolsbäddar, nyplantering av träd och buskar samt utbyte till genomsläppligt markmaterial i samband med planerad upprustning av Mariatorget.

Sökt belopp (mnkr)

5,5

1. Projektbeskrivning

Ansökan ska innehålla en tydlig beskrivning av den tänkta åtgärden med mål och syfte.

1.1 Projektets mål och syfte

Förvaltningen har under 2022 tagit fram ett förslag till program för en kommande upprustning av Mariatorget. Programmet innebär bland annat upprustning av befintliga grus- och gräsytor, renovering av växtbäddar för träd, ny belysning, renovering av planteringar samt utveckling av lekplatsen (se bilaga 1 och 2). Upprustningsprojektet är ett av stadsdelsnämndens inplanerade parkinvesteringsprojekt vilket erhållit budgetmedel för 2021, 2022 samt för nästkommande år 2023. För att projektet i sin helhet ska kunna genomföras är de nu ansökta medlen för klimatsatser en förutsättning. Det för ansökan aktuella primära målet/syftet är: Genom att tillföra Mariatorget nya växtbäddar med biokol för parkträd, perennplanteringar och buskage, bidrar förvaltningen till att minska koldioxidhalten i atmosfären eftersom biokolet tjäna som koldioxidfälla. Vid utbyte av växtmaterial, i form av buskar och perenner, beaktas den biologiska mångfalden vid val av växter. Området kring Mariatorget utgörs vidare av en av Södermalms stadsdelsområdes tydligaste lågpunkter enligt stadens "Skyfallskartering". Genom att tillföra Mariatorget genomsläppligt material för gräs- och gångtytor omhändertas det lokala dagvattnet bättre vilket minskar risken för att belasta befintligt dagvattennät samt minskar risken för översvämning i närområdet. De nyplanterade träden binder koldioxid från atmosfären samt bidrar till omhändertagande av dagvatten. De nya träden bidrar även till att öka krontäckningsgraden vid platsen. Projektets sekundära mål/syfte: Biokol är ett jordförbättringsmedel som håller vatten, luft och näring i jorden och ger därmed förbättrad tillväxt till växterna. Gällande dagvattnet är ett sekundärt mål att det även kommer parkens växtlighet till del genom insatser som görs i projektet.

1.2 Koppling till relevant styrdokument

Ange koppling till Stockholms stads klimathandlingsplan 2020-2023 eller Stockholm stads handlingsplan för klimatanpassning 2022-2025

Stockholms stads klimathandlingsplan 2020-2023 och Stockholm stads handlingsplan för klimatanpassning 2022-2025.

1.3 Beskrivning av vald lösning med motivering

Genom att använda biokol i växtbäddarna låser man även ned kol i marken – en så kallad kolsänka. Det är ett enkelt sätt att bidra till att motverka klimatförändringarna. För mer information om biokol och tekniska lösningar i samband med trädplanteringar finns mer information på stadens hemsida: <https://parker.stockholm/vaxter-djur/trad/vaxtbaddar/>. Vid de platser på Mariatorget där förvaltningen planerar att anlägga växtbäddar med biokol, gör förvaltningen bedömningar angående sårbarhet vid skyfall samt risk för hög solinstrålning och temperatur. Detta utöver biokolsbäddarnas primära syfte som är att binda koldioxid i luften.

Gällande insatsen som syftar till att minska risker i samband med skyfall har förvaltningen tagit fram ett lösning som innebär att ytorna för bland annat grus/stenmjöl samt gräs anläggs med extra genomtränglighet för vatten.

1.4 Beräkning av CO2-reduktion eller effekt av klimatanpassning

Om projektet avser ökad klimatnytta ska en kalkyl med beräkning av CO2-reduktion från energicentrum redovisas FÖRE och EFTER investeringen.

Om projektet avser klimatanpassning – beskriv den risk som åtgärden avser att avhjälpa eller minska och vilken effekt åtgärden förväntas få på den identifierade risken kopplat till de platsspecifika förutsättningarna.

FÖRE investering: - EFTER investering: Åtgärden innebär att cirka 81 kubikmeter rent biokol anläggs i parken (10 % inblandning i jorden). Detta motsvarar ett minskat utsläpp med cirka 50 ton CO2-ekvivalenter. Genom att tillföra Mariatorget genomsläppligt material för gräs- och gångytor omhändertas det lokala dagvattnet vilket minskar risken för översvämning i området.

1.5 Andra nyttor

Beskriv andra miljönyttor, riskreducering, effekter på trygghet och social hållbarhet etc.

Biokol är kol som görs av till exempel kvistar och grenar, och används vid odling. I Stockholms stad används biokol i växtbäddar för träd och andra växter. Biokol har blandats i odlingsjord i tusentals år för att få träd och andra växter att må bättre. Biokolet suger likten tvättsvamp upp vatten, näring och luft som annars hade gått förlorat. Trädets rötter kan sedan i sin tur ta upp det vatten och den näring som biokolen håller. Biokolet fungerar bra både vid nyplantering och vid renovering av växtbäddar. Träden bidrar till biologisk mångfald.

1.6 Nya arbetssätt eller innovation

Beskriv eventuella nya arbetssätt eller inslag av innovation i projektet.

Stadsdelen har nu använt biokol vid lämpliga växtbäddar under flera år. Förvaltningen har goda erfarenheter av användandet av biokol. De växtbäddar som tidigare försetts med biokol har fallit väl ut och växtmaterial har etablerats enligt plan. Från att tidigare endast varit ett pilotprojekt i mindre skala tillämpar förvaltningen idag biokol som ett förstahandsval då nya växtbäddar ska anläggas.

1.7 Uppföljning och utvärdering

Beskriv hur och när uppföljningen och utvärderingen av insatsen ska göras.

Uppföljning görs i samband med verksamhetsberättelsen för 2023 där en sammanställning över vad som utförts under verksamhetsåret redovisas.

2. Tidplan

Ansökan ska innehålla en tidplan med insatsens genomförande från start till uppföljning och slutredovisning. Insatsen ska vara genomförd under innevarande år.

Genomförandet av ovan beskrivna åtgärder planeras att genomföras under 2023.
3. Beskrivning av utgifter och eventuell medfinansiering
<i>Ansökan ska redovisa insatsens totala investering uppdelat på relevanta kostnadsposter. Eventuell egen medfinansiering redovisas och extern medfinansiering redovisas i förekommande fall. Om insatsen till del ska genomföras av annan nämnd eller bolagsstyrelse ska denna del specificeras.</i>
Genomförandet av ovan beskrivna åtgärder uppgår till en kostnad av 5,5 mnkr (se kalkyl i bilaga 4).
Klicka här för att fylla i ytterligare text om fältet ovan inte räcker
4. Påverkan på framtida driftkostnader
<i>Av ansökan ska det framgå om och/eller hur insatsen kan förväntas påverka nämndens eller annan nämnd/styrelses framtida driftutgifter/kostnader, inklusive kapitalkostnader.</i>
Anläggandet av växtbäddar med biokol förväntas minska driftkostnaderna eftersom växter och träd genom tillförsel av biokol blir mer livskraftiga och robusta.
5. Projektansökan har stämts av med stödfunktion
Klimatanpassningsstrateg
5.1 Eventuell kommentar från stödfunktion
6. Övriga upplysningar
Förvaltningen avser att söka ytterligare klimatmedel för växtbäddasrenovering av lindalléer utanför det centrala parkrummet på Mariatorget preliminärt för åren 2024 och 2025. Observera att denna ansökan inte omfattar den insatsen för kommande år utan endast för 2023.
7. Bilagor
Bilaga 1 Mariatorget, program för upprustning (samrådsversion), bilaga 2 Illustrationsplan till programmet, bilaga 3 karta över planerade klimatåtgärder, bilaga 4 kalkyl för klimatåtgärder 2023.

Klimatinvesteringar - investering

Information om klimatinvesteringar finns på intranätet:

[Klimatinvesteringsmedel - Stockholms stads intranät](#)

Kontakt stadsledningskontoret:

klimatinvesteringar@stockholm.se

Ansökan om budgetjustering i samband med:

Verksamhetsplan

Sökande nämnd:

Södermalms stadsdelsnämnd

Kontaktperson:

Andreas Evestedt

Roll:

Avdelningschef

Telefon:

08-508 12 230

Epost:

andreas.evestedt@stockholm.se

Namn på projekt:

Anläggande av växtbäddar med biokol

Sökt belopp (mnkr)

2,0

1. Projektbeskrivning

Ansökan ska innehålla en tydlig beskrivning av den tänkta åtgärden med mål och syfte.

1.1 Projektets mål och syfte

Projektets primära mål/syfte: Genom att tillföra nya växtbäddar med biokol för parkträd, perennplanteringar och buskage, bidrar förvaltningen till att minska koldioxidhalten i atmosfären eftersom biokolet tjänar som koldioxidfälla. Vid ett eventuellt utbyte av växtmaterial vid platserna beaktas möjligheten att utveckla den biologiska mångfalden vid val av växter. Projektets sekundära mål/syfte: Biokol är ett jordförbättringsmedel som håller vatten, luft och näring i jorden och ger därmed förbättrad tillväxt till växterna. Dessutom bidrar växtbäddarna till att fördröja dagvatten vid skyfall.

1.2 Koppling till relevant styrdokument

Ange koppling till Stockholms stads klimathandlingsplan 2020-2023 eller Stockholm stads handlingsplan för klimatanpassning 2022-2025

Stockholms stads klimathandlingsplan 2020-2023: Kapitel 7 - Klimatpositiv stad senast 2040 (se avsnitt om biokol).

Klicka här för att fylla i ytterligare text om fältet ovan inte räcker

1.3 Beskrivning av vald lösning med motivering

Genom att använda biokol i växtbäddarna låser man även ned kol i marken – en så kallad kolsänka. Det är ett enkelt sätt att bidra till att motverka klimatförändringarna. För mer information om biokol och tekniska lösningar i samband med trädplanteringar finns mer information på stadens hemsida: <https://parker.stockholm/vaxter-djur/trad/vaxtbaddar/>. Under året planerar förvaltningen att anlägga biokolsbäddar på ett antal olika platser inom stadsdelsområdet. Vid de platser där förvaltningen planerar att anlägga växtbäddar med biokol, gör förvaltningen bedömningar angående sårbarhet vid skyfall samt risk för hög solinstrålning och temperatur. Detta utöver biokolsbäddarnas primära syfte som är att binda koldioxid i luften.

1.4 Beräkning av CO2-reduktion eller effekt av klimatanpassning

Om projektet avser ökad klimatnytta ska en kalkyl med beräkning av CO2-reduktion från energicentrum redovisas FÖRE och EFTER investeringen.

Om projektet avser klimatanpassning – beskriv den risk som åtgärden avser att avhjälpa eller minska och vilken effekt åtgärden förväntas få på den identifierade risken kopplat till de platsspecifika förutsättningarna.

FÖRE investering: - EFTER investering: Vår beräkningsmodell har tagits fram utifrån stadsdelsförvaltningens motsvarande insatser 2019 med hjälp av trafikkontoret. Åtgärden för 2019 innebar ett minskat utsläpp med 21 ton CO2-ekvivalenter. Detta genom att 33,75 kubikmeter ren biokol lades ut (20% inblandning i jorden), detta med en investeringsbudget på 1,2 mnkr. Översatt till årets medelsansökan för 2023, på 2,0 mnkr, uppskattas ett minskat utsläpp av CO2-ekvivalenter med cirka 30-35 ton.

1.5 Andra nyttor

Beskriv andra miljönyttor, riskreducering, effekter på trygghet och social hållbarhet etc.

Biokol är kol som görs av till exempel kvistar och grenar, och används vid odling. I Stockholms stad används biokol i växtbäddar för träd och andra växter. Biokol har blandats i odlingsjord i tusentals år för att få träd och andra växter att må bättre. Biokolet suger liksom en tvättsvamp upp vatten, näring och luft som annars hade gått förlorat. Trädets rötter kan sedan i sin tur ta upp det vatten och den näring som biokolen håller. Biokolet fungerar bra både vid nyplantering och vid renovering av växtbäddar.

1.6 Nya arbetssätt eller innovation

Stadsdelen har nu använt biokol vid lämpliga växtbäddar under flera år. Förvaltningen har goda erfarenheter av användandet av biokol. De växtbäddar som tidigare försetts med biokol har fallit väl ut och växtmaterial har etablerats enligt plan. Från att tidigare endast varit ett pilotprojekt i mindre skala tillämpar förvaltningen idag biokol som ett förstahandsval då nya växtbäddar ska anläggas.

1.7 Uppföljning och utvärdering

Beskriv hur och när uppföljningen och utvärderingen av insatsen ska göras.

Uppföljning görs i samband med verksamhetsberättelsen för 2023 där en sammanställning över vad som utförts under verksamhetsåret redovisas.

2. Tidplan

Ansökan ska innehålla en tidplan med insatsens genomförande från start till uppföljning och slutredovisning. Insatsen ska vara genomförd under innevarande år.

Anläggandet av växtbäddarna, inklusive eventuellt utbyte av växtmaterial, ska genomföras under 2023.

3. Beskrivning av utgifter och eventuell medfinansiering

Ansökan ska redovisa insatsens totala investering uppdelat på relevanta kostnadsposter. Eventuell egen medfinansiering redovisas och extern medfinansiering redovisas i förekommande fall. Om insatsen till del ska genomföras av annan nämnd eller bolagsstyrelse ska denna del specificeras.

Anläggande av biokolsbäddar inklusive eventuellt utbyte av växtmaterial samt garantiskötsel till en kostnad av 2,0 mnkr. Ingen medfinansiering eller inkomster planeras för detta projekt.

4. Påverkan på framtida driftkostnader
<i>Av ansökan ska det framgå om och/eller hur insatsen kan förväntas påverka nämndens eller annan nämnd/styrelses framtida driftutgifter/kostnader, inklusive kapitalkostnader.</i>
Anläggandet av växtbäddar med biokol förväntas minska driftkostnaderna eftersom växter och träd genom tillförsel av biokol blir mer livskraftiga och robusta.
Klicka här för att fylla i ytterligare text om fältet ovan inte räcker
5. Projektansökan har stämts av med stödfunktion
Klimatanpassningsstrateg
5.1 Eventuell kommentar från stödfunktion
6. Övriga upplysningar
7. Bilagor
Klicka här för att ange text.
Klicka här för att fylla i ytterligare text om fältet ovan inte räcker

Klimatinvesteringar - investering

Information om klimatinvesteringar finns på intranätet:

[Klimatinvesteringsmedel - Stockholms stads intranät](#)

Kontakt stadsledningskontoret:

klimatinvesteringar@stockholm.se

Ansökan om budgetjustering i samband med:

Verksamhetsplan

Sökande nämnd:

Södermalms stadsdelsnämnd

Kontaktperson:

Andreas Evestedt

Roll:

Avdelningschef

Telefon:

08-508 12 230

Epost:

andreas.evestedt@stockholm.se

Namn på projekt:

Trädförnyelse.

Sökt belopp (mnkr)

3,5

1. Projektbeskrivning

Ansökan ska innehålla en tydlig beskrivning av den tänkta åtgärden med mål och syfte.

1.1 Projektets mål och syfte

Projektets primära mål/syfte: Projektet har som målsättning att ersätta träd i stadsdelsområdets parker som dött av exempelvis torka eller skadats av tung snö i samband med snöovädret i slutet av november 2022. Träden är viktiga då de bland annat binder koldioxid från atmosfären samt bidrar till att sänka temperaturen vid värmeböljor. Dessutom bidrar träden och dess växtbäddar till omhändertagande av dagvatten i samband med skyfall. Projektets sekundära mål/syfte: Träden bidrar till biologisk mångfald.

1.2 Koppling till relevant styrdokument

Ange koppling till Stockholms stads klimathandlingsplan 2020-2023 eller Stockholm stads handlingsplan för klimatanpassning 2022-2025

Stockholm stads handlingsplan för klimatanpassning 2022-2025, kapitel 3 om värmebölja.

1.3 Beskrivning av vald lösning med motivering

Samtliga nyplanterade träd kommer att försees med växtbäddar som är anpassade utifrån varje specifik plats. Där så är lämpligt används skelettjordar och/eller biokolsbäddar. Beträffande solinstrålning/hög temperatur gör förvaltningen bedömningar utifrån stadens framtagna värmekarta inför val av platser för trädplantering. I aktiviteten planeras även inventering av trädbeståndet att göras.

1.4 Beräkning av CO2-reduktion eller effekt av klimatanpassning

Om projektet avser ökad klimatnytta ska en kalkyl med beräkning av CO2-reduktion från energicentrum redovisas FÖRE och EFTER investeringen.

Om projektet avser klimatanpassning – beskriv den risk som åtgärden avser att avhjälpa eller minska och vilken effekt åtgärden förväntas få på den identifierade risken kopplat till de platsspecifika förutsättningarna.

FÖRE:- EFTER: Uppskattningsvis binder varje träd mellan 10-40 kg koldioxid per år. Lufttemperaturen under ett träd uppskattas till någon grad lägre jämfört med en solbelyst plats en varm och solig sommardag. Strålningstemperaturen kan dock vara 30 °C lägre under trädet, vilket motsvarar en upplevd temperaturskillnad på 14 °C. Antalet träd som kan planteras för sökta belopp är beroende av plats och sort.

Klicka här för att fylla i ytterligare text om fältet ovan inte räcker

1.5 Andra nyttor

Beskriv andra miljönyttor, riskreducering, effekter på trygghet och social hållbarhet etc.

Se ovan punkt 1.1

1.6 Nya arbetssätt eller innovation

Beskriv eventuella nya arbetssätt eller inslag av innovation i projektet.

1.7 Uppföljning och utvärdering

Beskriv hur och när uppföljningen och utvärderingen av insatsen ska göras.

Uppföljning görs i samband med verksamhetsberättelsen för 2023 där en sammanställning över vad som utförts under verksamhetsåret redovisas.

2. Tidplan

Ansökan ska innehålla en tidplan med insatsens genomförande från start till uppföljning och slutredovisning.

Insatsen ska vara genomförd under innevarande år.

Inköp av träd och plantering ska genomföras under perioden mars-november 2023.

3. Beskrivning av utgifter och eventuell medfinansiering

Ansökan ska redovisa insatsens totala investering uppdelat på relevanta kostnadsposter. Eventuell egen medfinansiering redovisas och extern medfinansiering redovisas i förekommande fall. Om insatsen till del ska genomföras av annan nämnd eller bolagsstyrelse ska denna del specificeras.

Inköp av träd och utplantering i tillhörande växtbädd samt garantiskötsel till en kostnad av 3,5 mnkr. Ingen medfinansiering eller inkomster planeras för detta projekt.

4. Påverkan på framtida driftkostnader

Av ansökan ska det framgå om och/eller hur insatsen kan förväntas påverka nämndens eller annan nämnd/styrelses framtida driftutgifter/kostnader, inklusive kapitalkostnader.

Projektet bedöms innebära något ökade driftkostnader för stadsdelsnämnden.

5. Projektansökan har stämts av med stödfunktion

Klimatanpassningsstrategi

5.1 Eventuell kommentar från stödfunktion

Klicka här för att ange text.

6. Övriga upplysningar

Förvaltningen har tagit fram ett antal trädvårdsplaner för utvalda parker inom stadsdelsområdet. Dessa planer utgör ett stöd i samband med val av trädsorter och utplacering. Förvaltningen har även sammanställt träd som dött i samband med torkan sommaren 2018. Förvaltningen har även låtit göra en sammanställning av de träd som har skadats av snöovädret november 2022. Den planerade insatsen fokuserar på att återplantera en del av de träd som dött under värmeböljan samt skadats pga av snöovädret.

Klicka här för att fylla i ytterligare text om fältet ovan inte räcker

7. Bilagor

Klicka här för att ange text.

Klicka här för att fylla i ytterligare text om fältet ovan inte räcker

Klimatinvesteringar - investering

Information om klimatinvesteringar finns på intranätet:

[Klimatinvesteringsmedel - Stockholms stads intranät](#)

Kontakt stadsledningskontoret:

klimatinvesteringar@stockholm.se

Ansökan om budgetjustering i samband med:

Verksamhetsplan

Sökande nämnd:

Södermalms stadsdelsförvaltning

Kontaktperson:

Anna-Lena Albin

Roll:

Miljösamordnare

Telefon:

50812018

Epost:

anna-lena.albin@stockholm.se

Namn på projekt:

Armatyrbyte LED Kulltorps Vård och omsorgsboende

Sökt belopp (mnkr)

2,2

1. Projektbeskrivning

1.1 Projektets mål och syfte

Utbyte av äldre lysrörsarmaturer glödlampsarmaturer mm på vård- och omsorgsboendet Kulltorp, Tantogatan 19. Målet med detta är att minska energiförbrukningen och skapa kostnadseffektiva lokaler och förbättra inomhusmiljön. Utbytet kommer innebära att det blir en minskad energiförbrukning samt klimatpåverkan.

1.2 Koppling till relevant styrdokument

Ange koppling till Stockholms stads klimathandlingsplan 2020-2023 eller Stockholm stads handlingsplan för klimatanpassning 2022-2025

Budget 2023, Miljöprogrammet

1.3 Beskrivning av vald lösning med motivering

Idag sitter det äldre lysrörsarmaturer med T8 och T5 lysrör samt glödlampor i Kulltorps VoB lokaler som drar mycket energi. Genom att byta ut armaturerna kan man minska elförbrukningen med upp till 45 %, Den totala årliga energiförbrukningen skulle reduceras med 23000 kWh vid installation av föreslagen belysningslösning.

1.4 Beräkning av CO2-reduktion eller effekt av klimatanpassning

Om projektet avser ökad klimatnytta ska en kalkyl med beräkning av CO2-reduktion från energicentrum redovisas FÖRE och EFTER investeringen. Om projektet avser klimatanpassning – beskriv den risk som åtgärden avser att avhjälpa eller minska och vilken effekt åtgärden förväntas få på den identifierade risken kopplat till de platsspecifika förutsättningarna. Co2 besparing Före: 3090 kg/år Efter: 1712 kg/år kWh före: 51506 kWh Efter: 28534 kWh
1.5 Andra nyttor Beskriv andra miljönyttor, riskreducering, effekter på trygghet och social hållbarhet etc.
1.6 Nya arbetssätt eller innovation Beskriv eventuella nya arbetssätt eller inslag av innovation i projektet.
1.7 Uppföljning och utvärdering Beskriv hur och när uppföljningen och utvärderingen av insatsen ska göras. Uppföljning görs i samband med verksamhetsberättelsen för 2023 där en sammanställning över vad som utförts under verksamhetsåret redovisas.
2. Tidplan Ansökan ska innehålla en tidplan med insatsens genomförande från start till uppföljning och slutredovisning. Insatsen ska vara genomförd under innevarande år. Byte av belysningsarmaturer kommer att ske under 2023.
3. Beskrivning av utgifter och eventuell medfinansiering Ansökan ska redovisa insatsens totala investering uppdelat på relevanta kostnadsposter. Eventuell egen medfinansiering redovisas och extern medfinansiering redovisas i förekommande fall. Om insatsen till del ska genomföras av annan nämnd eller bolagsstyrelse ska denna del specificeras. Inköp av LED-armatur, montering av armaturen samt injustering av styrning. Ingen medfinansiering planeras för detta projekt.
4. Påverkan på framtida driftkostnader Av ansökan ska det framgå om och/eller hur insatsen kan förväntas påverka nämndens eller annan nämnd/styrelses framtida driftutgifter/kostnader, inklusive kapitalkostnader. Driftkostnader beräknas minska med de genomförda åtgärderna. I och med investeringen drar vi ned på både koldioxidutsläpp och elkostnader. Kronor före: 66957 kr/år Efter: 37095 kr/år
5. Projektansökan har stämts av med stödfunktion Energicentrum
5.1 Eventuell kommentar från stödfunktion
6. Övriga upplysningar
7. Bilagor

Klimatinvesteringar - investering

Information om klimatinvesteringar finns på intranätet:

[Klimatinvesteringsmedel - Stockholms stads intranät](#)

Kontakt stadsledningskontoret:

klimatinvesteringar@stockholm.se

Ansökan om budgetjustering i samband med:

Verksamhetsplan

Sökande nämnd:

Södermalms stadsdelsförvaltning

Kontaktperson:

Anna-Lena Albin

Roll:

Miljösamordnare

Telefon:

50812018

Epost:

anna-lena.albin@stockholm.se

Namn på projekt:

Armaturbyte LED förskola

Sökt belopp (mnkr)

0,6

1. Projektbeskrivning

1.1 Projektets mål och syfte

Utbyte av äldre T8 och T5 lysrörsarmaturer på förskolan Egalia. Målet med detta är att minska energiförbrukningen och skapa kostnadseffektiva lokaler och förbättra inomhusmiljön. Utbytet kommer innebära att det blir en minskad energiförbrukning samt klimatpåverkan.

1.2 Koppling till relevant styrdokument

Ange koppling till Stockholms stads klimathandlingsplan 2020-2023 eller Stockholm stads handlingsplan för klimatanpassning 2022-2025

Budget 2023, Miljöprogrammet

1.3 Beskrivning av vald lösning med motivering

Idag sitter det äldre lysrörsarmaturer med T8 och T5 lysrör i förskolans lokaler som drar mycket energi. Genom att byta ut armaturerna kan man minska elförbrukningen med upp till 45 %, Den totala årliga energiförbrukningen kan ha reducerats med 7806 kWh.

1.4 Beräkning av CO2-reduktion eller effekt av klimatanpassning

Om projektet avser ökad klimatnytta ska en kalkyl med beräkning av CO2-reduktion från energicentrum redovisas FÖRE och EFTER investeringen.
Om projektet avser klimatanpassning – beskriv den risk som åtgärden avser att avhjälpa eller minska och vilken effekt åtgärden förväntas få på den identifierade risken kopplat till de platsspecifika förutsättningarna.
Ungefärlig uträkning Co2 besparing Före: 875 kg/år Efter: 407 kg/år
Ungefärlig uträkning kWh före: 14582 kWh Efter: 6776 kWh
1.5 Andra nyttor
Beskriv andra miljönyttor, riskreducering, effekter på trygghet och social hållbarhet etc.
1.6 Nya arbetssätt eller innovation
Beskriv eventuella nya arbetssätt eller inslag av innovation i projektet.
1.7 Uppföljning och utvärdering
Beskriv hur och när uppföljningen och utvärderingen av insatsen ska göras.
Uppföljning görs i samband med verksamhetsberättelsen för 2023 där en sammanställning över vad som utförts under verksamhetsåret redovisas.
2. Tidplan
Ansökan ska innehålla en tidplan med insatsens genomförande från start till uppföljning och slutredovisning.
Insatsen ska vara genomförd under innevarande år.
Byte av belysningsarmaturer kommer att ske under 2023.
3. Beskrivning av utgifter och eventuell medfinansiering
Ansökan ska redovisa insatsens totala investering uppdelat på relevanta kostnadsposter. Eventuell egen medfinansiering redovisas och extern medfinansiering redovisas i förekommande fall. Om insatsen till del ska genomföras av annan nämnd eller bolagsstyrelse ska denna del specificeras.
Inköp av LED-armatur, montering av armaturen samt injustering av styrning. Ingen medfinansiering planeras för detta projekt.
4. Påverkan på framtida driftkostnader
Av ansökan ska det framgå om och/eller hur insatsen kan förväntas påverka nämndens eller annan nämnd/styrelses framtida driftutgifter/kostnader, inklusive kapitalkostnader.
Driftkostnader beräknas minska med de genomförda åtgärderna. I och med investeringen drar vi ned på både koldioxidutsläpp och elkostnader.
Ungefärlig uträkning Kronor före: 14584 kr/år Efter: 6770 kr/år
5. Projektansökan har stämts av med stödfunktion
Energicentrum
5.1 Eventuell kommentar från stödfunktion
6. Övriga upplysningar
Uträkningarna är ungefärliga, kommer räknas på nytt när en mer exakt offert inkommer.
7. Bilagor

Trygghetsskapande åtgärder - investering

Samtliga nämnder kan ansöka om budgetjustering för investeringar som syftar till trygghetsskapande åtgärder. Åtgärderna ska avse fysiska investeringar på mark, anläggning eller fastighet och utgå ifrån en lokal behovsanalys av tryggheten.

Ansökan om budgetjustering i samband med:

Verksamhetsplan

Sökande nämnd:

Södermalm stadsdelsnämnd

Kontaktperson:

Andreas Evestedt

Telefon:

08-508 12 230

Epost:

andreas.evestedt@stockholm.se

Eventuell medsökande nämnd:

Trafiknämnden

Kontaktperson:

Magnus Lans

Telefon:

08-508 26 030

Epost:

magnus.lans@stockholm.se

Eventuell samverkan med nämnd/bolagsstyrelse

Om insatsen till del ska genomföras genom annan nämnd/bolagsstyrelse ska överenskommelse om detta ha skett med berörd part, ange i så fall detta nedan.

Avses medfinansiering ske av nämnd genom de särskilda trygghetsmedlen ska även samarbetande nämnd inkomma med en ansökan om medel. Lämpligen står en nämnd som huvudsökande med utförliga beskrivningar enligt dessa anvisningar som övrig/övriga nämnder kan hänvisa till och där ansökan från medsökande fokuseras på att beskriva de enskilda insatser som är aktuella.

Namn på insats
Trygghetsskapande åtgärd i form av ny belysning i anslutning till Liljeholmsbron i Drakenbergsparken.
Sökt belopp (mnkr) Avrundat till närmsta hundratusental
0,5

1. Beskrivning (mål och syfte)
<i>Ansökan ska innehålla en tydlig och detaljerad beskrivning av den tänkta åtgärden med övergripande mål och syfte. Underrubrikerna i beskrivningen ska ge en tydlig koppling mellan den lokala behovsanalys som gjorts och det resultat som förväntas.</i>
1.1 Behovsanalys/problembeskrivning
<i>Redogör för den platsspecifika problembeskrivningen som underbygger varför en investering behövs och på vilket sätt en analys av lokala förutsättningar och behov har tagits fram. Finns exempelvis kopplingar till den lokala samverkansöverenskommelsen med polisen eller har behovet lyfts fram i andra lokala brottsförebyggande eller trygghetsskapande sammanhang?</i>
I samband med styrgruppsmöten inom det brottsförebyggande rådet Söderandan samt inom styrgruppsmöten för den lokala samverkansöverenskommelsen mellan bland annat polis har området kring Drakenbergsparken diskuterats utifrån behovet att förbättra tryggheten. Drakenbergsparken finns därför med i den ansökan om ordningsvakter som tagits fram för stadsdelsområdet. Se hela ansökan i bilagan 1 "Ansökan om förordnandeområde enligt §3 (1980:578) lagen om ordningsvakter gällande Tantolunden, Drakenbergsparken och Högalidsparken, Södermlams stadsdelsområde". Utifrån diskussioner som förts mellan förvaltningen och bland annat kommunpolisen är Drakenbergsparken en av de mest utsatta platserna gällande trygghetsproblematik inom stadsdelsområdet. Samverkan Stockholmsregionen har valt ut västra Södermalm som en av fyra öppna drogscener i regionen för riktad verksamhet under det kommande 2023. Samverkan Stockholmsregionen består av samtliga Stockholmskommuner, Region Stockholm, Polismyndigheten, Länsstyrelsen, Kriminalvården och Tullverket. Se också kommunpolisens bedömning av trygghetssituationen i området, se bilaga 2.
Klicka här för att fylla i ytterligare text om fältet ovan inte räcker

1.2 Berörd målgrupp och område

Ange den/de målgrupper och den/de områden som insatserna riktar sig till/mot. Både allmänna och särskilda målgrupper ska specificeras. Redogörelsen ska även skatta storleken på de målgrupper som berörs - exempelvis hur många unga som bor i ett område eller antalet personer som passerar en viss plats.

Ätgärden riktar sig till bland annat besökare och boende i närområdet. Ätgärden riktar sig även till att underlätta polisens arbete vid platsen.

1.3 Beskrivning av insatsen

Redogör för platsen för insatsen samt hur insatsen ska realiseras. Innan ansökan lämnas in ska samråd ske med andra berörda förvaltningar om insatsernas genomförbarhet, vilket ska beskrivas här. Insatsen ska förhålla sig logiskt till ovan beskrivna problembild och de resultat som förväntas.

Insatsen syftar till att utveckla känslan av trygghet i området mellan Liljeholmsbron och den öppna väggen för gatukost i Drakenbergsparken, detta genom att tillföra ny belysning vid platsen. Insatsen har stämts av med belysningsfunktionen på trafikkontoret.

Bilden nedan visar det område som är aktuellt för ansökan.

1.3 Beskrivning av insatsen

Redogör för platsen för insatsen samt hur insatsen ska realiseras.

Innan ansökan lämnas in ska samråd ske med andra berörda förvaltningar om insatsernas genomförbarhet, vilket ska beskrivas här. Insatsen ska förhålla sig logiskt till ovan beskrivna problembild och de resultat som förväntas.

Behovet av trygghetsinsats i området har bland annat stämts av med socialtjänst och kommunpolis. Det tekniska genomförandet kring att tillföra området belysning har stämts av med trafikkontorets belysningsfunktion.

Bilden nedan visar området för planerad insats. Kartbild från GoogleMaps.

1.4 Förväntat resultat

Beskriv de positiva resultat och effekter som insatsen ska generera för målgruppen. Som exempel kan detta handla om ökad känsla av trygghet för kvinnor på ett torg vilket leder till fler kvinnor som rör sig på torget.

Åtgärden bedöms innebära att platsen kommer att upplevas ljusare och tryggare. Belysningen kommer även att underlätta polisens arbete på platsen samt försvåra för brottslig verksamhet.

Klicka här för att fylla i ytterligare text om fältet ovan inte räcker

1.5 Uppföljning och utvärdering

Beskriv hur och när uppföljningen och utvärderingen av insatsen ska göras samt hur de avses dokumenteras och spridas.

Uppföljning kommer att ske genom Söderandans nätverk (det lokala brottsförebyggande rådet) samt med kommunpolisen och stadsmiljöavdelningen. Insatsen beräknas vara färdigställd under 2023. Utvärdering planeras efter färdigställandet av åtgärden.

Klicka här för att fylla i ytterligare text om fältet ovan inte räcker

2. Organisation för insatsernas genomförande

Beskriv kortfattat den organisation som ansvarar för att genomföra insatsen samt ansvarar för att följa upp dess effekter. Om samverkan sker med lokala aktörer i arbetet ska detta beskrivas under denna punkt, exempelvis fastighetsägare, civilsamhälle, polis.

Stadsmiljöavdelningen inom Södermalms stadsdelsförvaltning. Åtgärden utförs i samverkan med trafikkontoret.

3. Tidplan

Ansökan ska innehålla en tidplan med identifierade faser i insatsens genomförande från start till uppföljning och slutredovisning. Insatsen ska vara genomförd under innevarande år. Finns koppling till tidigare beviljade trygghetsmedel?

Preliminär tidplan: Höst 2022: Avstämning med trafikkontoret samt kostnadsuppskattning. Våren 2023: projektering. Utförande i stadsmiljön sensommaren/höst 2023.

Klicka här för att fylla i ytterligare text om fältet ovan inte räcker

4. Beskrivning av utgifter och eventuell medfinansiering

Ansökan ska redovisa insatsens totala investering uppdelat på relevanta kostnadsposter. Eventuell egen medfinansiering redovisas och extern medfinansiering redovisas i förekommande fall. Om insatsen till del ska genomföras av annan nämnd eller bolagsstyrelse ska denna del specificeras.

Kostnaden att genomföra projektet beräknas uppgå till 0,5 mnkr. Kostnaden är fördelad enligt nedan:
Belysningsstolpar och armatur: 0,1 mnkr. Elarbeten/montage 0,075 mnkr. Projektering/byggledning: 0,075 mnkr. Markarbeten: 0,25 mnkr.

Klicka här för att fylla i ytterligare text om fältet ovan inte räcker

5. Påverkan på framtida driftkostnader

Av ansökan ska det framgå om och/eller hur insatsen kan förväntas påverka nämndens eller annan nämnd/styrelses framtida driftutgifter/kostnader, inklusive kapitalkostnader. Kompensation för kapitalkostnader beaktas i särskild ordning i samband med kommande verksamhetsplaner.

Ovanstående åtgärder kommer inte att innebära några ökade driftkostnader för stadsdelsnämnden. Åtgärden innebär dock en marginell ökning av driftkostnaden för trafiknämnden.

Klicka här för att fylla i ytterligare text om fältet ovan inte räcker

4. Bilagor

Bilaga 1: Ansökan om förordnandeområde enligt §3 (1980:578) lagen om ordningsvakter gällande Tantolunden, Drakenbergsparken och Högalidsparken, Södermlams stadsdelsområde. Bilaga 2: Kommunpolisens bedömning av trygghetssituationen på västra Södermalm.

Klicka här för att fylla i ytterligare text om fältet ovan inte räcker

Naturresevat - investering

Samtliga stadsdelsnämnder kan ansöka om budgetjustering för investeringar i naturresevat, exempelvis toaletter, parkbänkar, målpunkter och skyltar.

Ansökan om budgetjustering i samband med:

Namn på projektet:

Klicka här för att ange text.

Nämnd:

Kontaktperson:

Klicka här för att ange text.

Epost:

Klicka här för att ange text.

Roll/Titel:

Klicka här för att ange text.

1. Information om projektet

1.1 Beskrivning av åtgärd

Klicka här för att ange text.

1.2 Projektets syfte

Klicka här för att ange text.

1.3 Projektets tidplan

Klicka här för att ange text.

2. Projektets budget

2.1 Totalt belopp för denna ansökan:

Klicka här för att ange varav-poster...

Klicka här för att ange varav-poster...

Klicka här för att ange varav-poster...

2.2 Påverkan på framtida driftkostnader

Klicka här för att ange text.

3. Eventuella övriga upplysningar

Klicka här för att ange text.

0,0 mnkr

kr

kr

kr

Stockholm vid vattnet - investering

Stadsdelsnämnder och berörda facknämnder kan ansöka om budgetjustering till 50 procent medfinansiering av planerade investeringar som syftar till att öka vistelsevärden på platser vid vattnet, exempelvis bryggor eller sittmöbler.

Ansökan om budgetjustering i samband med:

Verksamhetsplan

Namn på projektet:

Renovera och tillgängliggöra avstängd brygga vid Hornstulls Strand.

Nämnd:

Södermalm stadsdelsnämnd

Kontaktperson:

Andreas Evestedt

Epost:

andreas.evestedt@stockholm.se

Roll/Titel:

Avdelningschef

1. Information om projektet

1.1 Beskrivning av åtgärd

Vid Hornstulls Strand finns en brygga som sedan ett år tillbaka är avstängd på grund av rasrisk. Bryggan har tidigare varit en populär vistelseplats vid vattnet för stadens invånare (se bilaga 1 med bryggans placering samt bilder från platsen 2011 och 2022 och en dokumenterad dykinspektion av bryggan i bilaga 2). För att åter tillgängliggöra bryggan för allmänheten önskar förvaltningen erhålla medel för att renovera den. Bryggan behöver både ny bärande konstruktion samt nytt ytskikt. Förvaltningen planerar även att förse bryggan med nya bänkar för att erbjuda attraktiv vistelse vid vattnet. Platsen ligger i ett av de mest utsatta områdena i västra Södermalm ur trygghetssynpunkt. En renovering av bryggan skulle även innebära att en idag avspärrad yta som kan upplevas som otrygg istället omvandlas till en trygg och inbjudande plats som befolkas året runt.

1.2 Projektets syfte

Syftet med åtgärden är att tillgängliggöra den aktuella bryggan för boende och andra invånare i staden samt besökare.

1.3 Projektets tidplan

Projektet kommer att genomföras under 2023.

2. Projektets budget

2.1 Totalt belopp för denna ansökan:

1,0 mnkr

Renoveringsarbete (se uppskattad kostnad i bilaga 3)

880 000 kr

Projektering/byggledning

120 000 kr

2.2 Beskrivning av projektets totala budget inkl. egen finansiering

Projektets totala budget uppgår till 2,0 mnkr. Den egna finansieringen uppgår till 1,0 mnkr, dvs till 50 % av den totala kostnaden.

2.3 Påverkan på framtida driftkostnader

Ingen påtaglig ökning av driftkostnaderna utifrån dagslägt.

3. Eventuella övriga upplysningar

Klicka här för att ange text.

Mariatorget

Program för upprustning

2022-01-14

Stockholms
stad

LAND

INNEHÅLL

BAKGRUND

UPPDRAGET	03
MEDBORGARDIALOGEN	04
PARKENS HISTORIA 1700-1870	05
PARKENS HISTORIA 1880-1950	06
PARKENS STRUKTUR GENOM HISTORIEN	07
PARKENS HISTORIA BILDER 1880-1920	08
PARKENS HISTORIA BILDER 1820-1950	09
PARKENS HISTORIA 1950 - IDAG	10

PARKENS DELAR	11
PARKEN OCH KONSTEN	16

ANALYS

VEGETATION OCH OBJEKT	17
RUMSLIGHET OCH TRYGGHET	18
FRAMKOMLIGHET	19
HISTORISKA STRUKTURER OCH DAGENS MÅLPUNKTER	20

FÖRSLAG

ÖVERGRIPANDE FÖRÄDLING OCH NYA TILLÄGG	21
ILLUSTRATIONSPLAN	22
ENTRÉN MOT HORNSGATAN	23
KIOSKER OCH TORGHANDEL	24
ENTRÉN MOT SANKT PAULSGATAN OCH LEKPLATSEN	25
UTRUSTNING LEKPLATSEN	26
VÄXTMATERIAL	7
SITTMÖBLER	29
RÄCKEN OCH KANTER	30
PARKENS FÄRGSKALA	31
BELYSNING OCH DAGVATTEN	32

BILAGA

SKISSER I DIGITAL MODELL	33
--------------------------	----

Dokumentet 'Mariatorget - Program för upprustning' har tagits fram på uppdrag av Trafikkontoret, Stockholm stad genom Ewa Reuterbrand samt Södermalms stadsdelsförvaltning genom Karin Mehliis.

Arbetet har utförts av Tora Bärnarp, Therese Lemos och Camilla Doms, landskapsarkitekter på LAND Arkitektur.

Fotografen framsidan: Lennart Johansson
Illustrationer och fotografier: LAND Arkitektur om inget annat anges.

TEXT- OCH BILDKÄLLOR:

Kulturhistoriskt kunskapsunderlag för Stockholms parker - Stadsmuseet 2020
Parkplan södermalm - Stockholms stad 2019
Historisk skylt (uppsatt i Parken) - Stockholm Stad 2016

Stockholms Parker - Bertil Asker 1986
Vårt gröna Stockholm - Bengt Edlund 2018
En liten vykortsbok om Mariatorget och dess historia - Peter Pluntky 2013
Örnis bilar - Carl Johan De Geer och Jan Lööv 2009

Stockholmskällan (<https://stockholmskallan.stockholm.se/sok/?q=mariatorget&map=true>)
Digitala Stadsmuseet (<https://digitalastadsmuseet.stockholm.se/fotoweb/archives/5004-Dokument-och-publikationer/?q=mariatorget>)
Pixabay (<https://pixabay.com/sv/>)
Wikipedia (<https://sv.wikipedia.org/wiki/Mariatorget>)

BAKGRUND

Uppdraget

Mariatorget är en av Södermalms viktigaste och mest omtyckta platser. En välbesökt prydnadspark med långa anor. Vissa delar av parken är välanvända och slits hårt, medan andra ligger lite i skymundan och är svåra att bruka. Därför ska parkens disposition ses över för att hitta bättre placering av sittplatser och vistelseytor. Gräs- och grusytor har behov av en grundläggande upprustning. Träd, buskar och planteringar bör ses över. Mariatorget är en välbevarad representant för Stockholms äldre parker och parkens historiska karaktär och övergripande struktur ska bevaras och förädlas. En medborgardialog har genomförts, där invånarna kunde tycka till om hur parken ska rustas. Svaren har beaktats i arbetet med att ta fram förslag för upprustningen.

PARKENS ROLL I STADEN

Mariatorget med sin centrala placering på Södermalm är en oas i stadsmiljön. Här bjuds på grönska, folkliv och ro. Parken fungerar som ett vardagsrum för invånarna på Södermalm och är en folkkär plats med gamla anor. I parken finns gräsytor för picknick, blomsterprakt och sittplatser samt en lekplats för de yngre barnen.

I den intilliggande parken Lilla Rosendal (i korsningen Sankt Paulsgatan/ Timmermansgatan) som är under uppbyggnad kommer det finnas flexibla ytor för lek och spring, blomsterprakt, picknickbord, pingis, sittplatser och vattenlek. Även Sankt Paulskyrkan och dess trädgård genomgår nu en omvandling och huserar snart verksamheter och café.

UR PARKPLAN SÖDERMALM - STOCKHOLMS STAD

Parkens storlek: 0,8 ha
Karaktär: Stadspark, historisk park
Innehåll: Parken kantas av stora lindar i alléer. I gräsyterna finns långa blomsterrabatter. Gångvägarna är av grus med friser av gatsten. I nordvästra hörnet finns en kiosk, en elnätstation och en stadstolett. I parken finns ett antal konstobjekt bland annat "Snöklockan" och "Tjusningen" och "Tors Fiske". I alléerna finns grusytor som kan användas för boulespel.

Bevara:

- Parkens gestaltning och karaktär som finpark
- Sommarblommorna
- De infiltrerbara grönyterna
- De skuggande lövträden
- Fontänen

* Justerad årtgärd

Vårda:

- Gräsmattor komplementas och stängs av för återhämtning årligen eller vid behov *.
- Återställa äldre träd som har utgått
- De blommande rabatterna

Utveckla:

- Ett program för hela parken som innefattar ny utformning av lek, sittplatser och planteringar samtidigt som man bevarar parkens stil och karaktär. Kopplingen till den planerade parken i Rosendal intill behöver också studeras.
- Fler sittplatser
- Utveckla växtligheten mot pollinatörsgynnande flora

UR KULTURHISTORISK VÄRDEBESKRIVNING - STADSMUSÉÉT

Mariatorget är en mycket välbevarad representant för Stockholms äldre stadsparker, tillkomna under sent 1800-tal. Trots senare omläggningar har parken bibehållit sin symmetriska form, äldre grönstrukturer, grusade gångar och därmed sin historiska karaktär.

Särskilt värdefulla delar och egenskaper:

- Parkens övergripande formella struktur och historiska karaktär
- Parkens räcken i järnsmide
- De grusade gångvägarna i alléerna
- De grusade gångvägarna i centralaxeln kantade med friser av storgatsten
- Klippta häckar
- Klippta gräsfält med färgrika blomsterplanteringar

Lindalléerna i form och art

- Paraplyalmarna
- Den helbladiga asken
- Prydnadsapeln
- Skulpturerna "Snöklockan", "Tjusningen" och "Emmanuel Swedenborg"
- Fontändammen och skulpturgruppen "Tors fiske"
- Lekplatsen i karaktär, form och material
- Grusade vilplatser med parksoffor

BAKGRUND

Medborgardialogen

Under sommaren 2021 genomfördes en medborgardialog där alla som ville kunde tycka till om parken idag och vad man önskar framöver. Sammanlagt deltog 747 personer i dialogen som pågick mellan den 26 juni till 31 augusti 2021.

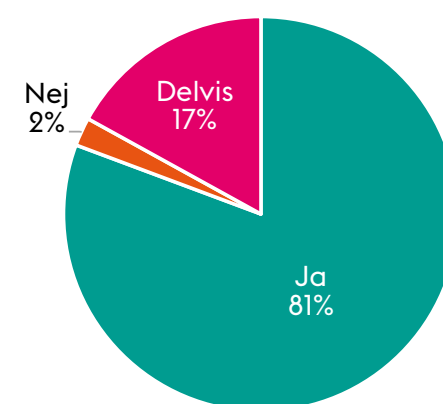
Dialogen genomfördes som en webbenkät på grund av den pågående coronapandemin. Allmänheten informerades och bjöds in att delta genom skyltar i parken, via projektets hemsida samt via Södermalms stadsdelsförvaltnings Facebooksida.

Dialogen sammanfattades i ett dokument som ligger till grund för det fortsatta programarbete. I dokumentet redovisas enkätens frågor och dess svar. Frågor med frisvar har kategoriserats utan värdering och redovisas genom citat ur enkäten. De frågor som hade tydliga svarsalternativ redovisas utifrån en procentuell svarsfördelning.

Läs medborgardialogen i sin helhet på webbplatsen [växer.stockholm/mariatorget](https://www.vaxer.stockholm/mariatorget)

Känner du dig trygg i parken?

SVARSALTERNATIV	ANTAL	%
Ja	589	81
Nej	17	2
Delvis	124	17

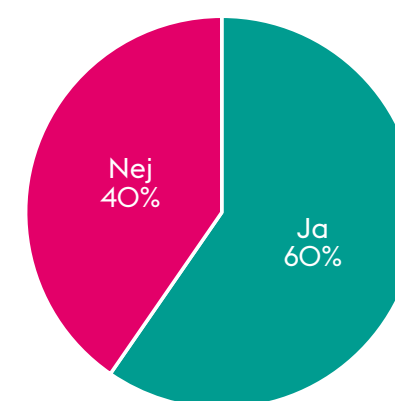

Vad är bäst i parken idag?

Fontänen
Blomsterrabatterna
Träden
Bänkarna
Folklivet

Är det något du saknar i parken?

SVARSALTERNATIV	ANTAL	%
Ja	409	60
Nej	277	40

Vad saknas och vad kan förbättras?

Mer grönska och blomsterprakt	Röj upp kring kioskerna och gör området trevligare.
Bevara den klassiska känslan	Se över grusytorna
Rusta upp och utveckla lekplatsen	Se över parkens ordningsregler
Ta bort lekplatsen	Etablera en liten kiosk och uteservering i parken
Lägg till fler bänkar	
Erbjud fler sätt att sitta på i parken	

BAKGRUND

Parkens historia 1700 - 1870

Från 1600-talet, innan torget anlades, utgjorde platsen en del av den stora trädgårdsanläggning med barockträdgård och nyttoodling som tillhörde Dauerska malmgården som låg i korsningen mellan nuvarande Hornsgatan och Bellmansgatan.

Själva torget anlades 1759, efter den stora sk. Mariabranden, då över 300 gårdar brann ner i området. En av anledningarna var att skapa en brandgata i området, även om det innan branden funnits planer på en "monumentalplats" för Södermalm på platsen. Torget utgjordes initialt av en öppen grusad yta och kallades först Nya torget och Hornstorget. I slutet av 1760-talet fick torget namnet Adolf Fredriks Torg, efter den dåvarande kungen. Kungens villkor för namnbytet var att platsens

funktion som avrättningsplats skulle upphöra. Torget hette sedan Adolf Fredriks torg i nästan 200 år.

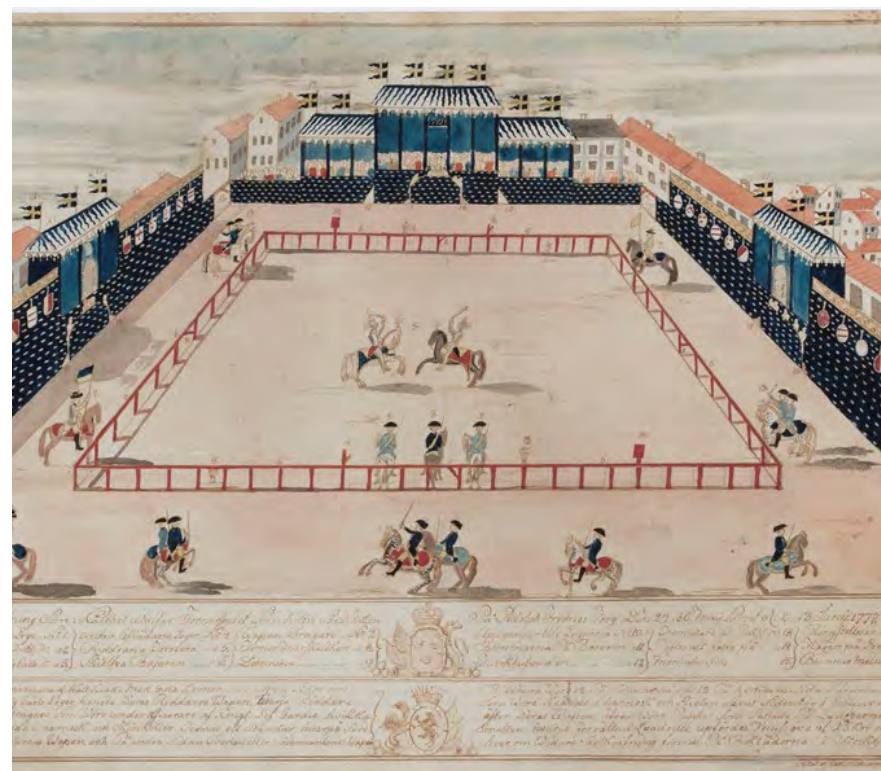
Under sin första tid hade platsen ingen genomarbetad gestaltning. I August Strindberg och Claes Lundins »Gamla Stockholm» kan man läsa att det «på en sida hade gräs, på en annan sten, och mitten bestod av en sandöken» samt att det i tre av hörnen låg brunnar.

Torget användes till kapplöpningsplats för hästar och exercisplats. När Adolf Fredriks son Gustaf III tog över som regent blev torget en populär plats för parader och evenemang som t. ex tornerspel. (Ett enormt påkostat Riddarspel ägde t.ex rum på platsen 1777)

Då torget inte längre behövdes för militärt bruk blev det tomt och ödsligt. 1848 tog ägaren till van der Nootska palatset, ryttmästare Wertmüller, initiativ till de lindalléer, på den tiden 3-radiga som än idag kantar torget. Torget var vid denna tid även salutorg för frukt, grönsaker mm och en dag i veckan fick de bönder som kommit till staden med kreatur sälja dem här.

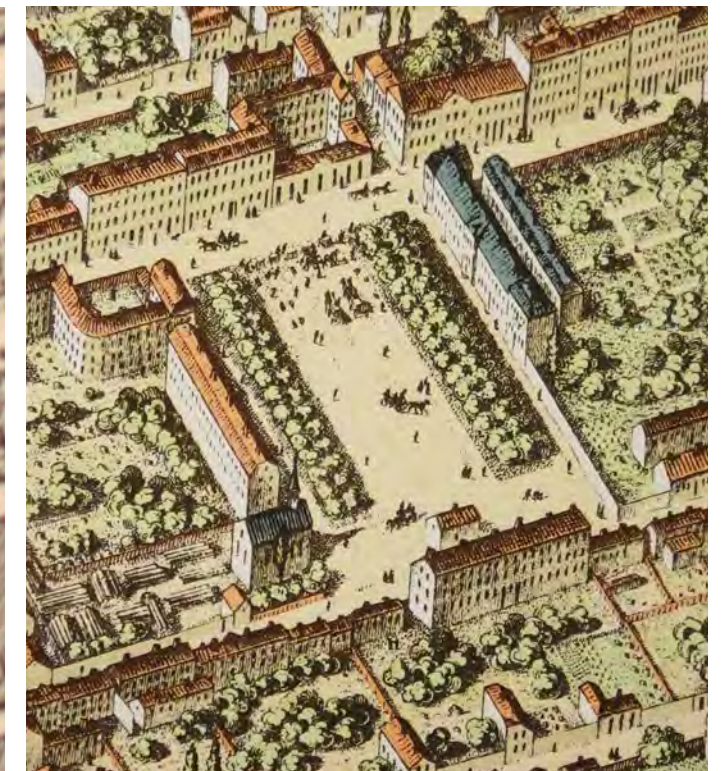
Fram till mitten av 1700-talen var platsen en del av den Daurerska Malmgården. Bild: Stockholmskällan

1777, Gustaf III anordnar ett påkostat Tornerspel på Adolf Fredriks Torg, vid denna tid en öppen grusad yta. Bild: Stockholmskällan

1805, Torget beskrivs som en öppen plats med grus, sand och gräs, samt brunnar i tre av hörnen. Bild: Stockholmskällan

1870, Neuhaus panorama. Tre radiga lindalléer har planterats längs parkens långsidor. Torgets mitt utgörs ännu av en öppen yta som används som salutorg. Bild: Stockholmskällan

BAKGRUND

Parkens historia 1880 - 1950

Under sent 1800-tal fanns ambitioner att föra in mer grönska i staden med inspiration från Europas storstäder. På 1880-talet började delar av torget omformas till park med prydnadsplanteringar och för den tiden exotiska trädplanteringar som två paraplyalmar i öster och två helbladiga askar i väster. Hårdjorda ytor för torghandel fanns fortfarande kvar i delarna närmast Hornsgatan och Sankt Paulsgatan.

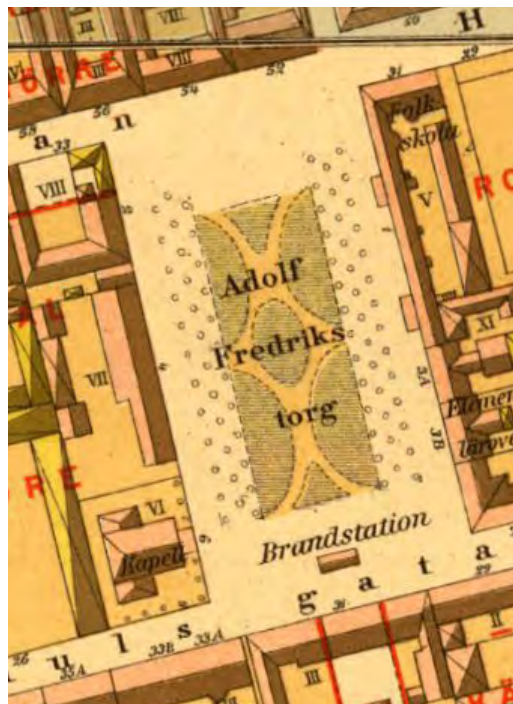
Runt sektelskiftet 1900 avsattes ytterligare medel för att omforma torgets grönska och även anlägga vattenkonst. Gräsfält och blomsterplanteringar utökades mot Hornsgatan och Sankt Paulsgatan och platsens funktion som salutorg upphörde. Dungar av mindre prydnadsträd planterades och fontändammen anlades i parkens mitt.

I den ena allén fanns vid denna tid även en av stadens äldsta sandlek. Adolf Fredriks Torg spolades även till skridskobana under vintrarna.

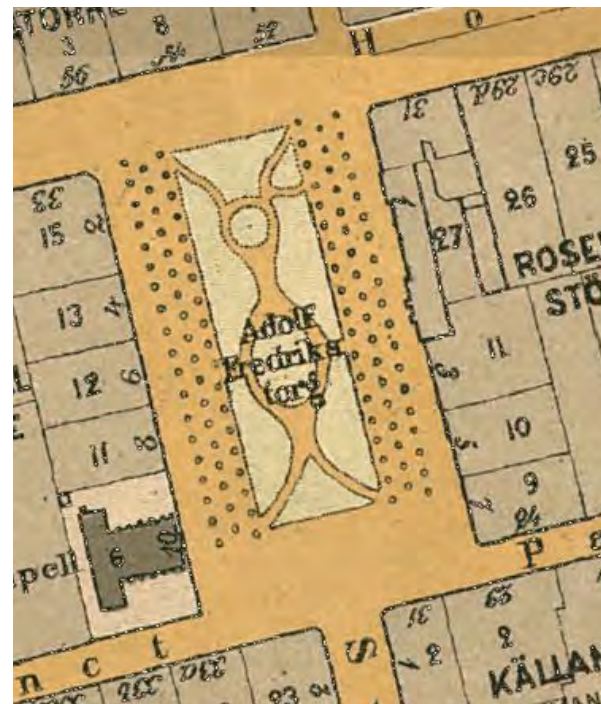
Under 1900-talets två första decennier revs merparten av fastigheterna som omgav torget och nya uppfördes. Per Hasselbergs skulptur "Snöklockan" uppsattes centralt i parkens södra del år 1900. Detta var den första skulpturen i Stockholm för enbart utsmyckning. Tidigare offentliga konstverk alla avsedda att hedra eller påminna om personer eller händelser. Bronsskulpturen "Tors fiske" av Anders Wissler placerades i parkens fontändamm 1903 efter att konstnären vunnit en pristävling. 1917 fick snöklockan sällskap av Hasselbergs andra skulptur i parken – den bevingade pojken "Tjusningen".

Sandlek, en av Stockholms första, i en av alléerna. Forograf okänd. Digitalt stadsmuseum.

1885, torgets mitt har omvandlats till park med inspiration från Europas storstäder. Bild: Stockholmskällan.

1900 ca, gräsfält och planteringar har utökats mot Hornsgatan. Bild: Stockholmskällan.

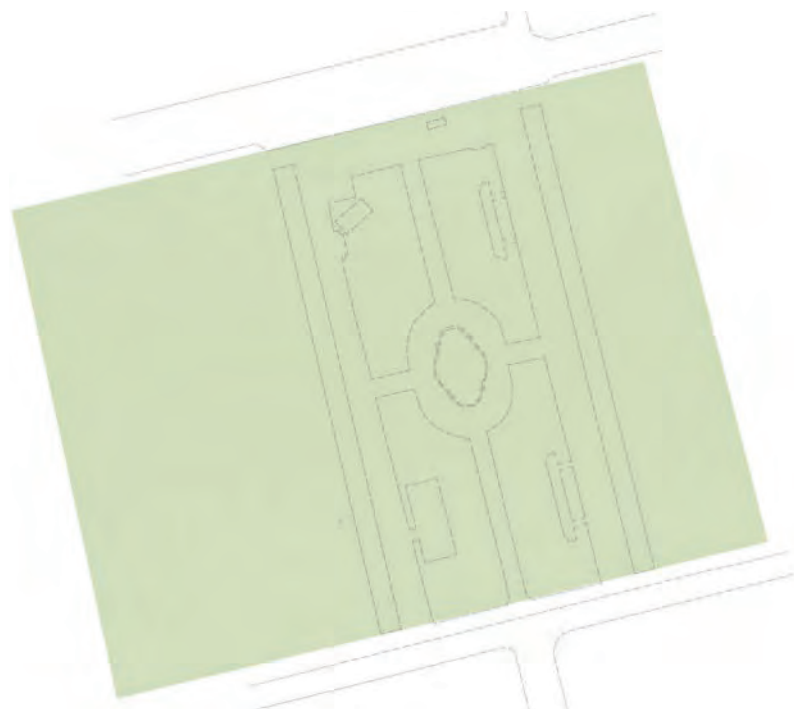
1900-1920, parken har utökats även mot Sankt Paulsgatan. Fontändammen med "Tors fiske" har anlagts i parkens mitt. Bild: Stockholmskällan.

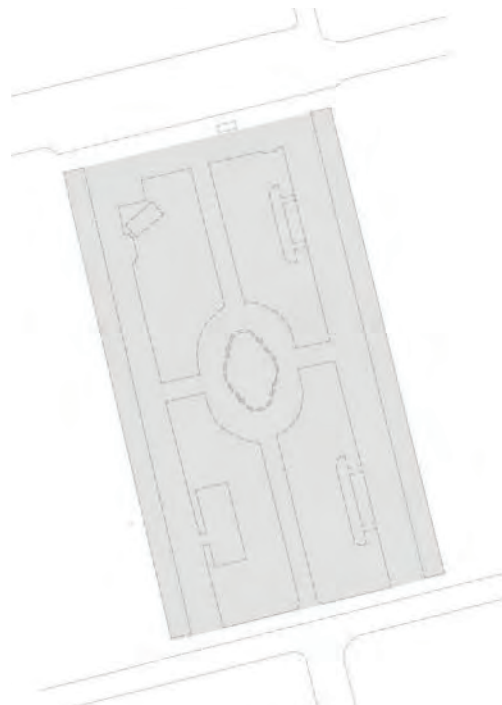
Bild från tidigt 1900-tal. Parken har utökats mot Hornsgatan och Sankt Paulsgatan. Fontänskulpturen "Tors Fiske" är på plats i parkens mitt och skulpturen "Snöklockan" syns i förgrunden. Fotograf okänd. Stadsarkivet.

BAKGRUND

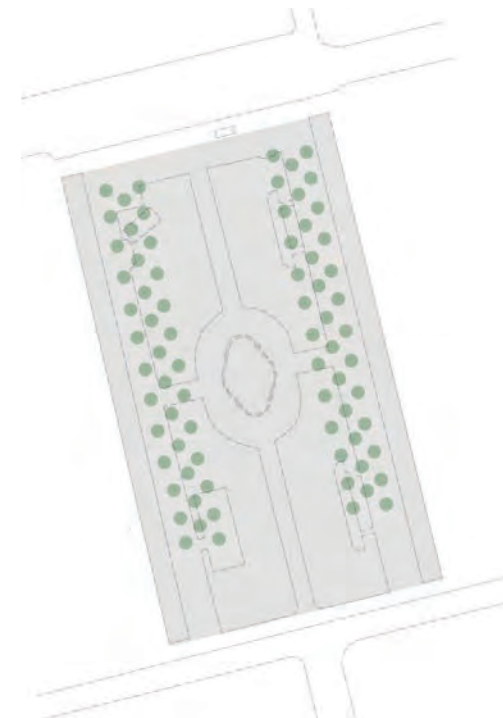
Parkens struktur genom historien

1733, Den Daurerska Malmgården (ungefärlig utbredning)

1777, Adolf Fredriks torg

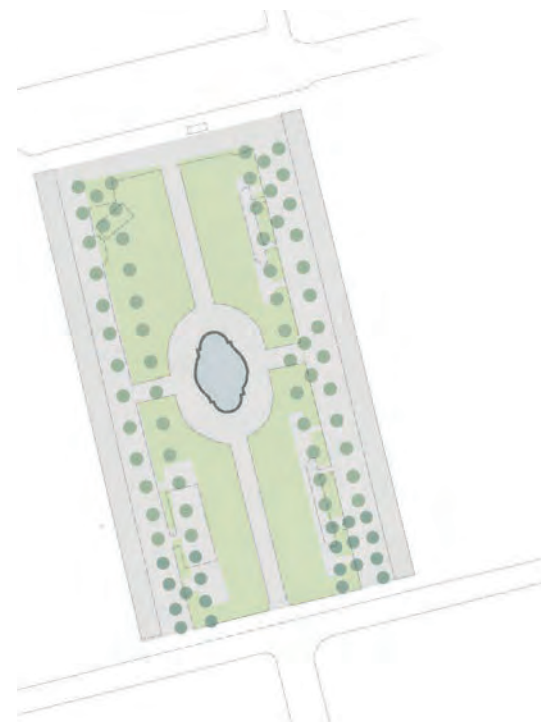
1848, Alléerna planteras

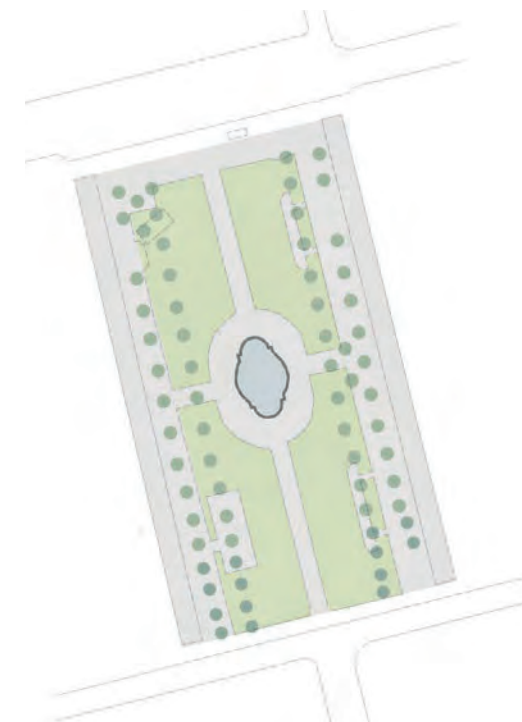
1880, Parken tillkommer

1900-1910 Parken utvidgas mot Hornsgatan och Sankt Paulsgatan

1958 Den klassiska strukturen förändras och dagens raka mittgång tillkommer. Parken breddas mot alléerna där också grusytor tillförs

År 1995. De sidoordnade grusytorna mot alléerna minskas till ytan.

BAKGRUND

Parkens historia, bilder 1880 - 1920

PARKENS NORRA DEL OCH MÖTET MED HORNSGATAN

Sent 1800-tal. Vy åt väster mot Zinkensadamm. Äldre lägre bebyggelse än dagens kantar torget. Torghandel dominerar. Vykortsboken av Peter Pluntky.

År 1904- vy åt Öster mot Slussen. Torghandel närmast Hornsgatan, Första delen av Philipénska fastigheten har uppförts. Vykortsboken av Peter Pluntky.

Ca 1910. Vy åt väster mot parken som nu möter Hornsgatan. Alléer och park möts i grusade platser som skapar en vinklad entré in i parken. Stockholmskällan.

Vy åt Öster mot Slussen. Philipénska huset står färdigt sedan 1911. Parken har utvidgats fram till Hornsgatan, torghandeln har upphört. Vykortsboken av Peter Pluntky.

PARKENS SÖDRA DEL OCH MÖTET MED SANKT PAULSGA-

Tidigt 1900-tal, ytan närmast Sankt Paulsgatan består ännu av en öppen grusyta. Den nyinvigda skulpturen "Snöklockan" skymtar i bakgrunden. Vykortsboken av Peter Pluntky.

Sedan ca 1910 har parken utvidgats fram till Sankt Paulsgatan. Vykortsboken av Peter Pluntky.

BAKGRUND

Parkens historia bilder 1920 - 1950

20-tal. Vy mot Swedenborgsgatan. Granar har planteras vid fontänen. Fotograf okänd. Vykortsboken av Peter Pluntky.

Vinter i parken 1937. Vy mot Hornsgatan. "Tjusningen" i förgrunden. Granarna har växt tillsig. Fotograf okänd. Vykortsboken av Peter Pluntky.

Flygfoto mot Swedenborgsgatan 1950. Parken har ännu inte omdanats. Mycket lummig grönska. Fotograf okänd. Vykortsboken av Peter Pluntky.

Tors fiske 1950-tal. Höga pelarträd närmast Hornsgatan. Fotograf okänd. Vykortsboken av Peter Pluntky.

BAKGRUND

Parkens historia 1950 -idag

1956–1958 genomgick parken en omdaning och den genomgående raka centralaxeln kantad av symmetriska klippta gräsfält som finns kvar idag tillkom. Lindalléerna hade vid denna tid decimerades till tvåradiga. "Snöklockan" och "Tjusningen" flyttades till gräsytan utmed mittaxeln. I den östra delen anlades sidoordnade grusade vilplatser med parksoffor och i den västra delen anlades grusade, rektangulära lekplatser. Vil- och lekplatserna omgavs av blomsterplanteringar och nåddes endast via alléerna. Runtom parken sattes ett nytt räck i järnsmide upp, det så kallade Karlavägsräcket och parkbelysningen förnyades till glober av opalt glas. I samband med omgestaltningen gavs parken även sitt nuvarande namn Mariatorget, (i samband med tunnelbanans utbyggnad och för att inte blandas ihop med Adolf Fredriks kyrka i Vasastaden)

1973 placerades bysten av Emmanuel Swedenborg i parkens norra del.

En mindre ombyggnad av parken genomfördes 1995 då bland annat nya träd planterades och gräsytor och blomsterplanteringar utökades.

1970-tal, vy mot Swedenborgsgatan. Den genomgående raka centralaxeln har tillkommit och Emmanuel Swedenborgs byst finns på plats. Inga parksoffor syns till längs med mittstråket. Fotograf okänd.

1974. Lindarna har beskurits kraftigt. Buskomgärdade grusad ytor med sandlådor syns utmed hela parkens östra sida. Även på västra sidan syns buskomgärdade öppna ytor. "Snöklockan" och "Tjusningen" på dagens placeringar utmed mittaxeln. Foto: Stadsmuseet.

Kiosk år 1958. Foto: Bo Claesson, Stinsens forum.

Kiosk år 1974. Foto: Peter Möller.

1960-tal, parkbänkar utmed entrén från Sankt Paulsgatan. Den raka mittaxeln har tillkommit, granarna är fortfarande på plats, "Snöklockan" och "Tjusningen" står i gräsytor, en bit från gångstråket. Fotograf okänd.

2008, parksoffor i mittaxeln och belysningsglober. Fotograf okänd.

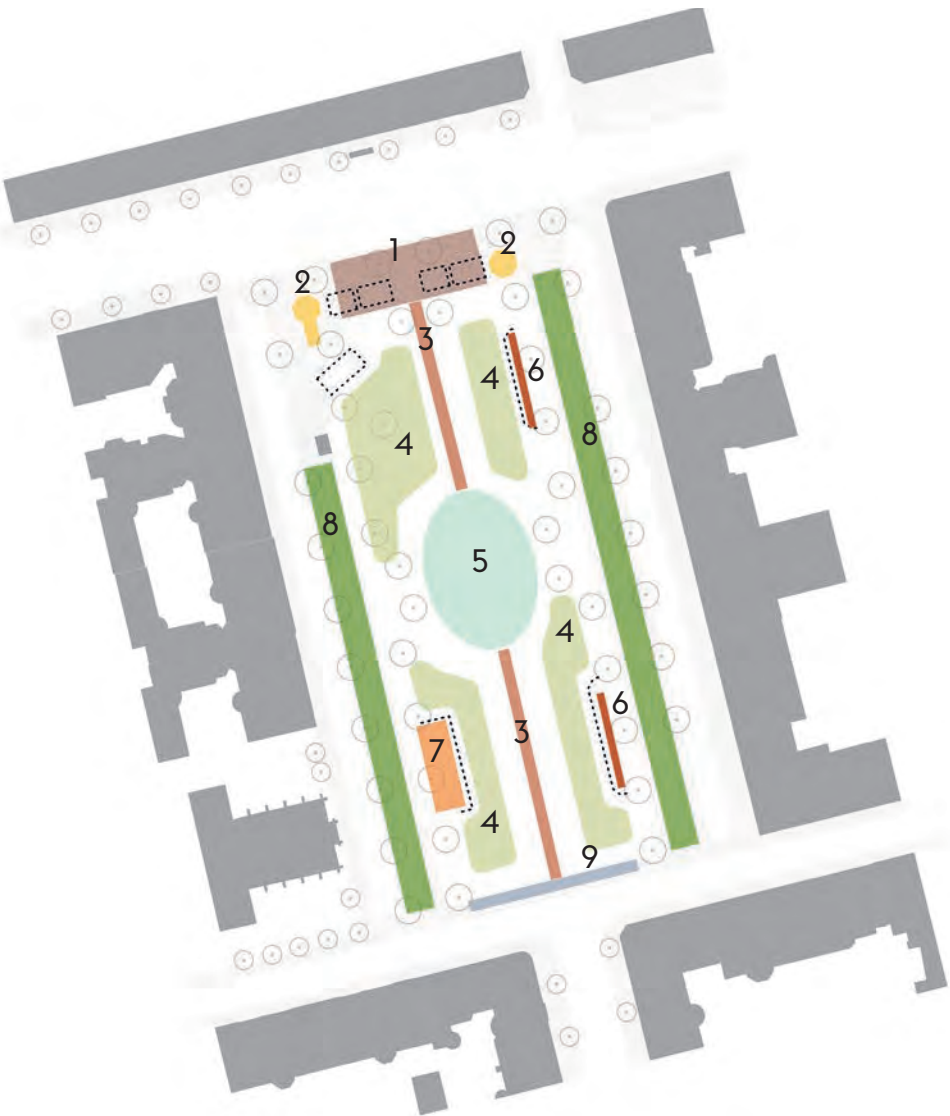

2010-tal. Parken har fått ny belysning. Fotograf okänd.

BAKGRUND

Parkens delar

- 1, Entrén vid Hornsgatan
- 2, Kioskerna
- 3, Mittgången
- 4, Gräsmattorn
- 5, Fontänen
- 6, Sidororienterade sittplatser
- 7, Lekplatsen
- 8, Alléerna
- 9, Entrén vid Sankt Paulsgatan

BAKGRUND

Parkens delar

ENTRÉN MOT HORNSGATAN

Utgörs av gränssnittet mellan torget och Hornsgatan. Platsen har ett golv av betongplattor och avgänsas mot resten av parken med häck och låga räcken. Detta gör att platsen läses som en del av Hornsgatan snarare än torget. Entréplatsen är trång och överinredd med kiosker, torghandel, uteserveringar, busshållsplats, reklampelare mm.

KIOSKERNA

Kioskerna är i sin form riktningsslösa men har med tiden utvecklat tydliga baksidor in mot parken. Platsen bakom den västra kiosken mot toaletten har utpekats i medborgardialogen som torgets mest otrygga plats. Bägge kiosker har uteserveringar på entréplatsen. Funktionen uteservering är i sig livgivande men de två serveringarna har utformats så att det utgör slutna enheter och ger därför inget nämnvärt folkliv till parken.

BAKGRUND

Parkens delar

MITTGÅNGEN

Mittgången är uppskattad och kantad av parksoffor på båda sidor. Utmed mittgången finns även paradplanteringar med årtidsvariation. Dessa planteringar utgör ett av parkens mest omtänkta inslag. Under årens gång har allt fler sittplatser adderats vilket till viss mån skymmer de uppskattade blomsterplanteringarna.

GRÄSMATTORNA

Gräsmattorna är mycket uppskattade för picknick och liknande men upplevs av vissa som ofräscha på grund av hundrastning.

Beroende av läge i parken finns både soliga och skuggiga platser på gräset att välja mellan. Vid parkens entrélägen skärs gräsmattorna av på de platser där upptrampade smitstigar i varierande bredd har uppstått. Detta visar på en bristen av funktionella kommunikationsstråk genom parken.

BAKGRUND

Parkens delar

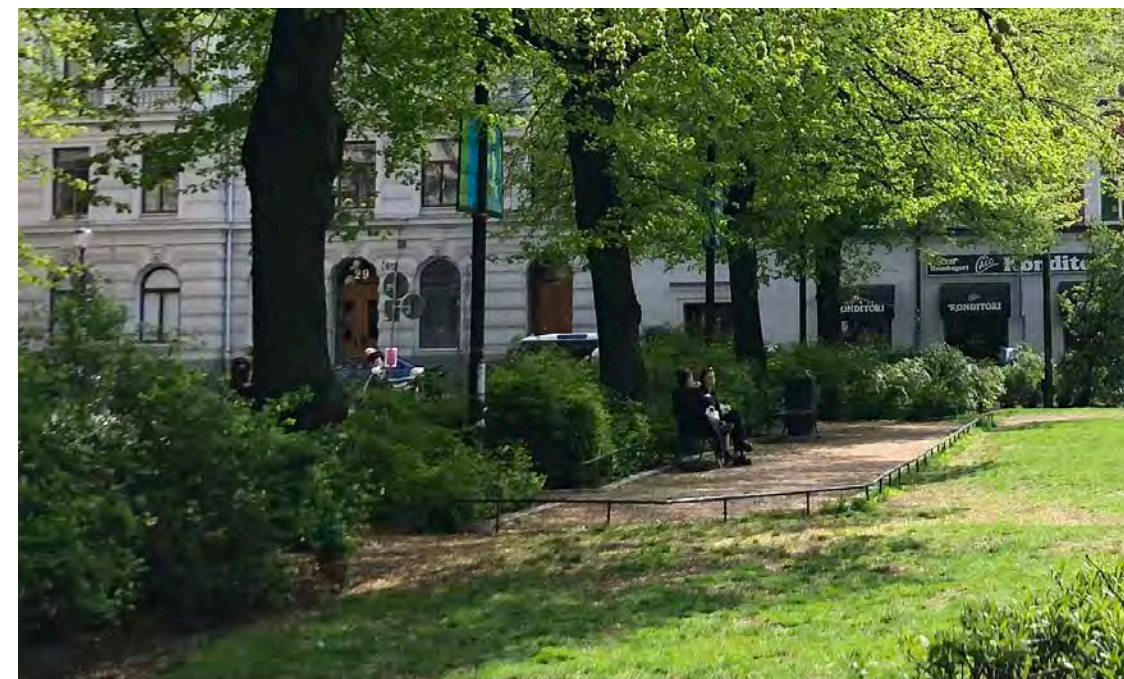
Fotograf: Lennart Johansson

FONTÄNEN

Rummet kring fontänen är parkens mest älskade. Fontänen fungerar som ett rogivande element i parken och många barn uppskattar även att leka i och vid den.

DE SIDOORIENTERADE SITTPLATSERNA

De sidoorienterade sittplatserna är grusade ytor med bänkar placerade längs parkens östra sida. Ytorna har entréer via alléerna och omges av gräskantskydd mot gräsytor. Detta innebär att platserna inte kopplar vidare in mot parken med gångstråk. Trots detta så genar många besökare via dessa platser in i parken och gräsmattorna har upptrampade gångstigar.

BAKGRUND

Parkens delar

LEKPLATSEN

Medborgarnas inställning till Lekplatsen varierar. Somliga önskar att Mariatorget ska fredas helt från programmerad lek, andra vill att lekplatsen ska expanderas. Klart är att lekplatsen är i behov av en upprustning och att den fungerar som ett vattenhål för områdets yngre barn och deras föräldrar.

ALLÉERNA

De två alléerna är omtyckta och bidrar till att ge parken sin klassiska centraleuropeiska atmosfär. De generösa öppna stråken med högt uppstammad grönska, i stort sett fria från programmering och fast möblering, utgör en välkommen kontrast till den välbesökta parken och de livliga gatorna i området. Det finns en viss otrygghetsproblematik där gående känner sig oroliga för att bli påkörda av cyklister. Alléerna är uppskattade av Boulspelare och på helgerna pågår ibland loppisverksamhet. Vintertid lever alléerna upp med julgransförsäljning.

ENTRÉN MOT SANKT PAULSGATAN

I söder ansluter parken mot Sankt Paulsgatan och Swedenborgsgatan. Det finns ingen tydlig entréplats utan parkens mittstråk ansluter direkt mot gångbanan längs Sankt Paulsgatan. Mittstråket med sin tydliga mittaxel kopplar i sitt formspråk mot Swedenborgsgatan. Korsningen över St:Paulsgatan till Swedenborgsgatan kan upplevas otydlig för fotgängare och bilister då mittstråket inte kopplar till befintliga övergångsställen. Direkt efter entrén finns två diagonala upptrapade stigar åt vardera håll som leder till de sidorienterade sittplatserna och till lekplatsen.

BAKGRUND

Parken och konsten

På Mariatorget finns ett antal konstverk vilka tillkommit under olika perioder av parkens historia. Parken och området omkring denna är folkkär och har även skildrats i ett antal konstnärliga verk och i böcker.

KONSTEN I PARKEN

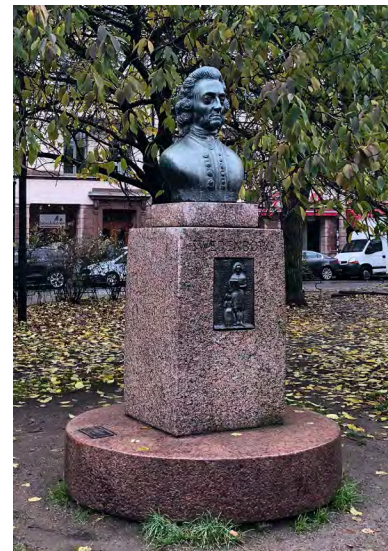
Snöklockan skapades av Per Hasselberg, År 1900.

Tjusningen är av Per Hasselberg, År 1917.

Tors fiske av Anders Wissler, År 1903.

Byst Emanuel Swedenborg av Gustaf Nordahl, År 1973.

Ljudrum och Spelrum av Björn Hellström, År 2011.

PARKEN I KONSTEN

Örnis bilar av Carl Johan De Geer och Jan Lööf.

Örnis bilar av Carl Johan De Geer och Jan Lööf.

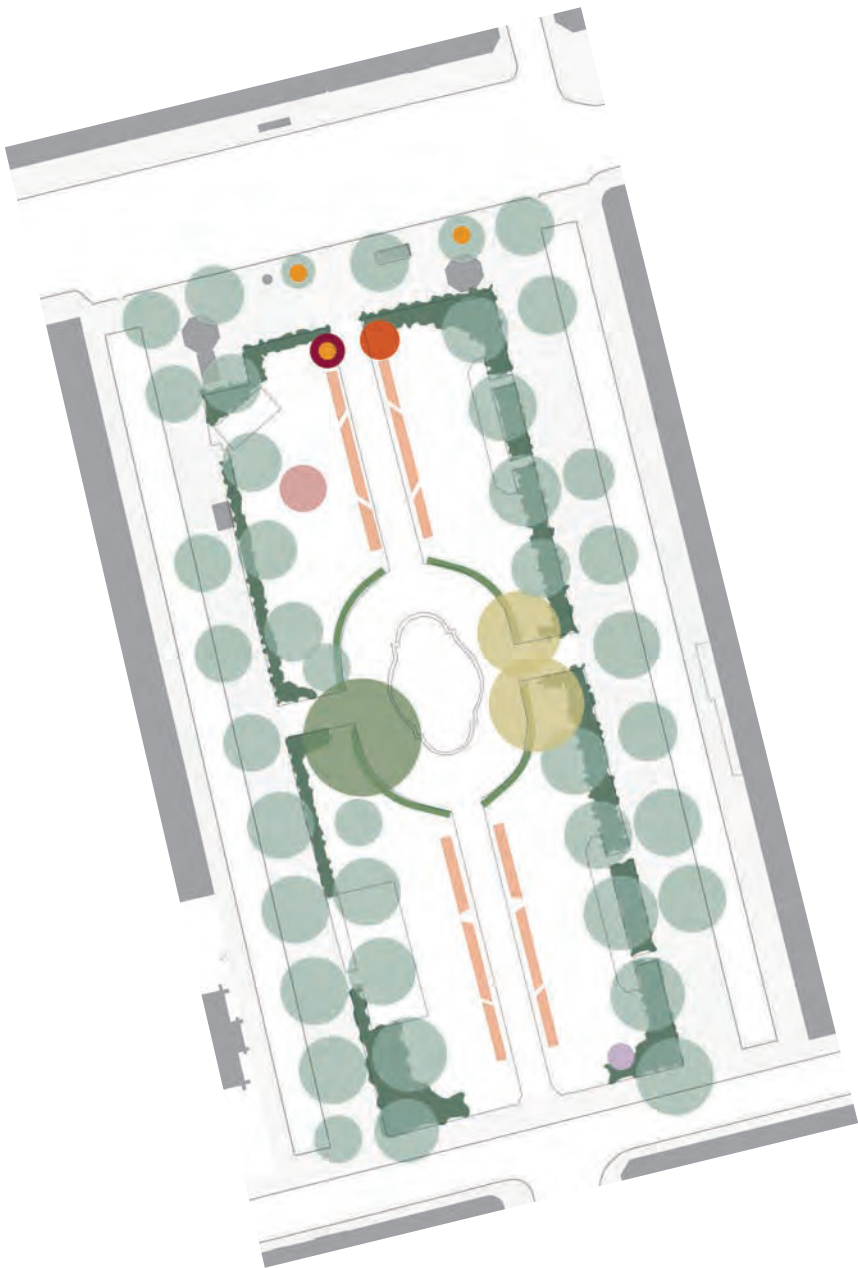

Vykortsboken av Peter Pluntky.

ANALYS

Vegetation och objekt

VEGETATION

- Sommarblommor
- Klippt ligusterhäck
- Friväxande häck
- Syren
- Prydnadsapel
- Hagtorn
- Körsbär
- Ask
- Parklind
- Paraplyalm
- I dåligt skick

Trädbeståndet i parken har idag en viss variation men behöver förnygras. Det stora körsbärsträdet, hagtornet och prydnadsapeln bjuder på vårblooming. Vid parkens entré mot Sankt Paulsgatan växer en syrenbuske.

Hela parken omgärdas av en friväxande häck och fontänrummet klamras av en klippt häck viken skapar ett inre rum i parken. Längs mittgången finns de uppskattade sommarblomsplanteringarna vilka varierar i innehåll efter årstid.

UTRUSTNING

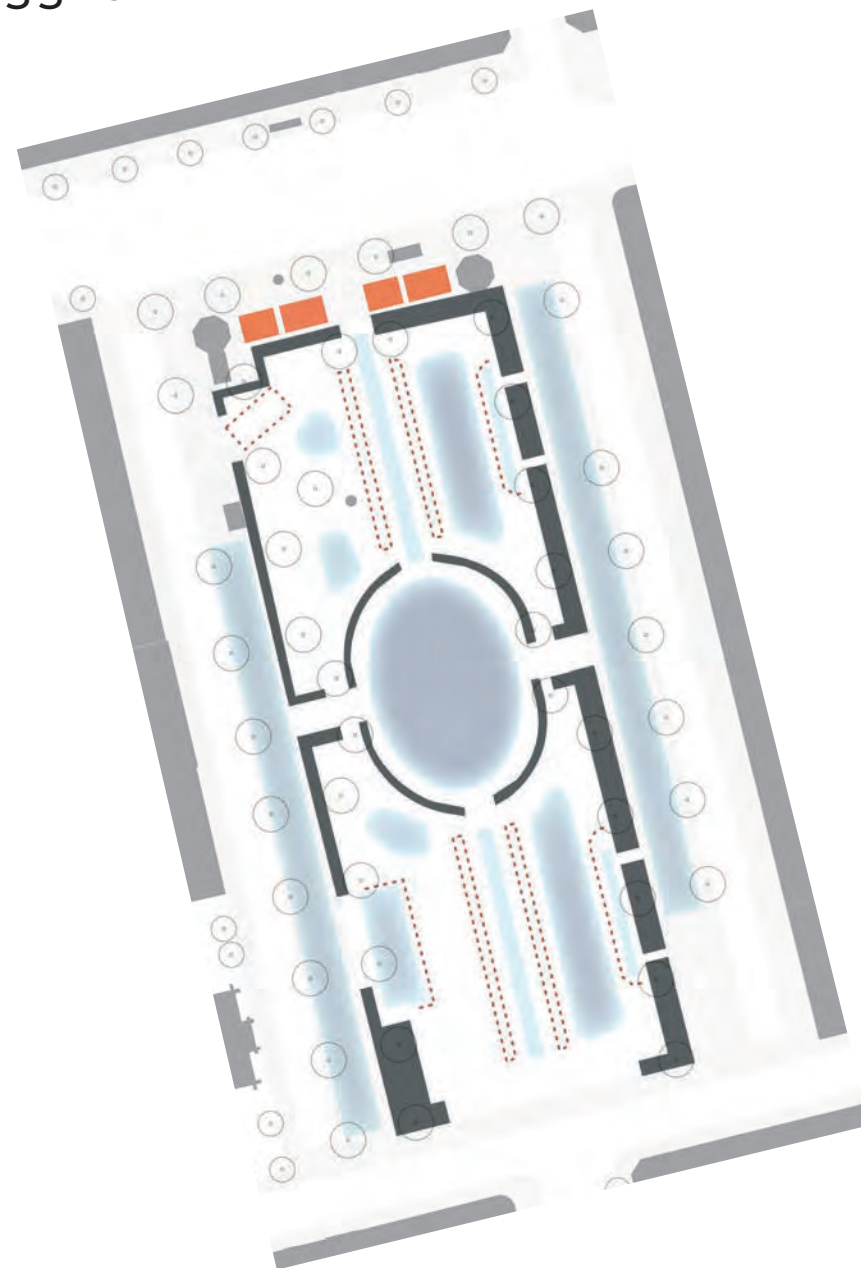
- Toalett
- Dryckesfontän
- Julgransfot
- Informationsskylt
- Skräpkorg
- Parksoffa
- Konstverk
- Lek (gungor, vipprid, sandlek och rutch)
- Cykelställ

Mängden utrustning i parken och det lösa möblemanget gör att parken upplevs som rasslig. Sittplatser är koncentrerat till mittstråket.

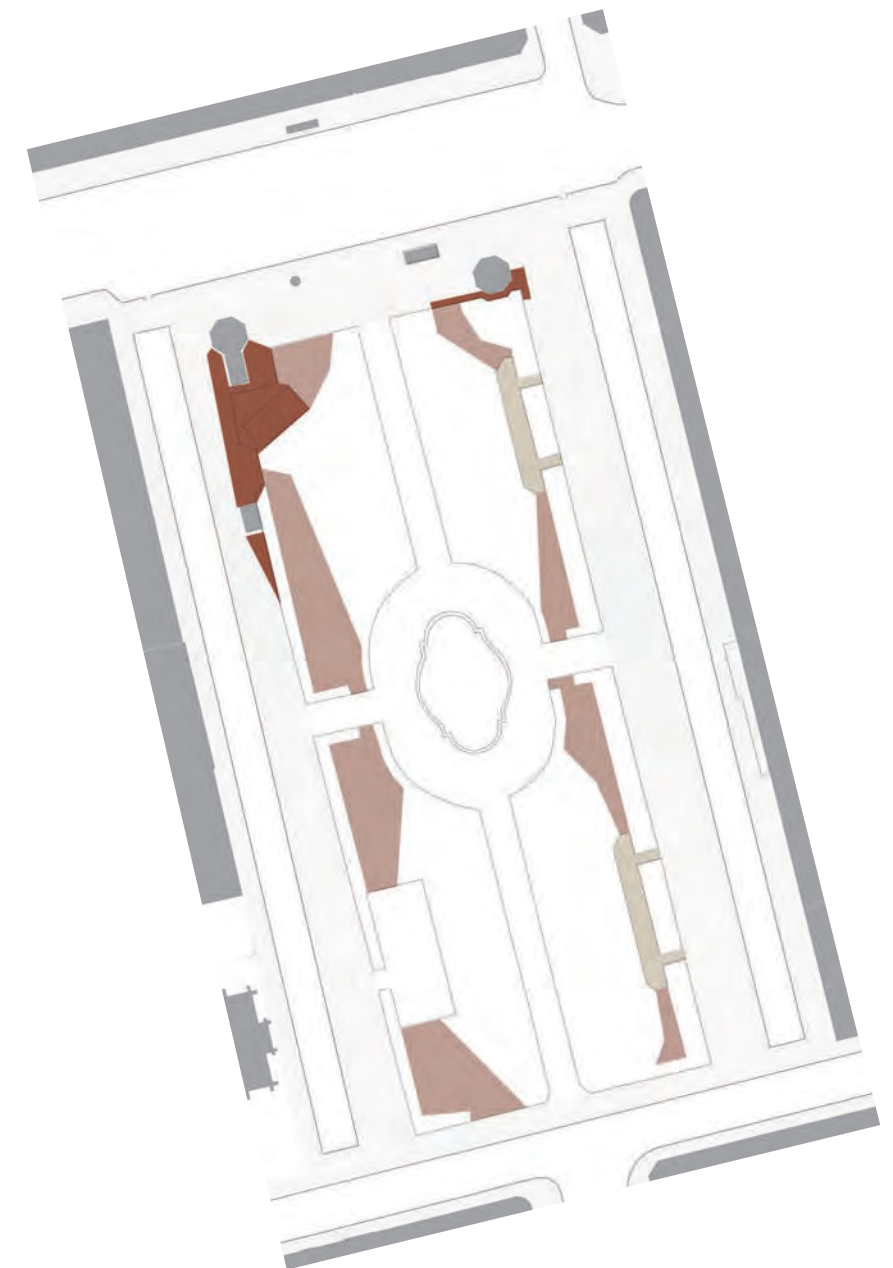
ANALYS

Rumslighet och trygghet

RUM OCH BARRIÄRER

OTRYGGA OCH OUTNYTTJADE YTOR

- Träd
- Rumsskapande vegetation
- Barriär
- Visuell barriär

Den klippta häcken runt fontänen skapar ett tydligt inre rum i parken. Planteringar och många bänkar längs med mittstråket skiljer av gräsytor från mittstråket.

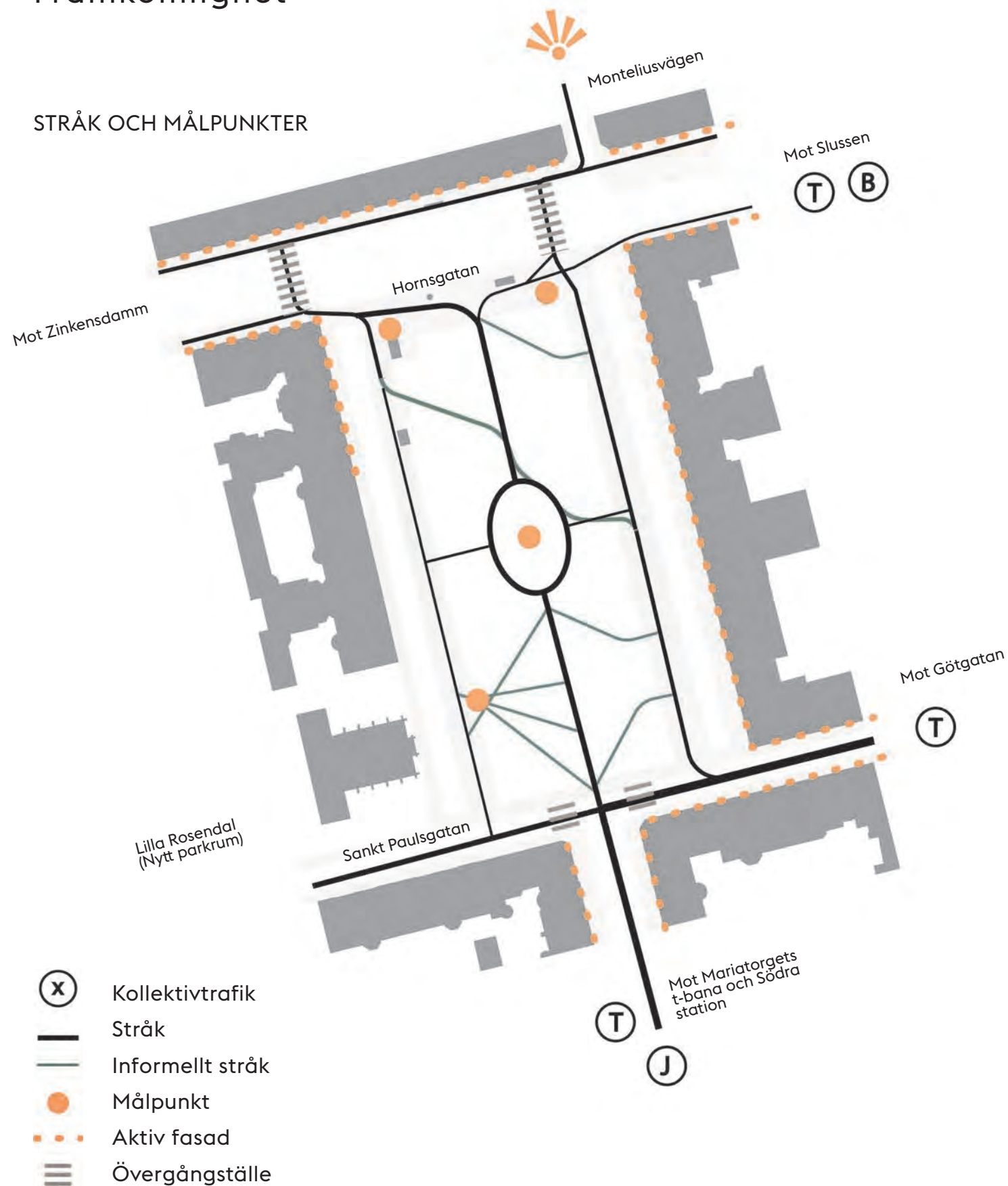
- Yta som upplevs otrygg
- Yta med låg nyttjandegrad
- Yta med avskildhet

I dialogen framkom att ytor mellan kioskerna och parken upplevs som otrygga. Fram för allt är det ytan mellan kiosk och toalett i parkens västra hörn som uppmärksammas. Parkens hörn och kanter vid de yvig häckplanteringarna är lågt nyttjade.

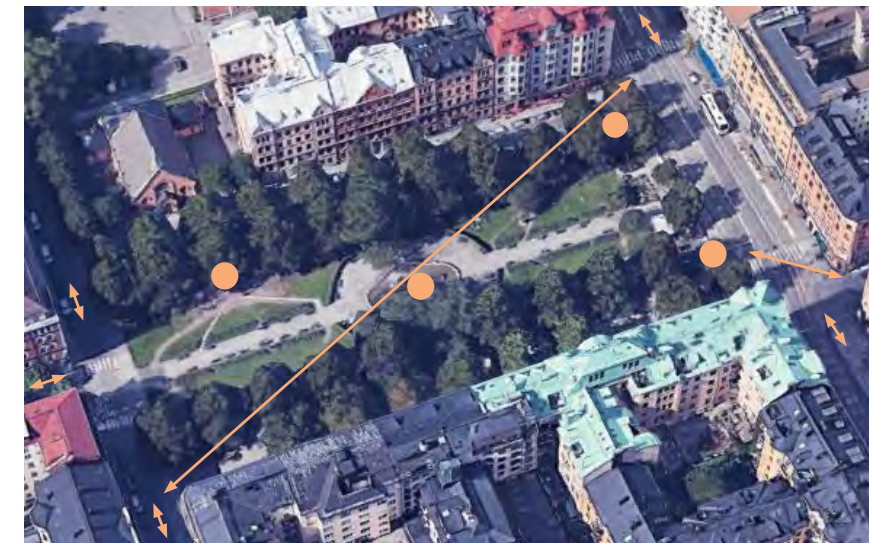
ANALYS

Framkomlighet

STRÅK OCH MÅLPUNKTER

UPPTRAMPADE STIGAR

Vy över parken, målpointer (prickar) och rörelser (pilar) markeras i orange.

Flygfoto över parken, målpointer (prickar) och rörelser (pilar) markeras i orange.

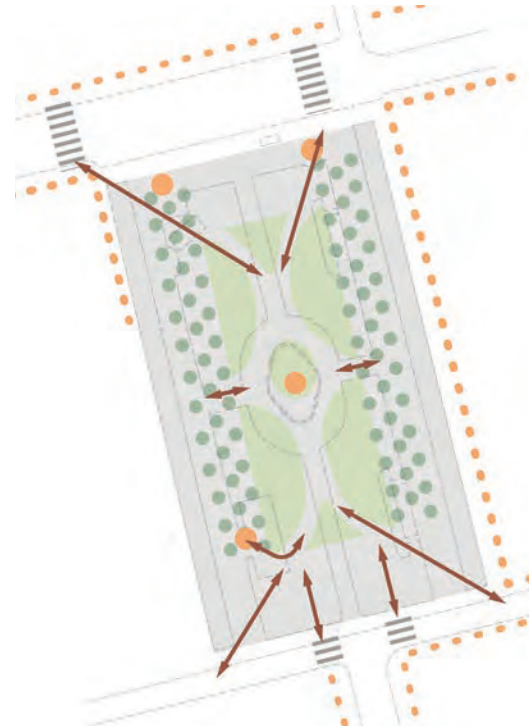
Idag är parken genomskuren av ett stort antal upptrampade stigar. Stigarna är ett tecken på att det anlagda gångsystemet inte möter upp rörelserna som finns i och genom parken. Framför allt saknas det möjlighet att gena på snedden över parken. Med undantag av Swedenborgsgatan kopplar Mariatorget an till gatustemet i sina hörn vilket är anledningen till det stora behovet av att kunna röra sig igenom parken på diagonalt.

ANALYSIS

Historiska strukturer och dagens målpunkter

När dagens målpunkter studeras mot historiska kartor och bilder blir det tydligt att tidigare strukturer i högre gard knutit an till gatusystemet och områdets målpunkter.

Det var först på 50-talet som parkens gångsystem reducerades till de två genomgående mittaxlarna. När de diagonala kopplingar plockats bort har möjlighet att röra sig på snedden över parken också försvunnit. Konsekvensen är att parken idag är genomskuren av ett stort antal upptrapande stigar.

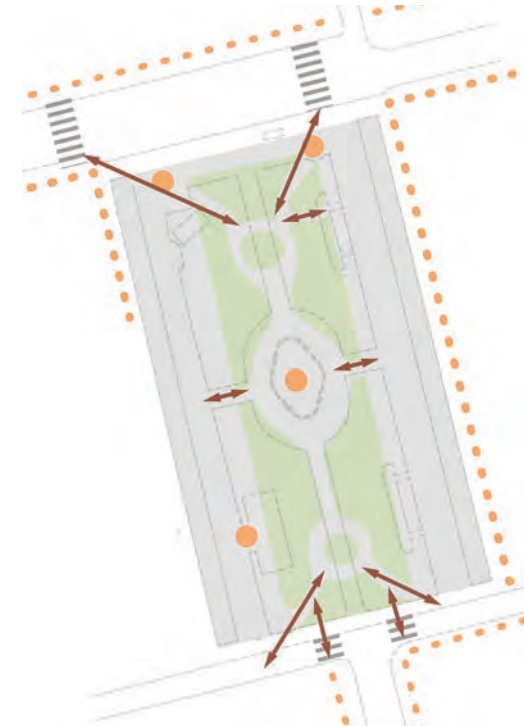
CA 1850 - 1900

1902, Norra entén mot Hornsgatan.

1902, Södra entén mot Sankt Paulsgatan.

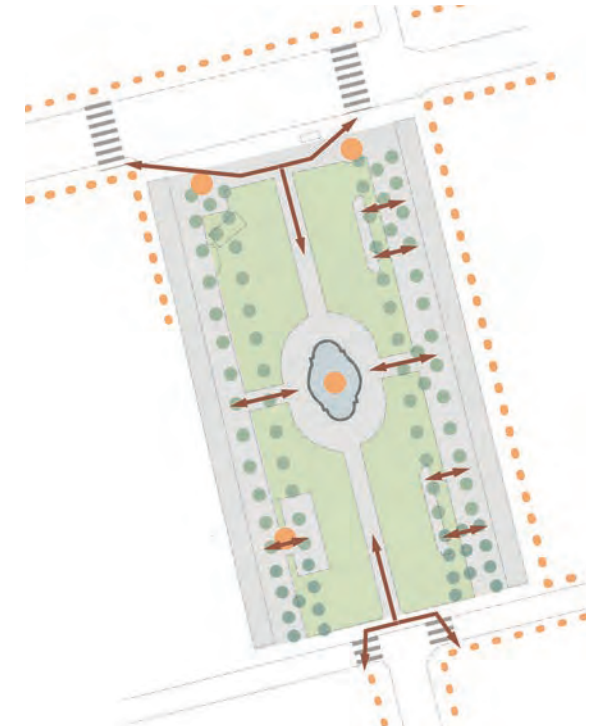
CA 1900 - 1950

Ca 1910, Norra entén mot Hornsgatan.

1908, Södra entén mot Sankt Paulsgatan.

CA 1958 - IDAG

1987, Norra entén mot Hornsgatan.

Ca 1960, Södra entén mot Sankt Paulsgatan.

FÖRSLAG

Övergripande förädling och nya tillägg

Med utgångspunkt i den historiska strukturen förfinas parkens entréer och rörelsemönster i relation till parkens målpunkter och det omgivande stadsrummet.

LEKPLATSEN

Leken upprustas och får tydligare entréer från Sankt Paulsgatan, allén och mittstråket.

SITTPLATSER

Långbänkar utökar sittmöjligheter runt fontänen och vid entréer. Bänkar läggs till i alleéerna.

ENTRÉN MOT HORNSGATAN

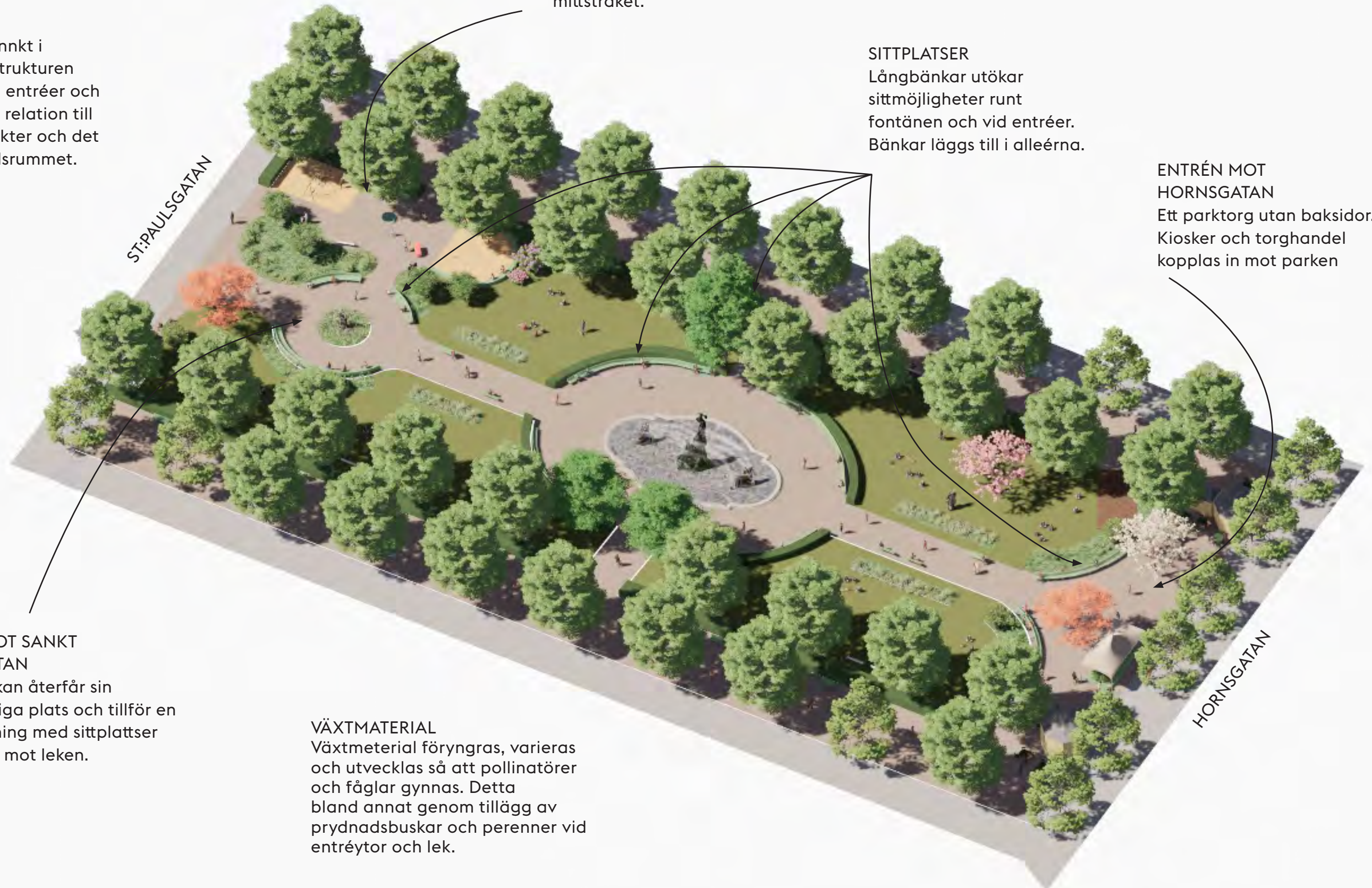
Ett parktorg utan baksidor. Kiosker och torghandel kopplas in mot parken

ENTRÉ MOT SANKT PAULSGATAN

Snöcklockan återfår sin ursprungliga plats och tillför en platsbildning med sittplattser och entré mot leken.

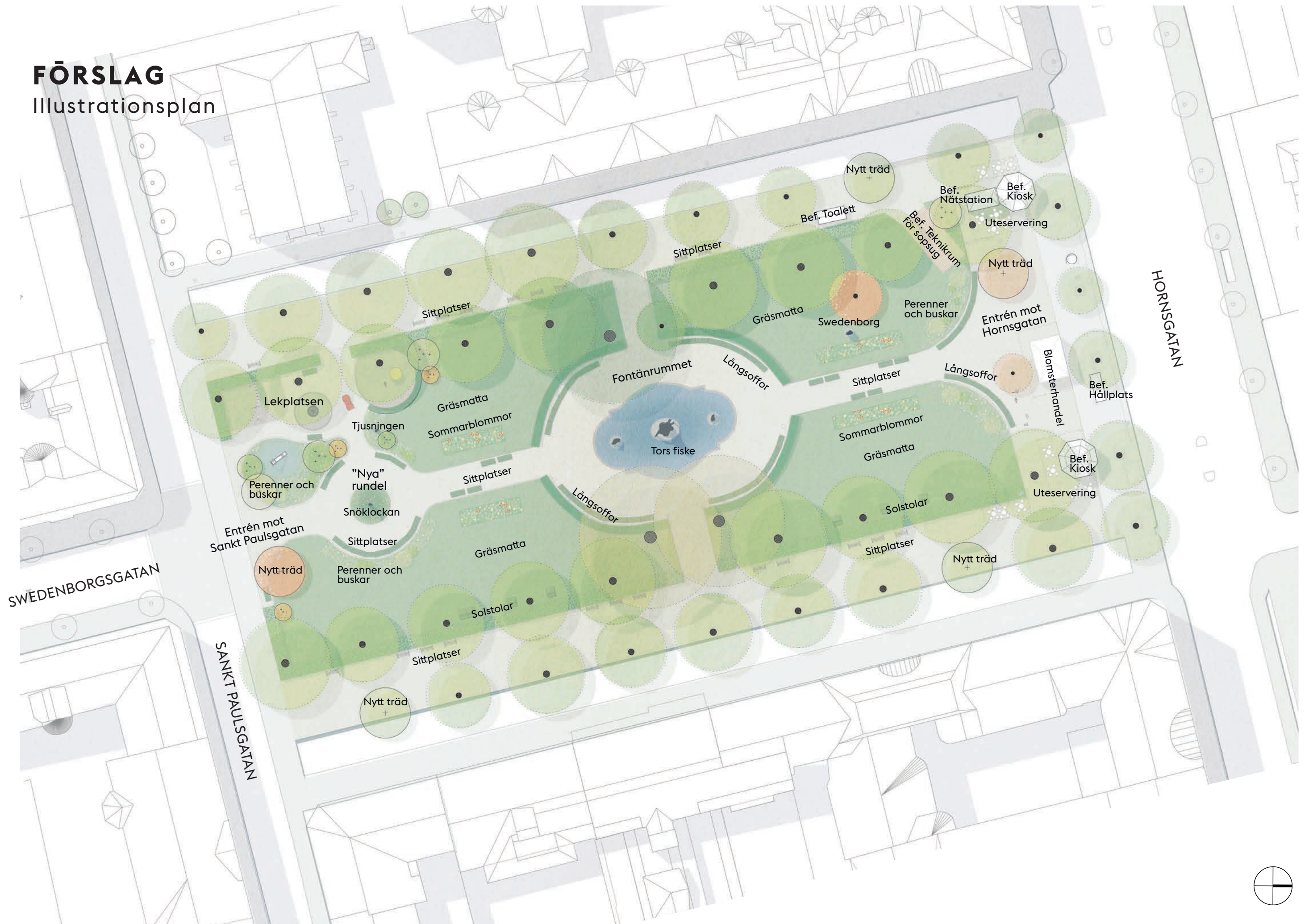
VÄXTMATERIAL

Växtematerial förnygras, varieras och utvecklas så att pollinatörer och fåglar gynnas. Detta bland annat genom tillägg av prydnadsbuskar och perenner vid entréytor och lek.

FÖRSLAG

Illustrationsplan

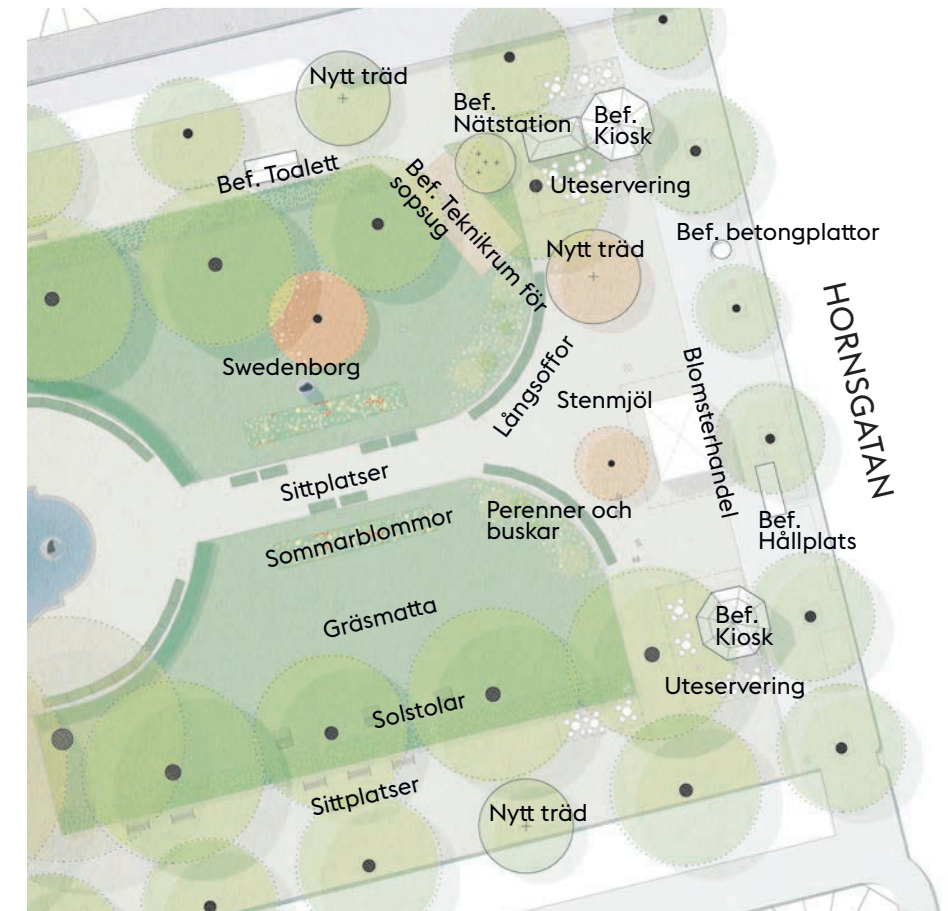

FÖRSLAG

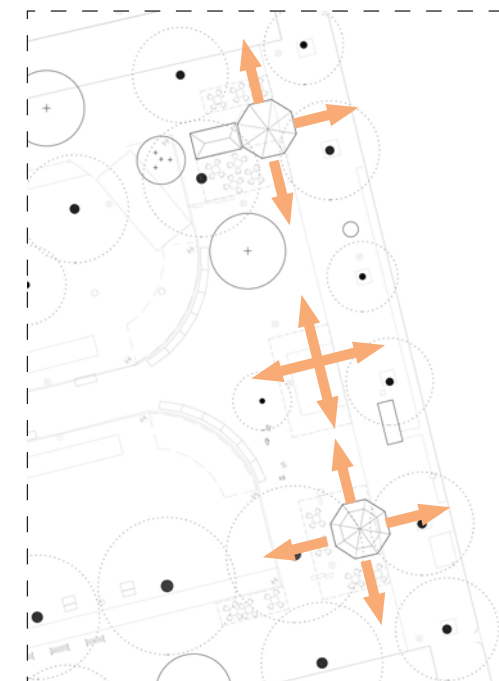
Entrén mot Hornsgatan

Den norra entréplatsen belägen i gränssnittet mellan Mariatorget och Hornsgatan expanderar och får ett golv av stenmjöl som signalerar att platsen tillhör parken. Det mjukare formspråk som förekom på Mariatorget från 1800 till 1900-talets första hälft återinförlivas delvis och bidrar till att öppnar upp platsen. Utvidgningen av entreén bjuder in och gör det lätt att flöda in och ut ur parken.

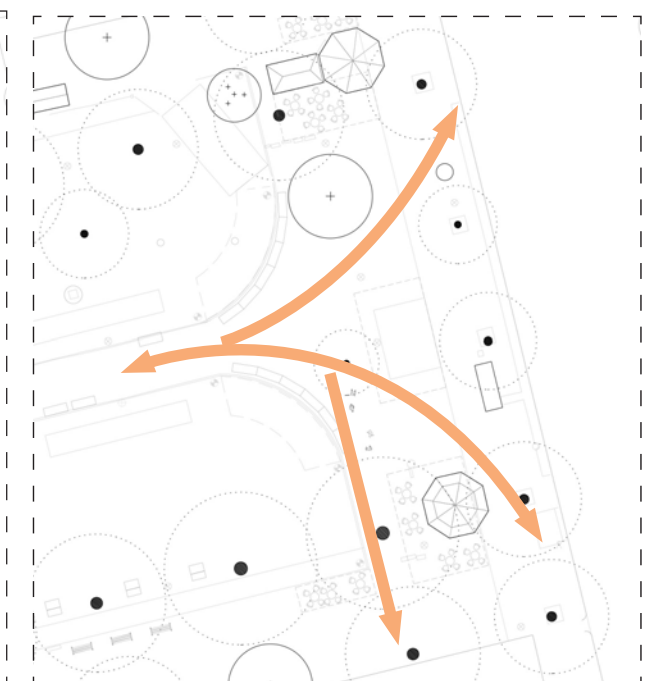
När strukturen förändras skapas utrymme kring kioskerna och torghandeln. Utrymmet gör att de sidor av kioskerna som tidigare upplevts som otrygga samt skräpiga baksidor reduceras. Både torghandeln och kioskerna landar på den stenmjölsbelagda ytan och blir en tydlig del av parken.

Vyer ut skissmodell.

Baksidor reduceras.

Nya rörelser.

FÖRSLAG

Kiosker och torghandel

Kioskernas uteserveringar och torghandel på entrétorget vid Hornsgatan bjuds in i parken och får en mer lös och transparent form.

KIOSKER

Referensbild, kiosk på Mosebacke Torg.

Bild: Pixabay

De befintliga kioskerna med sin 8-kantiga form är riktningslösa och kan vända sig mot både gata och park. Ett fint exempel på en kiosk utan baksidor är den som finns på Mosebacke.

I och med parkens upprustning samordnas kioskernas möblemang så att kulörer, materialitet och stil samstämmer med med övriga parkens utrustning och gestaltning. Lösa flyttbara möbler vid uteserveringen ger en flexibel och riktningslös yta.

TORGHANDEL

Bild: Pixabay

Torghandeln som idag säljer blommor bidrar med blomsterprakt och är ett uppskattat inslag i parken. Istället för skymmande och skrymmande vagnar kan blommorna placeras på lägre ställningar som ger överblickbarhet. Själva tältet ersätts av en transparent försäljningsdel utan baksida. Inspiration kan hämtas från Hötorgets torghandel.

FÖRSLAG

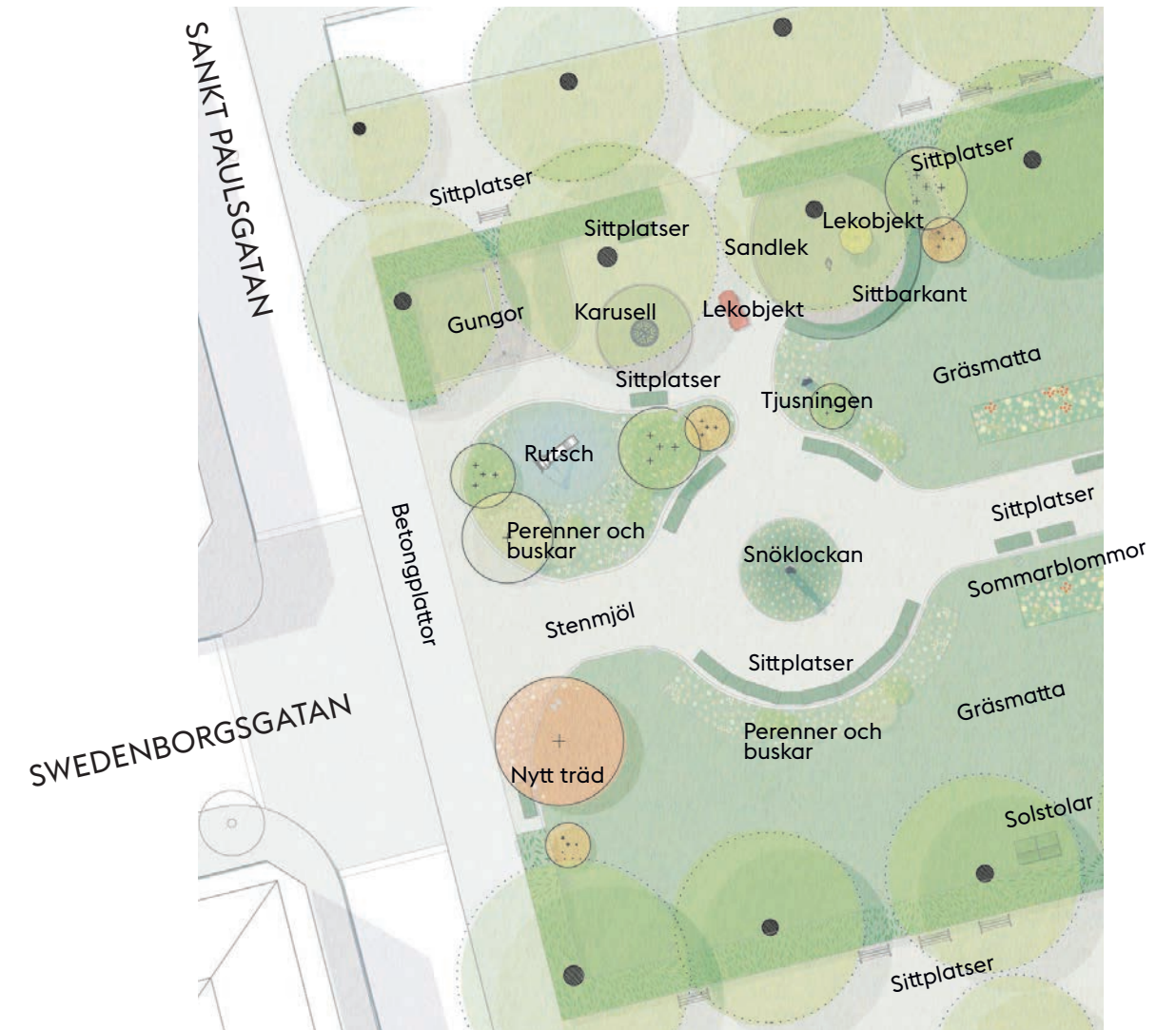
Entrén mot Sankt Paulsgatan och lekplatsen

Den norra entréplatsen vid korsningen Sankt Paulsgatan - Swedenborgsgatan breddas och öppnas upp. Det mjukare formspråket från 1800 - 1900-talets första hälft återinförlivas även här och bidrar till att bjuda in i parken.

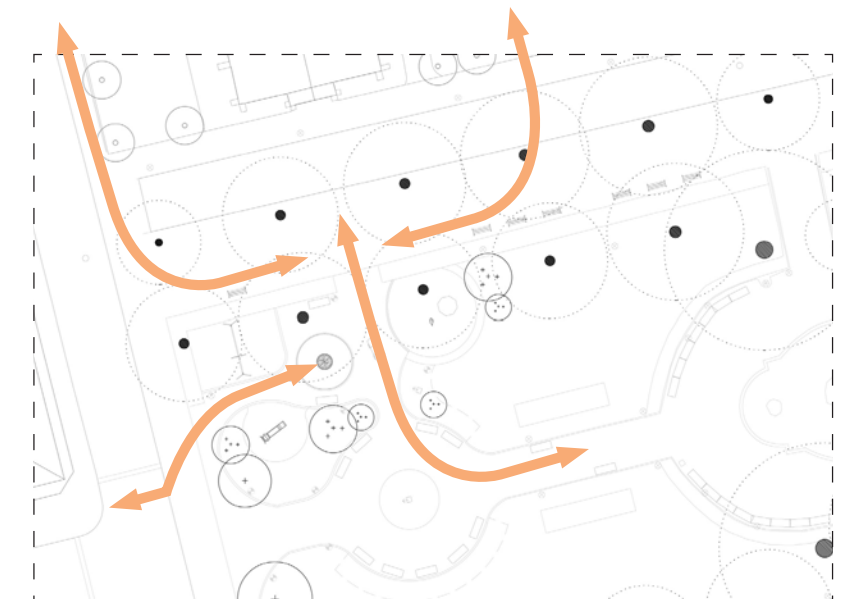
I den centrala mittaxen skapas ett nytt inre cirkulärt rum där skulpturen Snöcklockan återfår sin originalplacering. Kring skulpturen finns sittplatser och blomsterprakt samt en ny koppling till lekplatsen.

Lekplatsen förflyttas något söderut från sitt nuvarande läge och får även en ny entré mot Sankt Paulsgatan. Kring lekplatsen etableras en grön ram som skiljer av platsen från de närliggande biltrafiken, skapar en trygg lekmiljö och samtidigt bidrar med rumslig grönska.

Platsen utrustas med fler och mer varierade sittmöjligheter och lekutrustningen uppdateras.

Vyer ut skissmodell.

Kopplingar till leken och mot parken vid Rosendal mindre.

FÖRSLAG

Utrustning lekplatsen

Lekplatsen bäddas in i grönska, utrustad med fler sittplatser och har fortsatt fokus på de yngre barnen. Lekvärdet på lekplatsen bibehålls men utrustningen uppgraderas. Den nya utrustningen är enkel och klassisk i sitt formspråk och färgsättning. Två lekobjekten specialritas och hämtar inspiration från platsen.

GUNGOR

Referensbild gungställningen. Ställningen lackas i en ljus grön kulör och utrustas med småbarnsgunga och fågelbogunga. Uppdaterade säkerhetsmått leder till att antalet gungplaser reduceras något i förhållande till nuvarande situation.

RUTSCH

Referensbild rutschbana. Klassiskt och enkelt utförande. Ställs i en glänta bland blommor och buskar.

KARUSELL

Referensbild karusell.

LEKOBJEKT

Lekobjekten i metall hämtar inspiration från barnboken Örnis bilar som utspelar sig vid och kring Mariatorget. Från kiosken som placeras i sandlådan kan man sälja pinnkorv i löv och det finns en liten bil med 2-3 sittplatser.

FÖRSLAG

Växtmaterial

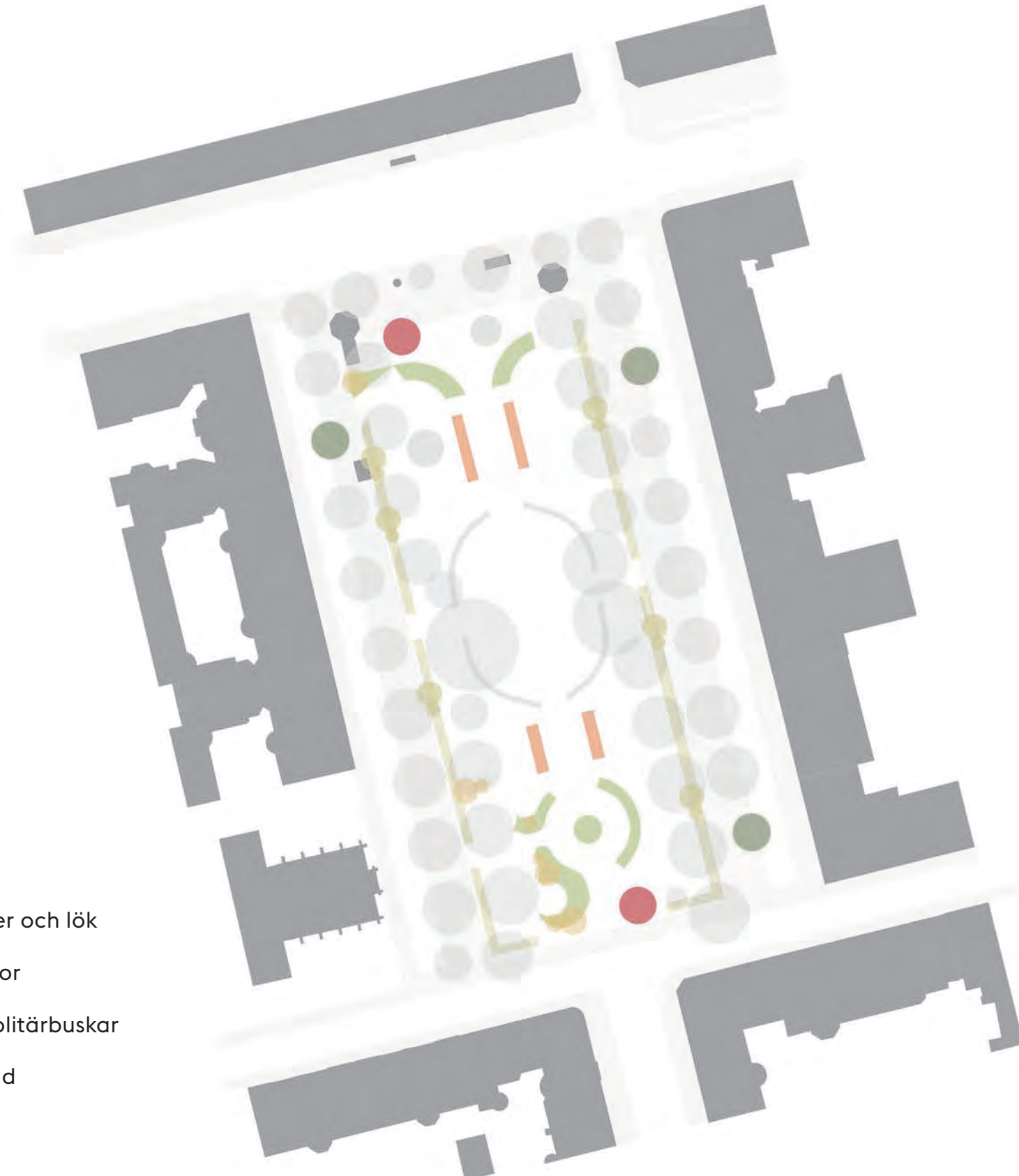
Trädbeståndet i parken har idag en viss variation men förnygras och koppleteras med ytterligare arter. Luckor i allérna fylls i med nya lindar där så är möjligt.

Häcken kring fontänrummet behålls i sin nuvarande form men sänkas något i höjd för att få bättre överblick över rummet.

De uppskattade sommarblomsplanteringarna behålls men får en ny form. Så även den friväxande häcken som omger hela parken. Parken får fortastt en grön inramning av frodig grönska. Ramens växtmaterial får gärna var vintergrönt och så pass lågt att det går att man har fri siktlinje från allérna in i parken.

Vid parkens båda entrérum anläggs perennplanteringar med inslag av blommande och bärande buskar. Variationen av buskarna ger grönska och färgring under en större del av säsongen.

I de nya plateringarna sätts lök så som snödroppe, krokus och vitblommande narcisser.

-
- Befintlig häck
 - Befintigt träd
 - Buskplantering
 - Buskar, perenner och lök
 - Sommarblommor
 - Buskträd och solitärbuskar
 - Blommande träd
 - Alléträd

FÖRSLAG

Växtmaterial

BLOMMANDE OCH BÄRANDE TRÄD

Bild: Pixabay

Bild: Pixabay

Bild: Pixabay

SOLITÄRBUSKAR MED ÅRSTIDSVARIATIONER

Bild: Pixabay

Bild: Pixabay

Bild: Pixabay

FRIVÄXANDE BUSKAR OCH MARKTÄCKARE

PERENNER FÖR SOL OCH SKUGGA

Bild: Pixabay

Bild: Pixabay

LÖKAR

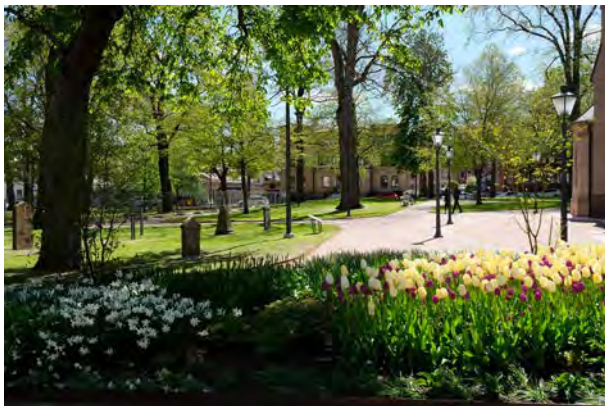

Bild: Pixabay

Bild: Pixabay

FÖRSLAG

Sittmöbler

Fler och mer varierade sittmöjligheter var något som efterfrågades i medborgardialogen. I omgestaltningen kan nya sittmöbler även bidra till att strukturera upp parken och etablera fler rum att vistas i.

BEFINTLIGT MÖBLEMANG

Referensbilder befintligt möblemang. Det befintliga möblemang på Mariatorget i form av Tessinsoffan blir kvar men flyttas ut till alléerna

NYTT FRISTÅENDE MÖBLEMANG

Tessins ersättare i parken blir den klassiska Stockholmssoffan som historiskt förekommit i parken. På gräsmattan kan solstolsversionen av soffan placeras ut för att erbjuda fler typer av sittmöjligheter i parken. Referensbilder Stockholmssoffan, produkten produceras av flera olika likvärdiga producenter.

NYTT PLATSANPASSAT MÖBLEMANG

En sammakopplad svängd version av Stockholmssoffan placeras i rummet vid fontänen och en svängd bänk avgränsar och markerar entrén vid platsbildningen mot Hornsgatan. Referensbilder från Fatbursparken (White) och Holger Blooms plats (AJ Landskap).

FRITT MÖBLEMANG

Bild: Pixabay

Kioskägarna uppdaterar sitt möblemang på uteserveringarna. Lösa möbler ger en flexibel och riktninglös känsla. Önskvärt vore att uteserveringarnas möblemang relaterar till parkens övriga utrustning och gestaltning.

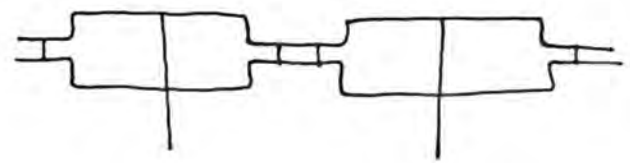
FÖRSLAG

Räcken och kanter

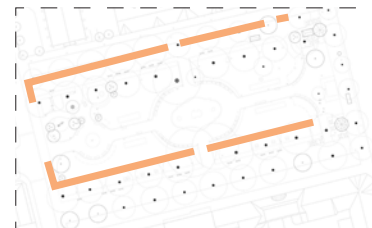
Det så kallade Karlavägsräcket behålls i befintligt läge och som yttre ram runt parken. Invändigt i parken finns ett mindre befintligt gräskantskydd. Parken kompletteras med insprängningsskydd och gräskantskydd vid lekplatsen.

Storgatstensfriser kantar gräsytor och planteringar. Häckar bildar rum i parken och klipps och ordas så att det finns visuell kontakt mellan rummen.

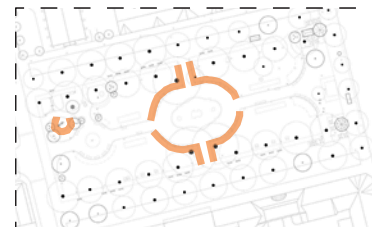
RÄCKEN

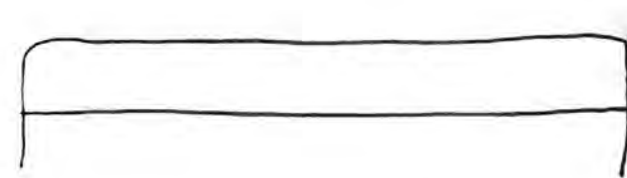
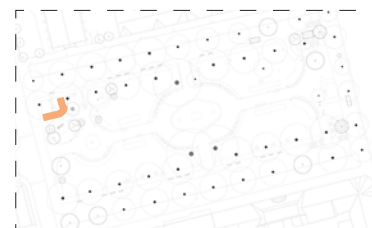
Karlavägsräcke

Gräskantskydd

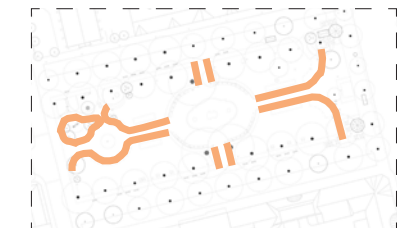
Insprängningsskydd lek

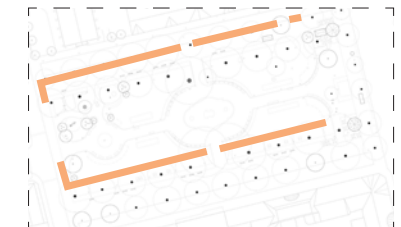
KANTER

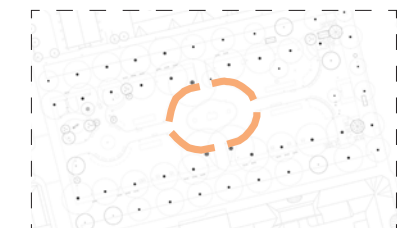
Storgatstensfris

Friväxande häck

Klippt häck

FÖRSLAG

Parkens färgskala

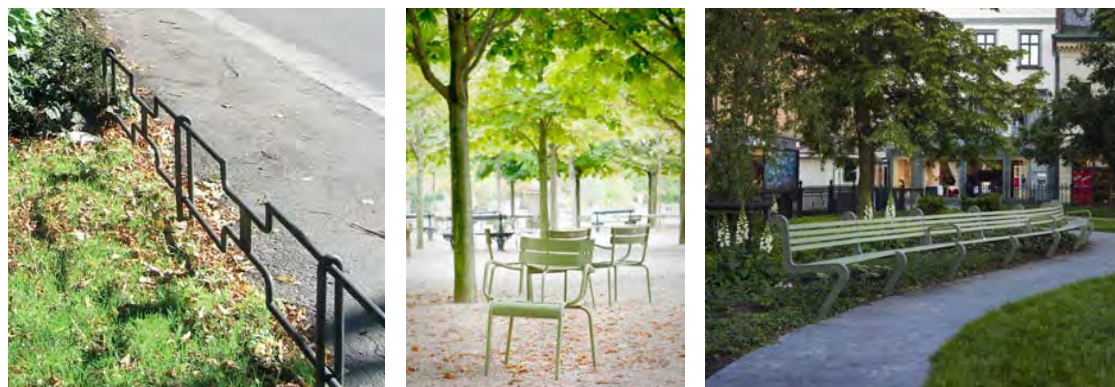
Parkens befintliga färgskala i svart och stockholmsgrön mjukas upp med en ljusare grågrön färg på parksoffor och lekutrustning. När den befintliga utrustningen i parken underhållsmålas skiftar de objekt som är målade i nyansen stockholmsgrönt RAL 6009 till den nya stockholmsgröna d.v.s. RAL 6008.

PARKENS FÄRGSKALA

Nya stockholmsgrön

Ljus och varm grågrön

Befinligt möblemang och räcken i svart och stockholmsgrönt RAL 6008. Det nya möblemanget går i mjuka gröna nyanser som accentuerar grönskans färg.

LEKPLATSENS FÄRGSKALA

Varm grågrön

Ljus och varm grågrön

Blekröd

Lejongult

Fotograf: Werner Nystrand

Lekutrustning i olika nyanser av grönt och accentfärg i Lejongult (lekkiosken) och blekare röd (brandbilen).

FÖRSLAG

Belysning och dagvatten

BELYSNING

Befintlig belysning

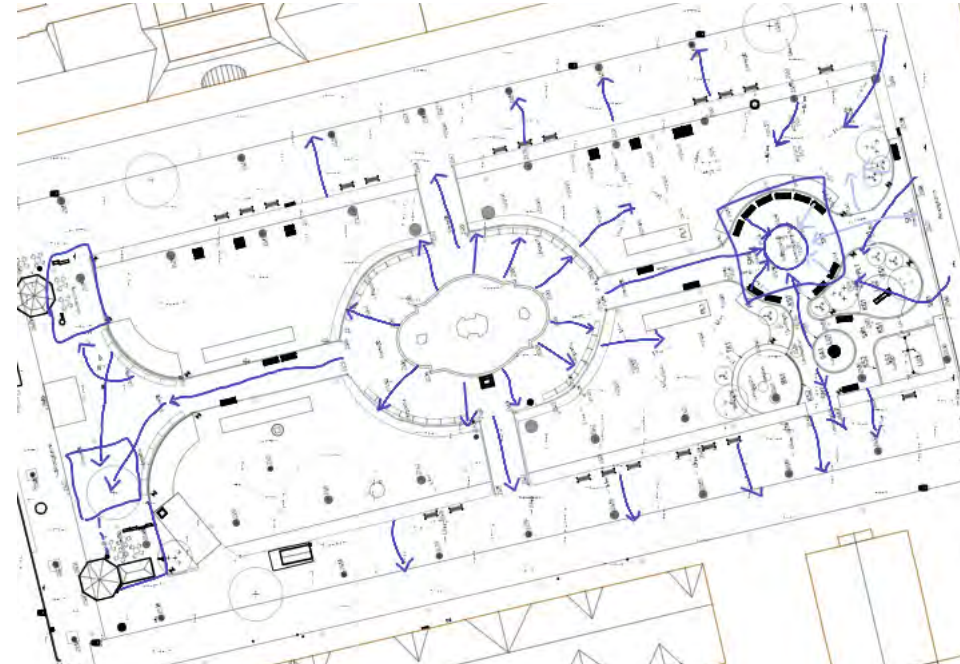
Förslag på ny belysning

Sedan 2010 finns belysning "Hinken" i parken. Ett nytt lager som skiljer sig från parkens historiska uttryck. Den ger ett fint ljus kvällstid men är ett dominant objekt i parken under dagtid. Dagens armatur behålls tills vidare men behöver rengöras och uppdateras med LED.

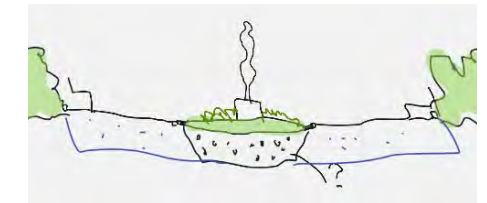
När belysningen i framtiden uppdateras föreslås en mer klassisk armatur som förhåller sig till den tidigare globbelysningen i parken. En möjlig armatur är Selux modell Aira Gold Pole-top luminaire med klar kupa.

HANTERING AV DAGVATTEN OCH SKYFALL

Plan för avrinning inom parken

<< Ytor lutas mot grönytor och omhändertas i planteringar. Storgatstensrännor synliggör vattnet och leder det på rätt väg. Under de nya planteringarna anläggs större växtbäddar vilka klarar att härberga vatten från karftigare regn.

Växtbäddar

Mariatorget ligger i ett område som förväntas påverkas negativt vid skyfall och parallellt med med programarbetet för upprustningen av parken genomförde SWECO en fördjupade förstudie där lösningar på skyfallsproblematiken utreddes.

Syftet med förstudien var att identifiera åtgärder som kan reducera konsekvenserna vid skyfall och som samtidigt passar gestaltningsmässigt till den planerade upprustningen av Mariatorget.

Åtgärdsförslagen som presenteras är möjliga anläggningar för att hantera skyfallsvatten som inte påverkar höjdsättningen inom parken eller den planerade upprustningen av parken.

De föreslagna skyfallsåtgärderna består av skelettjordar som anläggs i samband med växtbäddsrestaureringen vid trädallén samt ett kassetmagasin. För att kunna fördröja och avleda vattnet in i parken föreslås att korsningen vid Sankt Paulsgatan / Swedenborgsgatan höjs upp.

BILAGA

Skisser i digital modell, redovisar inte det slutgiltiga förslaget.

BILAGA

Skisser i digital modell, redovisar
inte det slutgiltiga förslaget.

BILAGA

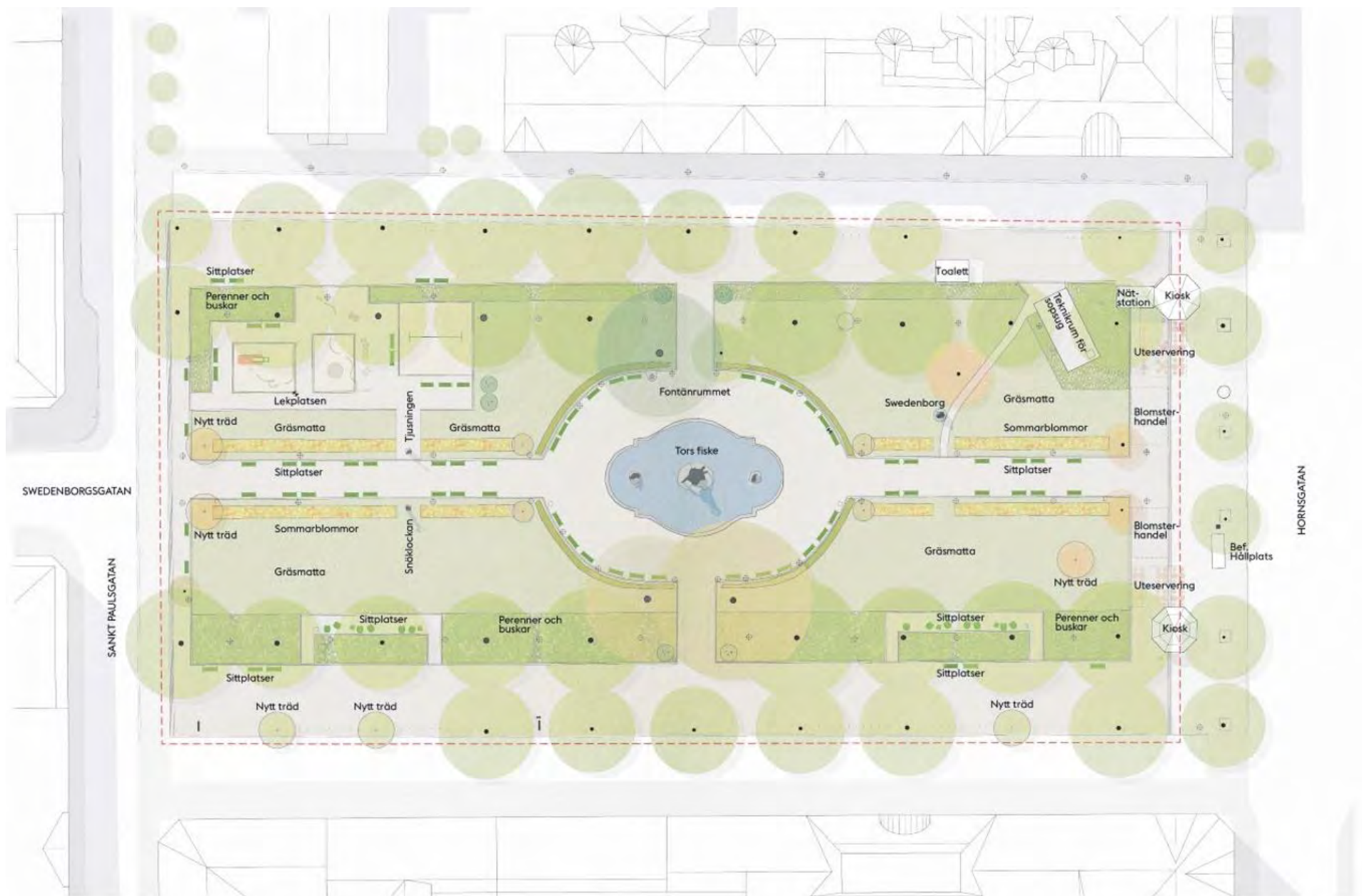
Skisser i digital modell, redovisar
inte det slutgiltiga förslaget.

BILAGA

Skisser i digital modell, redovisar inte det slutgiltiga förslaget.

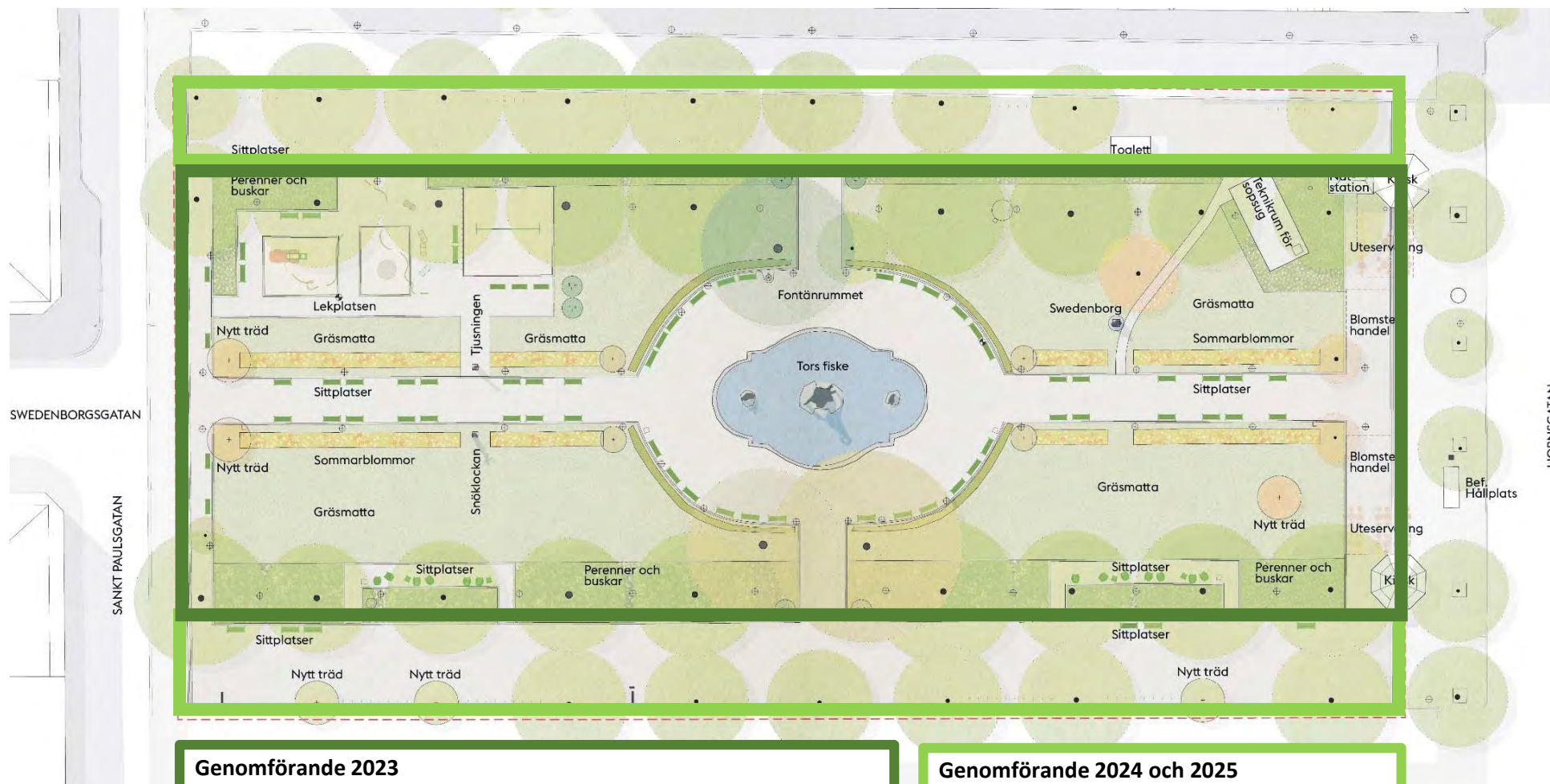

ILLUSTRATIONSPLAN

1:400

Genomförande 2023

Finansiering genom klimatmedel

- Växtbäddsrenovering med biokol för lindalléernas inre rader, gräs- och busktytor
- Renovering av grusytor för ökad genomsläpplighet
- Utökade busktytor med växtval för ökad biologisk mångfald

Finansiering genom parkinvesteringsmedel

- Upprustning och utökning av lekplats
- Renovering och komplettering av sittmöbler

Finansiering reinvestering trafikkontoret

- Utbyte av parkarmaturer och spotlights till genomgående ledarmaturer

Genomförande 2024 och 2025

Finansiering genom klimatmedel

- Växtbäddsrenovering med biokol för lindalléernas yttre rader
- Renovering av grusytor för ökad genomsläpplighet

Finansiering genom parkinvesteringsmedel

- Komplettering av sittmöbler

Beskrivning	mängd	enhet	å-pris	Summa	del av kalkyl			Osäkerhet	Total Summa
Mariatorget				12 981 098 kr				18,77%	15 418 160 kr
Huvuddel				12 981 098 kr				18,77%	15 418 160 kr
Förarbeten, hjälparbeten				184 133 kr	1,4%			18%	217 693 kr
Hjälparbeten (Byggstängsel, skydd av träd m.m)	1 omg		118800	118 800 kr	0,9%	0 omg	- kr	20%	142 560 kr
Rivning beläggningar	0 m ²	#DIVISION/0!		- kr	0,0%	0 m ²	- kr	0%	- kr
Rivning storgatstensfriser och planteringsrällen	0 m	#DIVISION/0!		- kr	0,0%	0 m	- kr	0%	- kr
Röjning växttor	1 omg	20713		20 713 kr	0,2%	0 omg	- kr	15%	23 820 kr
Rivning utrustningar	1 omg	24150		24 150 kr	0,2%	0 omg	- kr	15%	27 773 kr
Flytt utrustningar (statyer)	1 st	20470		20 470 kr	0,2%	0 st	- kr	15%	23 541 kr
Terassering, markförstärkning, marksanering				- kr	0,0%		- kr	#DIVISION/0!	- kr
Grovterassering	0 m ²	#DIVISION/0!		- kr	0,0%	0 m ²	- kr	0%	- kr
Markföroreningar	0 m ²	#DIVISION/0!		- kr	0,0%	0 m ²	- kr	0%	- kr
Marköverbyggnader				8 461 586 kr	65,2%			16%	9 787 183 kr
Gräsyta, renoverad växtbädd med biokol	1867 m ²	517		965 239 kr	7,4%	1867 m ²	965 239 kr	15%	1 110 025 kr
Gräsyta, inkl funkt hållande, ny växtbädd med biokol	447 m ²	847		378 761 kr	2,9%	447 m ²	378 761 kr	15%	435 576 kr
Perenn och buskplantering, ny växtbädd med biokol	556 m ²	2008		1 116 772 kr	8,6%	556 m ²	1 116 772 kr	15%	1 284 288 kr
Sommarblomsplantering, ny växtbädd med biokol	188 m ²	3667		690 681 kr	5,3%	188	690 681 kr	15%	794 284 kr
Träd, nytt med växtbädd med biokol	6 st	93060		558 360 kr	4,3%	4	372 240 kr	20%	670 032 kr
Träd, växtbäddsrenovering befintligt, växtbädd med biokol	33 st	33990		1 121 670 kr	8,6%	17	577 830 kr	30%	1 458 171 kr
Solitärbuske/Buskträd, nytt med växtbädd med biokol	10 st	41696		416 955 kr	3,2%	10	416 955 kr	20%	500 346 kr
Stenmjöl, gångyta, renoverad med genomsläpplig sektion	1435 m ²	413		591 814 kr	4,6%	1435 m ²	591 814 kr	10%	650 995 kr
Stenmjöl, helt ny överbyggnad, gångyta med genomsläpplig sektion	2302 m ²	1067		2 456 447 kr	18,9%	350 m ²	373 237 kr	10%	2 702 092 kr
Stridsand	120 m ²	1232		148 086 kr	1,1%	0 m ²	- kr	10%	162 895 kr
Baksand	17 m ²	1012		16 799 kr	0,1%	0 m ²	- kr	10%	18 479 kr
Markutrustning				1 441 994 kr	11,1%		- kr	16%	1 673 444 kr
Renovering befintligt karlavägsräcke	230 m	1208		277 725 kr	2,1%	0 m	- kr	20%	333 270 kr
Karlavägsräcke	100 m	3450		345 000 kr	2,7%	0 m	- kr	15%	396 750 kr
Inspringingsskydd, renovering befintligt	1 omg	25300		25 300 kr	0,2%	0 omg	- kr	20%	30 360 kr
Storgatstensfris 1rad	537 m	770		413 336 kr	3,2%	0 m	- kr	15%	475 336 kr
Storgatstensfris 3rader	132 m	1650		218 130 kr	1,7%	0 m	- kr	15%	250 850 kr
Storgatstensfris 1rad, bef som sätts om	269 m	605		162 503 kr	1,3%	0 m	- kr	15%	186 878 kr
Lekutrustningar, parkmöbler				2 893 385 kr	22,3%		- kr	29%	3 739 841 kr
Gungställning, renovering befintlig	1 st	23100		23 100 kr	0,2%	0 st	- kr	30%	30 030 kr
Balanslek	1 omg	123200		123 200 kr	0,9%	0 omg	- kr	20%	147 840 kr
Brandrutsch	1 st	105600		105 600 kr	0,8%	0 st	- kr	40%	147 840 kr
Kiosk	0 st	#DIVISION/0!		- kr	0,0%	0 st	- kr	0%	- kr
Bil	4 st	71500		286 000 kr	2,2%	0 st	- kr	40%	400 400 kr
Sandlådesarg/sittkant	2 st	123860		247 720 kr	1,9%	0 st	- kr	30%	322 036 kr
Bänkar (ingår i post för Tessinsoffor)	0 st	#DIVISION/0!		- kr	0,0%	0 st	- kr	0%	- kr
Parksoffa, Stockholmsoffan	0 st	#DIVISION/0!		- kr	0,0%	0 st	- kr	0%	- kr
Tessinmöbler, renovering bef och inkö nya	83 st	19563		1 623 765 kr	12,5%	0 st	- kr	30%	2 110 895 kr
Fätöljer	20 st	18700		374 000 kr	2,9%	0 st	- kr	20%	448 800 kr
Cykelstall	8 st	13750		110 000 kr	0,8%	0 st	- kr	20%	132 000 kr
Ledningar				- kr	0,0%		- kr	#DIVISION/0!	- kr
VA, Skyfallshantering	0 omg	#DIVISION/0!		- kr	0,0%	0 omg	- kr	0%	- kr
Belysning	0 omg	#DIVISION/0!		- kr	0,0%	0 omg	- kr	0%	- kr
Flytt befintliga kabelskåp	0 omg	#DIVISION/0!		- kr	0,0%	0 omg	- kr	0%	- kr

Till
Polismyndigheten
Region Stockholm
Rättsavdelningen
ordningsvakt-ansokan.stockholm@polisen.se

**Ansökan om förordnandeområde enligt 3 §
(1980:578) lagen om ordningsvakter gällande
Tantolunden, Drakenbergsparken och Högalidsparken,
Södermalms stadsdelsområde**

Stockholms stad, genom Patrik Ahlforn, ansöker om
förordnandeområde enligt 3 § lagen om ordningsvakter i syfte
att låta kommunala ordningsvakter verka inom detsamma.

Patrik Ahlforn, ordningsvakt

Ansökan

Södermalms stadsdelsförvaltning, Stockholms Stad ansöker, genom ordningsvakten Patrik Ahlforn, om att området enligt bilaga ska omfattas av 3 § lag (1980:578) om ordningsvakter, LOV, i syfte att låta ordningsvakter verka inom detsamma. Förordnandet ska omfatta offentliga platser inom avgränsningen dit allmänheten har tillträde.

Området utgörs av de ytor som allmänheten äger tillträde till. Områdena omfattar inte de platser dit allmänheten normalt sett inte äger tillträdet till, så som bostadshus och liknande platser.

Bakgrund

Inom Södermalms geografiska stadsdelsområde finns det överlag en stor förekomst av alkohol- och narkotikamissbrukande individer.

Den höga närvaron av personer med missbruksproblematik hänger till stor del samman med alla de vård och behandlingsinsatser som finns på Södermalm. Alkohol- och narkotikamissbruket bidrar i stor utsträckning till att många besökare och boende på Södermalm upplever ordningsstörningar samt känner otrygghet, då dessa individer inte sällan begår brott och även stör den allmänna ordningen i stor utsträckning.

Polisen gör ett bra arbete utifrån förutsättningarna som råder. Tyvärr är inte det alltid tillräckligt och behovet av ordningsvakter som kan bistå och komplettera polisen med hjälp att upprätthålla ordningen på flera platser i stadsdelsområdet är stort.

Det man har identifierat från såväl polis som ordningsvakt, är att det finns en omflyttningsproblematik i området. Då man arbetar effektivt i ett område, så är det inte sällan så att de som omfattas av problematiken, flyttar sig till ett närliggande område. I nuläget ligger ansökan om de olika förordnade områdena ej i fas med varandra, vilket gör arbetet trögörsligt och svårarbetat. För att komma till rätta med både negativa omflyttningseffekter och risken för att något område står utan LOV§3, så görs därför en ny ansökan, denna för att täcka hela det utsatta området, i ett och samma förordnande.

betecknas som en öppen drogscen, där en droghandel och bruk är några av kriterierna. Att Södermalm har tre stycken "öppna drogscener", gör att det blir en utmaning för polisen att kunna agera och ha god närvaro överallt. Detta kräver således kompletteringar från andra resurser med ordningshållande mandat.

Västra Södermalm är också ett av de fokusområden som kommer ingå i arbetet kring öppna drogscener i Region Stockholm, där Polismyndigheten ingår. Där en samverkan mellan många olika aktörer måste till för att få ordning på problemen. Ordningssvaktarnas uppgift blir att kontinuerligt finnas på plats och arbeta ordningshållande, medan polisen inriktar sig på att beivra brottslighet.

Tantolunden, Drakenbergsparken och Högalidsparken är områden där det behövs kontinuerligt arbete med ordningshållning av personal med särskilda befogenheter. Vilket behövs för att upprätthålla allmän i ordning i området.

I ansökta områden vittnar anställda i Stockholms stad, medborgare, näringsidkare, besökare och även Polismyndigheten om frekventa ordningsstörningar. Mycket av den brottslighet som sker är i stor utsträckning en förlängning av ordningsstörningar och brister i den allmänna ordningen. Se också bilaga 2 (*Statistik över ordningssvakters tjänsteutövning på LOV§3*) och bilaga 4 (*Rapporterade ordningsstörningar i Tyck till*) som bekräftar bilden av att området i stor utsträckning är utsatt för ordningsstörningar.

I dagsläget har förordnandet för Högalidsparken (sedan en tid) och Tantoberget (nyligen) gått ut. Medan det för Drakenbergsparken fortsatt är giltigt. Då dessa tre platser hör ihop, med samma klientel och problematik, finns det en fördel att ha de i samma förordnande. Också ett bra tillfälle att korrigera giltighetstiderna på dygnet, som inte speglar problembilden i verkligheten i dagsläget.

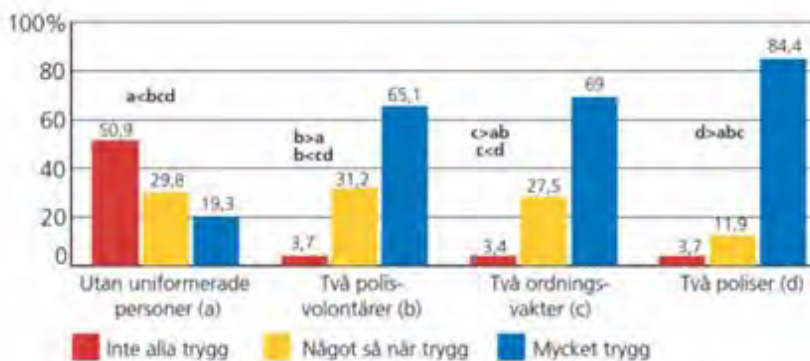
- **Drakenbergsparken, A551.098/2021** (aktivt)
- **Tantoberget, A418.395/2021** (gick ut 30/9 2022)
- **Högalidsparken, AO27.517/2021** (gick ut 5/5 2022)

Förordnandet för Högalidsparken gav så pass god effekt att inget nytt förordnande söktes då LPO Södermalm meddelade att det inte fanns underlag för ett nytt.

Det gör det nu. Igen.

Här kommer förflyttningsproblematiken in och Högalidsparken har blivit en frizon för ordningsstörande individer från Tantoberget och Drakenbergsparken då inget förordnande för att använda ordningsvakter funnits.

Undersökningen i rapporten "Tryggare kan ingen vara?" visar att en uniformerad närvaro i en relativt otrygg miljö ökar trygghet med 61,5 procent. Resultaten visar också att patrullering i relativt otrygga miljöer skapar mer trygghet, oavsett typ av otrygg miljö (det vill säga med eller utan andra människor närvarande) än vad de gör i en trygg miljö. Detta gäller vare sig det är två poliser, sex poliser, en polisbil eller ordningsvakter som patrullerar. Dessa skapar alla mer trygghet i miljöer eller situationer som är relativt otrygga. Denna studie stödjer också idén och den tidigare forskning som menar att fler aktörer än polis kan bidra till att öka tryggheten. Ökad trygghet ger i sin tur ökad social kontroll, som i sin tur ger färre ordningsstörningar.

Figur 4. Skillnader i upplevd trygghet med och utan uniformerade personers närvaro i en relativt otrygg miljö som inte innefattar andra människor (bokstäverna (t.ex. a<bcd) visar signifi - kant skillnad ($p < .05$) i trygghetsmedelvärde mellan bild a och samtliga andra bilder).

En invändning är att ordningsvakter inte ska arbeta med otrygghet, brottsförebyggande eller brottslighet. Sambandet mellan otrygghet, ordningsstörningar och brottslighet är dock sedan länge verifierat. Finns det otrygghet på en plats så finns det också ordningsstörningar och brottslighet av ordningsstörande karaktär. Precis som att om det finns brottslighet av ordningsstörande karaktär så finns det också ordningsstörningar och otrygghet.

Även om mörkertalet tyvärr är stort så förekommer ordningsstörningar.

Ordningsvakter som komplement

Så länge Polismyndigheten har en stadigvarande personalbrist och en påtaglig arbetsbörda, som måste prioriteras, är de kommunala ordningsvakterna ett bra komplement som avlastar Polismyndigheten samtidigt som man skapar synlighet och trygghet i gatumiljön samtidigt som man hanterar de ordningsstörningar som finns. Trots representation av kapabla väktare av allmän ordning, i form av kommunala ordningsvakter, är det fortsatt angeläget att arbeta med andra brottsförebyggande metoder i ett område och det görs också. Särskilt i och med den nya satsningen inom "Öppna drogsener i Region Stockholm" där man fram till 2027 ska minska antalet öppna drogsener i Stockholm.

Det finns flera aktörer som arbetar med detta såsom fältassistenter, nattvandrare, Medborgarvårdar, Ungdomsvårdar etc., men begränsningarna i befogenheter att agera rättsligt innebär att arbetet till stor del begränsas till samtal och observationer. Detta är en viktig del i trygghetsarbetet, men det är nödvändigt att det samtidigt finns möjlighet att fysiskt förflytta eller omhänderta personer när det behövs.

Polismyndighetens organisation är ansträngd och måste prioritera grövre brott och andra större händelser. Av denna anledning är det viktigt att ordningsvakter får möjlighet att verka som ett komplement till Polismyndigheten, i syfte att säkerställa att användandet av ordningsvakter blir en effektiv resurs i att stödja det arbetet i Polismyndighetens trygghetsarbete inom staden och där ordningsvakter kan medverka till att upprätthålla allmän ordning. Vid prövningen av om det är motiverat från allmän synpunkt bör beaktas de berättigade krav som allmänheten, kommuner och enskilda har på att allmän ordning upprätthålls (prop. 1979/80:122 s.66).

En ordningsvakts uppgift är enligt 1§ LOV att "medverka till att upprätthålla allmän ordning". För en enskild ordningsvakt innebär uppgiften att han eller hon har rätt att ingripa mot allt som kan uppfattas som ordningsstörningar på den plats där ordningsvakten tjänstgör. Det gäller oavsett om ordningsstörningen handlar om ett brott eller inte (SOU 1978:33 s. 212). Med brott avses en straffbelagd gärning (1 kap 1 § BrB). Brott av olika slag får därtill alltid anses utgöra störningar av den allmänna ordningen (Munck, Vilgeus och Carlberg

Johansson, Ordningsvakt och väktare – regler för ordningsvakter och bevakningsföretag, 2005, s. 25) samt (Ds 2003:50, 4.2.1, Ordningsvakternas uppgifter s. 31).

Geografiska avgränsningar

Förordnandeområdet utgörs av de ytor som allmänheten normalt sett har tillträde till, så som trottoarer och vägbanor, och de områden som gatorna ringar in enligt nedanstående beskrivning. Förordnandeområdet avgränsas av de inritade områdena, i enlighet med kartbilaga.

Ansökan gäller

Tantoberget

Området tar sin början på Zinkens väg vid början av Alfred Medins väg och vidare in söderut i en tänkt linje rakt söderut längs gångvägen utmed Tantolundens idrottsplats och vidare ner mot Tantolundsvägen via gångväg som viker av mot väster och ansluter mot Tantolundsvägen och vidare västerut ner mot Tantogatan därefter västnordvästlig riktning längs med Hornstulls strand fram till Skarpskyttstigen och därefter vidare i rak nordöstlig riktning fram till Hornsviksstigen och därefter i en tänkt linje rakt ostnordöstlig riktning fram till startpunkten vid Zinkens väg.

Drakenbergsparken

Området tar sin början vid korsningen Bergsunds Strand/Hornstulls Strand och sträcker sig vidare i sydöstlig riktning längs med Hornstulls Strand. Mitt under brofästet till Liljeholmsbron sträcker sig området i en tänkt linje i nordöstlig riktning cirka 60 meter under brofästet för att sedan vända i sydöstlig riktning cirka 30 meter. Därefter fortsätter området i en tänkt linje längs med bostadsfastigheterna, på Hornsgatan och Drakenbergsgatan som vetter mot Drakenbergsparken, upp till och med Drakenbergsgatan 51. Från Drakenbergsgatan 51 sträcker sig området i sydlig riktning till Hornsviksstigen. Därefter Hornsviksstigen i sydöstlig riktning till korsningen (Lignagatan)/Skarpskyttstigen. Området följer sedan Skarpskyttstigen fram till vattnet vid Liljeholmsviken/Årstaviken och omfattar då även grässlätten mellan Tanto koloniområde och Skarpskyttstigen. Därefter sträcker sig området längs med strandlinjen/kanten fram till Bergsunds Strand och vidare

Högalidsparken

Området inringas i norr av Högalidsgatan, från korsningen Borgargatan fram till korsningen Varvgatan. I öst av

Varvsgatan, från korsningen med Högalidsgatan fram till korsningen Hornsbruksgatan. I söder av Hornsbruksgatan, från korsningen Varvsgatan till korsningen Borgargatan. Samt i väst utmed Borgargatan, från korsningen Hornsbruksgatan till Högalidsgatan. Byggnader som finns på området exkluderas.

Omfattas ej av ansökan

Ansökan omfattas ej av Södra och norra Tantos koloniträdgårdsföreningar utan bara ytor tillgängliga för allmänheten inom det ansökta området. Det ansökta området begränsas också av det området runt Hornstulls centrum som innefattas av annat LOV§3.

Lokal lägesbild

Drakenbergsparken, Tantolunden och Högalidsparken är parkmiljöer avsedda för allmänheten.

Det stora antalet besökare/passeraende innebär att den allmänna ordningen sätts ur balans då många individer som är här tillfälligt inte hyser respekt för allmän ordning eller Stockholms stads lokala ordningsföreskrifter.

Det allmänna ordningsläget, och tryggheten, har länge varit ansträngd i de områden som ansöks. Det visar bilaga 4, över rapporterade ordningsstörningar i Stockholms stads app Tyck till. Då ska man ändå poängtera att ordningsstörningar väldigt sällan rapporteras, från såväl allmänheten som polisen.

En ökad närvaro av uniformerad personal med särskilda befogenheter hämmar möjligheten, och motivationen, till både ordningsstörningar och brott av ordningsstörande karaktär, då dessa omedelbart kan hantera dessa tack vare de befogenheter en ordningsvakt har.

Problematiken är likadan för de ansökta områdena och det förekommer ordningsstörningar här.

Näringsidkare och boende i området vittnar om ett tillhåll för missbrukare med medföljande ordningsstörningar och öppen narkotikahandel. Utöver problemen med narkotikaförsäljning och eget narkotikabruk tillkommer, som en följd, även annan typ av brottslighet som hot, fylla, bråk, nedskräpning (av sprutor, kanyler, ölburkar) och skadegörelse med mera. Då det ofta är högljutt och stökigt innebär det att boende och besökare i området störs och också undviker att passera eller uppehålla sig

på platserna på grund av att de upplever det som otryggt, utan allmän ordning och stökigt.

Även fast personerna med missbruk inte regelmässigt uppvisar ett våldsamt beteende har de narkotikamissbrukande personerna ett avvikande och obehagligt beteende som bidrar till att andra människor undviker parken, då de stör den allmänna ordningen på fler än ett sätt. Våld förekommer också. Nämnd brottslighet är att anse som ordningsstörningar, och för ordningsvakter att hantera.

Kartläggning av öppna drogsener i Stockholms län visar hur lokalisering av öppna drogsener lokaliseras längst tunnelbanans och pendeltågets stationer. Även området kring Hornstull utgör idag en öppen drogscen med tillhörande ordningsstörningar och i området finns både Frälsningsarmén som dagligen har cirka 150 besökare där en majoritet av dessa har missbruksproblem.

Polis och boende i området vittnar om att det gradvis sker förflyttningar av missbrukarklientel från Hornstull, Drakenbergsparken och Tantoberget till och Högalidsparken som över tid blivit mer cementerat. Mycket på grund av bristen på väktare av den allmänna ordningen på dessa två platser.

Många av brotten som sker i området är av mängdbrottskaraktär och hade med en ökad medverkan av ordningsvakter till den allmänna ordningen undanröjts. Det allmänna ordningsläget, och tryggheten, är ansträngd i området på grund av läget, genomströmningen och samlingsplatsen. En ökad närvaro av uniformerad personal med särskilda befogenheter hämmar möjligheten, och motivationen, till både ordningsstörningar och brott av ordningsstörande karaktär,

Ordningsvaktens arbete i LOV§3-områden vid Hornstull och Drakenbergsparken har inneburit en förflyttning av alkohol- och narkotikamissbrukare till de områden som är tillgängliga för allmänheten i anslutning till koloniträdgårdsföreningarna Tanto Södra och Tanto Norra.

Kolonilottsägare i området vittnar om ett tillhåll av missbrukare med medföljande ordningsstörningar och öppen narkotikahandel som medför ordningsstörningar.

Då det ofta är hotfullt och stökigt i området, innebär det att boende och besökare i området undviker att passera eller

uppehålla sig på platsen då de upplever platsen som otryggt. Kolonistugeägare känner sig hotade i samband med att de försöker tala med de missbrukare som uppehåller sig i området.

Även om personerna med missbruk inte regelmässigt uppvisar ett våldsamt beteende, så förekommer det. Har de narkotikamissbrukande personerna ett avvikande och obehagligt beteende som bidrar till att andra människor undviker platsen.

Tantoberget med sin utkikspunkt har även blivit en plats för olovlig biltrafik och misstänkt alkohol/narkotikalangning. Samt en plats för spontana fester, som stör den allmänna ordningen. Stockholms stad har satt upp en vägbom för att hindra denna trafik men bommen har blivit utsatt för skadegörelse ett flertal gånger. Kolonilottsägare i närområdet till utkikspunkten, och även allmänheten, på Tantoberget känner stort obehag av denna olovliga trafik som sker företrädesvis sen kväll och natt. Utkiksplatsen har även blivit en plats för ungdomsgrupper som missbrukar alkohol/droger samt har spontana fester som stör den allmänna ordningen på flera sätt. Ordningsstörningar uppstår i form av hög musik, höga ljud, höga diskussioner men också känslouttryck, stök och bråk.

En omfattande mejlväxling med närliggande koloniträdgårdsföreningar visar att det är en väsentlig andel av föreningarnas medlemmar upplever ordningsstörningar och oro. De styrker ovan beskrivning och välkomnar ordningsvakter att kunna ingripa vid behov.

Polis och boende i området vittnar om att det gradvis skett en förflyttning av missbrukarklientel från Drakenbergsparken mot Tantoberget, som över tid blivit mer cementerat. Det syns ett tydligt mönster att det sker en förflyttning när ordningsvakter och polis avvisar ordningsstörande grupperingar från Drakenbergsparken. Denna omflyttning sker bland annat till berget i direkt anslutning till kolonilotterna samt mindre gröna områden nära kolonilotterna.

Det stora antalet besökare/passeringar i parkområdet innebär att den allmänna ordningen sätts ur balans då många individer som är här tillfälligt inte hyser respekt för allmän ordning eller Stockholms stads lokala ordningsföreskrifter.

Underlag till ansökan om förordnandeområde

Utifrån de primära frågeställningarna som föreskrivs gällande tillstånd för ett Förordnandeområde enligt 3 § (1980:578) lagen om Ordningsvakter samt de allmänna råd i 6 kap.

Rikspolisstyrelsens föreskrifter och allmänna råd om ordningsvakter, PMFS 2017:12
FAP 67O-1 redovisas den lokala problembilden och aktuella ordningsstörningar.

Finns det ett särskilt behov av ordningshållning i stadsdelsområdet?

Ja, det förekommer ofta ordningsstörningar i de ansökta områdena.

Ordningsvakters arbete i LOV§3-områden vid Hornstull och Drakenbergsparken har konsekvent inneburit förflyttningar av alkohol- och narkotikamissbrukare till andra delar av befintligt LOV§3-område, eller annat LOV§3-område.

Kolonilottsägare i området vittnar om att området är ett tillhåll för missbrukare, med medföljande ordningsstörningar och öppen narkotikahandel. Utöver problemen med narkotikaförsäljning och eget narkotikabruk i ansökt område, så uppstår, som en följd, även annan typ av brottslighet som hot, fylla, bråk, nedskräpning (av sprutor, kanyler, ölburkar) och skadegörelse samt av och inbrott i kolonistugor. Då det ofta är hotfullt och stökigt i området, innebär det att boende och besökare i området undviker att passera eller uppehålla sig på platsen då de upplever platsen som otryggt. Kolonistugeägare känner sig hotade i samband med att de försöker tala med de missbrukare som uppehåller sig i området. Det har till och med gått så långt att kolonilottsägare som känt sig extra utsatta har aviserat att de ska lämna sin lott.

Även om personerna med missbruk inte regelmässigt uppvisar ett våldsamt beteende, har de narkotikamissbrukande personerna ett avvikande och obehagligt beteende som bidrar till att andra människor undviker platsen.

En omfattande mejlväxling med närliggande koloniträdgårdsföreningar visar att det är en väsentlig andel av föreningarnas medlemmar upplever ordningsstörningar och oro. De styrker ovan beskrivning och välkomnar ordningsvakter att kunna ingripa vid behov.

Polis och boende i området vittnar om att det sker förflyttningar av missbrukarklientel inom Drakenbergsområdet och Tantolunden och att, även om det är en nedgång under årets kalla månader, detta är mer eller mindre permanent. Det syns ett tydligt mönster att det sker en förflyttning när ordningsvakter och polis avvisar ordningsstörande grupperingar från ett område, till ett annat.

Medborgardialoger visar på att det är en väsentlig andel av stadsdelens invånare som anser att det föreligger ordningsstörningar.

De flesta misshandelsfallen som äger rum på allmän plats utvecklas oftast från i grunden ordningsstörande bråksituationer (*Wikström, 1997 m.fl., s.3*).

De högsta nivåerna av grova brott såsom misshandel och personrån tenderar att uppstå på platser som har en hög nivå av mindre grova brott som ofredande (*Wikström m.fl., 1997, s.3*). Det råder även ett starkt samband mellan graden av ordningsstörningar på offentliga platser och risken att utsättas för brott och människors trygghetsupplevelse. På en offentlig plats med en hög grad av ordningsstörningar upplever människor en högre grad av rädsla, än på en offentlig plats med låg grad av ordningsstörningar. För att öka människors trygghetsupplevelse kan man därför försöka minska antalet ordningsstörningar och på sikt kommer då detta att leda till att risken att utsättas för brott reduceras (*Wikström m.fl. 1997, s. 3*).

Är det av väsentlig betydelse från allmän synpunkt med ordningshållning i stadsdelsområdet?

Ja. Drakenbergsparken/Tantolunden är en plats som är ägnad åt att i stor utsträckning användas av allmänheten, både av våra egna invånare men även många besökare, som vill vistas på denna plats för att ta del av den vackra parkmiljön, möjligheter till rekreation och sport, samt den utsikt som erbjuds uppe på Tantoberget. Inom det ansökta området finns även två koloniträdgårdsföreningar, som omfattar totalt 200 kolonilotter.

Under en tid då platsen har dominerats av en stor koncentration av människor med missbruksproblem känner koloniträdgårdsföreningarnas medlemmar stor otrygghet i sitt närområde. En högre grad av ordningshållning behövs.

Det är av stor betydelse att nyttjandet av Tantolunden och Drakenbergsparken tillfaller en blandning av människor och inte domineras av grupper och individer som skapar otrygghet. Som det ser ut nu, så används ansökt område, stora delar av dygnets timmar, av alkohol- och narkotikamissbrukande människor och därför är det viktigt att ordningshållningen upprätthålls så människor fortsätter att lockas till platsen och att även kolonisterna känner sig trygga.

Även den misstänkta alkohol- och drogförsäljningen som sker genom att olovlig biltrafik kör upp på berget sen kväll och natt, skapar otrygghet för närliggande kolonilottsägare.

En ökad formell kontroll i form av ordningshållning bidrar även till att den sociala kontrollen höjs, då fler personer kommer uppleva platsen som tryggare och säkrare, vilket i sin tur leder till att fler kommer använda sig av platsen.

I den nya satsningen mot öppna drogscener, där Polismyndigheten ingår, är ordningsvakterna och deras befogenheter en viktig del för att nå framgång. Här är Sergels torg ett gott exempel på sådant riktat arbete. Framgångarna finns redovisade i "Öppna drogscener – forskning och samverkan", Drogfokus 2018, av Olof Bratthall och Mia-Maria Magnusson, Polisregion Stockholm. Denna bifogas som bilaga 3.

Drakenbergsparken, Tantoberget och Högalidsparken är platser som är ägnad åt att i stor utsträckning användas av allmänheten, både bland stadens egna invånare men även många besökare som vill vistas på dessa platser för att ta del av vad som erbjuds här, i form av grönområden, promenadstråk, badmöjligheter, lekparker med mera.

En ökad formell kontroll i form av ordningshållning bidrar även till att den sociala kontrollen höjs då fler personer kommer uppleva platsen som tryggare och säkrare, vilket i sin tur leder till att flera kommer använda sig av platsen.

Sammantaget en tydlig indikator på att området är i behov av ordningsvakter som kan medverka till den allmänna ordningen och stötta polisen, samt kontinuerligt observera och ge underrättelse till Polismyndigheten, enligt LOV§7 och OF§4 (Ordningsvaktsförordningen).

Både särskilt behov och väsentlig betydelse är uppfyllt.

Är den ordningshållning som bör utföras i stadsdelsområdet av sådan art att det krävs personal med särskilda befogenheter?

Ja. Eftersom personerna som uppehåller sig i parken ofta uppträder ordningsstörande enligt tidigare beskrivning. Det krävs att det finns personal som har möjlighet att ingripa enligt PL§13 så de kan avvisa, avlägsna och omhänderta personer som stör den allmänna ordningen. Dessutom att det finns personal som kan ingripa i situationer där missbrukarna har en så pass hög berusningsgrad att de utgör en fara för sig själv eller andra och därmed behöver omhändertas enligt LOB.

Under perioden september 2021 till september 2022, gjordes drygt 430 anmälningar om brott i området och drygt 160 individer omhändertogs enligt LOB. I detta bör man ta hänsyn till att ansökt område endast utgör en av Södermalms tre öppna drogscener, samt att den geografiska ytan endast är utgör en mycket liten del av hela LPO Södermalms upptagningsområde.

Då någon närmre definition av begreppet ordningsstörning inte finns torde det vara allmänhetens uppfattning av ordningsstörning som ska gälla.

Ordningsstörningarna är aktuella under dygnets alla timmar.

De tidigare förordnandena för respektive områden har haft sluttid vid midnatt (00.00). I samband med ett nytt förordnande är det önskvärt med en korrigerande giltighetstiden.

Ordningsstörningarna i området gör att det krävs att det finns personal som har möjlighet att ingripa enligt PL§13, så att de kan avvisa, avlägsna eller omhänderta personer som stör den allmänna ordningen. Samt där situationer med personer som har en så pass hög berusningsgrad som innebär att de utgör en fara för sig själv eller andra och behöver därför omhändertas enligt LOB.

Stockholms stad bedömer att det föreligger ett särskilt behov och att det är av väsentlig betydelse utifrån en allmän synpunkt, att ordningsvakter förordnas på den ansökta platsen. Detta för att möta de olika typer av situationer med ordningsstörningar och brott som kan uppstå och genom ordningsvaktens närvaro öka den upplevda tryggheten samt skapa bättre förutsättningar att kunna upprätthålla den allmänna ordningen.

Detta är i första hand en uppgift som Polismyndigheten har ansvar för men i brist på tillräckligt hög polisiär närvaro är ordningsvakter ett bra komplement till polisen i att medverka till allmän ordning när dessa ordningsstörningar sker, utan att på något sätt ersätta polisens roll eller överta deras ansvar.

Andra ordningsstörningar som förekommer är

- påträngande tiggeri
- utåtagerande person(er) som är stora i rörelserna
- bråk/låtsasbråk/stök
- höga störande ljud och/eller musik
- hetsig diskussion/verbal dispyt

- utåtagerande person(er) med otrevlig attityd
- berusad(e) person(er)
- skrämmande person(er)
- narkotikahandel och narkotikabruk med tillhörande ordningsstörningar enligt denna lista som följd
- spontanfest
- ungdomssamling (med underkategorier som skojbråk/högljutt/allmänt stökigt)
- offentlig urinering med mera
- framfusigt kontaktsökande
- olämpligt och/eller provocerande språkbruk offentligt
- nedskräpning (bryter mot lokala ordningsföreskrifter)
- försök till skadegörelse/skadegörelse
- grupper av personer som kommunicerar högljutt och störande – på ett sätt som upplevs störande och aggressivt av förbipasserande och boende
- grupper hindrar, eller försvårar, framkomlighet – ofta i samband med utrop av glåpord och olämpligt språkbruk
- okopplade hundar
- hundar på plats med hundförbud

Dessa ordningsstörningar är av sådan karaktär att det inte är tillräckligt med ungdomsjour eller fältassistenter, utan där det krävs ordningsvakter med befogenheter att avvisa, avlägsna och omhänderta samt skyddsvisitera berörda personer.

Är det svårt för polismyndigheten att avdela det antal poliser som krävs för att upprätthålla allmän ordning i stadsdelsområdet utan att det får negativa konsekvenser för utförandet av andra mer prioriterade polisuppgifter?

Lokalpolisen Södermalm har haft det aktuella området under extra tillsyn under en lång period. Under 2023 har polisregionen dessutom tagit beslut om att denna öppna drogscen, tillsammans med ytterligare ett fåtal områden i regionen, ska "sluta vara öppna drogscener". Detta kommer att ställa ytterligare krav på såväl polis, som andra aktörer i en samverkan, när det kommer till det operativa arbetet i området. Omflyttning av polisiära resurser från Södermalm till extra utsatta platser inom regionen, omflyttning för bevakning samt resursomfördelningar på grund av hög belastning inom utredningsarbete, förstärker ytterligare behovet av ordningsvakter i Drakenbergsparken/Tantolunden, som kompletterar den polisiära tillsynen av platsen.

Förvaltningen bedömer att det föreligger ett behov och att det är av väsentlig betydelse utifrån en allmän synpunkt, att ordningsvakter förordnas på den ansökta platsen. Detta för att möta de olika typer av situationer med brott och ordningsstörningar som kan uppstå och genom ordningsvaktens närvaro öka den upplevda tryggheten samt skapa bättre förutsättningar att kunna upprätthålla den allmänna ordningen.

Detta är i första hand ett problem för polisen att beivra och motverka dessa brott, men i brist på tillräckligt hög polisiär närvaro är ordningsvakter ett bra komplement till de ordningsstörningar som sker, utan att de på något sätt ska ersätta polisens roll.

Konsekvensen om LOV§3 inte införs i aktuellt objekt, kommer generera i att tryggheten för allmänheten och inte minst koloniträdgårdsföreningarna kommer försämrats och risken är stor att ordningsstörningarna och brotten kommer öka. Det är som sagt av väsentlig betydelse att det finns ordningsvakter på plats att kunna komplettera polisen i att upprätthålla den allmänna ordningen.

Sammanfattning

De villkor som enligt FAP 67O-1 ska uppfyllas för att ett förordnande enligt 3 § LOV ska kunna beviljas är:

- Finns det ett **särskilt behov** av ordningshållning på platsen? För att ett särskilt behov ska föreligga krävs att platsen är **utsatt** för ordningsstörningar eller på goda grunder kan antas komma att utsättas för sådana. Som **underlag** för denna bedömning kan läggas observationer, brottsstatistik, erfarenhet av brottslighet eller andra ordningsstörningar vid liknande platser, antalet omhändertagna personer, trygghetsmätningar med mera.
- Är det av **väsentlig betydelse** från allmän synpunkt med ordningshållning på platsen? Polismyndigheten kan här beakta de **berättigade krav** som allmänheten, kommuner och enskilda har på att allmän ordning upprätthålls.
- Är den ordningshållning som bör utföras på platsen av **sådan art** att det krävs personal med särskilda befogenheter?
- Är det svårt för Polismyndigheten att **avdela** det antal poliser som krävs för att upprätthålla allmän ordning på

platsen utan att det får negativa konsekvenser för utförandet av andra mer prioriterade polisuppgifter? Dessa är enligt denna ansökan uppfyllda. Så väl genom Stockholms stads egen lägesbild, statistik från stadens ordningsvakter, anmälningar i stadens app Tyck till. Med stor sannolikhet kommer denna lägesbild även bekräftas av lokalpolisområdet.

Därmed föreligger inget hinder att förordna området, enligt tidigare domar från kammarrätten, mål 1701-02 (uppfyllda schematiska frågor för att bevilja förordnande) och mål 7254-01.

Sammanfattningsvis ser Stockholms stad att det finns ett **särskilt behov** och att det är av **väsentlig betydelse** ur allmän synpunkt att tryggheten i Stockholm förstärks med förordnade ordningsvakter, inom de områden som framgår av bilagorna till denna ansökan. Se bilaga 5 (Lägesbild Tanto) som tydligt visar hur det ser ut i området och hur mycket ordningsvakterna behövs.

Stockholm stad verkar för ett tryggt och säkert Stockholm. Ordningsvaktens närvaro bidrar till att boende, besökare och företagare känner sig trygga och säkra i stadens offentliga miljöer.

Ordningsvaktens uppgift är att minska förekomsten av ordningsstörningar i samverkan med polisen. De ska även öka förmågan till samverkan inom staden med alla dess funktioner, men också med andra berörda myndigheter.

Ordningsvakterna är ett bra komplement till Polismyndigheten i fråga att verka för den allmänna ordningen, men också för att samla viktig underrättelse från området till Polismyndigheten.

Bilagor

Bilaga 1, Avgränsning av förordnandeområde enligt LOV 3§

Bilaga 2, Statistik över ordningsvaktens tjänsteutövning på LOV§3

Bilaga 3, Rapporterade ordningsstörningar i Tyck till

Bilaga 4, Öppna drogsener – forskning och samverkan, Olof Bratthall och Mia-Maria Magnusson, Polisregion Stockholm

Bilaga 5, Lägesbild Tanto

Stadsledningskontoret
Säkerhetsenheten

Stadshuset
105 35 STOCKHOLM
martin.berg@stockholm.se

Bakgrund

Västra Södermalm är en etablerad öppen drogsцен. Missbrukets konsekvenser har påverkat området, boende och näringsidkare över tid.

Problematiken har stegrats de senaste åren. Västra Södermalm är ett strategiskt fokusområde för Södermalmspolisen.

Definitioner

En *öppen drogsцен* definieras som: Geografisk, bestående plats där bruk och försäljning av narkotika sker offentligt och uppfattas som problematiskt av myndigheter eller allmänheten¹.

Med *missbrukets konsekvenser* avses: upplevd otrygghet, ordningsstörningar och brott kopplade till hantering och missbruk av narkotika².

Södermalmspolisen definition av västra Södermalm

¹ Polisregion Stockholms kartläggning av öppna drogsценer 2021.

² LPO Södermalms definition. Signifikanta brottskategorier: narkotika-, vålds-, frids-, tillgrepps- och skadegörelsebrott.

Västra Södermalm 2023

Samverkan Stockholmsregionen³ har valt ut västra Södermalm som en av fyra öppna drogsccener i regionen för riktad verksamhet under det kommande året.

Målet är att antalet öppna drogsccener i länet ska bli färre alternativt att områdenas negativa inverkan ska minska.

Västra Södermalm är ett av fyra områden i stadsdelen som är föremål för arbete inom ramen för samverkansöverenskommelsen mellan Södermalmspolisen och Södermalms stadsdelsförvaltning.

Södermalmspolisen har över tid investerat stora resurser i området. Det kommer att växlas upp under 2023.

Södermalmspolisen har föreslagit ett utvidgat alkoholförbud i Tantolunden och Drakenbergsparken. Stadsdelsnämnden har ställt sig positiv till åtgärden. Frågan ligger för närvarande hos kommunfullmäktige.

Det sker stora säsongsomflyttningar i området. Problematiska grupper och individer rör sig från parkområdena i söder till Högalid: Hornstulls centrum, Högalidsparken och Hornsbruksgatan.

Ett eventuellt utvidgat alkoholförbud kan komma att skapa förflyttningar av problematiken i området.

Centrala delarna av Hornstull, Tantolunden, Drakenbergsparken, Tantoberget och Hornstulls strand omfattas för närvarande förordnanden för ordningsvakter (§ 3 LOV). Det föreligger även en ansökan om förordnande för Högalidsparken. Med anledning av minskade medel för stadens mobila ordningsvakter kommande år bedöms förmågan till ordningshållning i området minska.

Problematiska platser på västra Södermalm

Frågor kring fysiska förändringar i området har adresserats genom Effektiv Samverkan Hornstull, ett forum för samverkan mellan Södermalmspolisen, Södermalms stadsdelsförvaltning och tongivande fastighetsägare i området.

Ett flertal trygghetsvandringar har genomförts.

Följande är en listning av de platser som upplevs som problematiska. Sannolikt ansvarar flera olika fackförvaltningar i Staden för platserna.

³ Samverkan Stockholmsregionen består av; samtliga Stockholmskommuner, Region Stockholm, Polismyndigheten, Länsstyrelsen, Kriminalvården och Tullverket.

Hornsbruksgatan och Högalidsparken

- Hornsbruksgatans sträckning mellan Borgargatan och Varvsgatan. Belysning. Stundtals nedskräpat.
- Trappan mellan Hornsbruksgatan och Högalidsparken, närmast Borgargatan; växtlighet och belysning.
- Högalidsgaraget och området i direkt anslutning till nedfarten. Skräpigt. Möjlighet att hänga.
- Högalidsparkens södra sida; växtlighet och belysning.
- Byggnaden på Hornsbruksgatans norra sida. Fuskbygge. Lätt att få tillträde till ödekåken.

Hornstulls strand

- Odlingsslådorna på grusplanen framför Bio Rio. Kajsas Kafé bedöms förbättra situationen. Det öppnade inte säsongen 2022.
- Gradängen längs med strandpromenaden. Nedskräpat. Tillhåll för stora skaror missbrukare.

Tantoberget

- Utsiktsplatsen och vägen upp: otillåten, störande biltrafik. Belysningsproblem.
- Västra sidan av berget: kolonilotterna hårt ansatta av missbrukare. Förbättrat flöde av människor längs med den västra sida. Åtgärder för att minska attraktiviteten för gruppen missbrukare.

Minigolfbanan och toaletterna

- Staketet undermåligt. Öppen droghandel. Åtgärder för att minska platsens attraktivitet för droghandel.
- Toaletterna och området i anslutning till dem attraherar missbrukare.

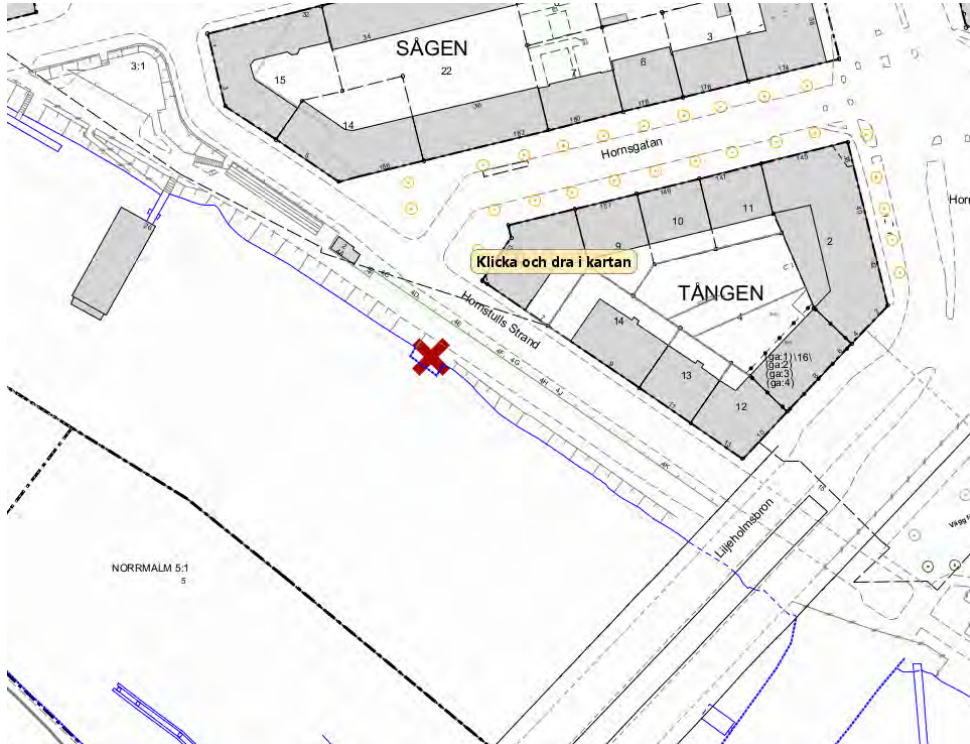
Liljeholmsbron

- Området vid vattnet. Undanskymt. Attraherar gruppen missbrukare.
- Passagen till garaget under Liljeholmsbron. Undanskymt, nedskräpat och nedklottat.

Parkens norra sida, trapporna från Liljeholmsbron östra fäste

- Slänten på parkens norra sida och kullen närmast inmutad av missbrukare. Åtgärder för att öka attraktiviteten för andra grupper.
- Bänkarna i trappen mellan parken och Liljeholmsbron. Används endast av gruppen missbrukare.
- Muren längs med parkens norra sida i anslutning till bostadshuset. Åtgärder för att minska attraktiviteten på gruppen missbrukare.

Bilaga 1 till ansökan om medel ”Stockholm vid vattnet”. Renovera och tillgängliggöra avstängd brygga vid Hornstulls Strand.

Placering av den aktuella bryggan vid Hornstulls Strand som ansökan gäller.

Bild på bryggan (GoogleMaps 2011).

Bild på bryggan från 2022. Foto: Södermalms stadsdelsförvaltning.

Huvud/Dykinspektion

av
kajobjekt 57 / Knr 180-12813-1
Bergsundsbygga

Projektnr: 22-058

Projekt/uppdrag/ärende:

Huvud samt särskild inspektion under vatten (dykinspektion)

Deltagande personer:

Johan Skoglöf

Conny Johanson

Andreas Bylin

Rapport upprättad av:

Johan Skoglöf

Granskad av:

Conny Johanson

Rapport skapad datum:

2022-06-09

Reviderad datum:

UNDER YTAN DYK & INSPEKTION SVERIGE AB

Postadress
Larmvägen 2
461 38 Trollhättan
Org. nr
556861-8762

Telefon
0520-509700
E-mail
info@underytandyk.se

Bank
Swedbank
Hemsida
www.underytandyk.se

Bankgiro
780-1517

INNEHÅLL

1. SAMMANFATTNING.....	3
2. BAKGRUND	3
3. INSPEKTION.....	4
4. RESULTAT AV DYKINSPEKTION 2022-06-09.....	4
4.1. STENKISTA 1.....	5
4.2. STENKISTA 2.....	6
4.3. STENKISTA 3.....	8
4.4. BRYGGAN ÖVERBYGGNAD	9

1. Sammanfattning

Bryggans yttre stenistor är lokalt i dåligt skick då knutar och lås är kraftigt eroderade och ej längre verksamma, detta medför att flera stockar i kistan är lösa vilket medför risk för urspolning av fyllnadsmaterialet ifall fler av stockarna faller bort.

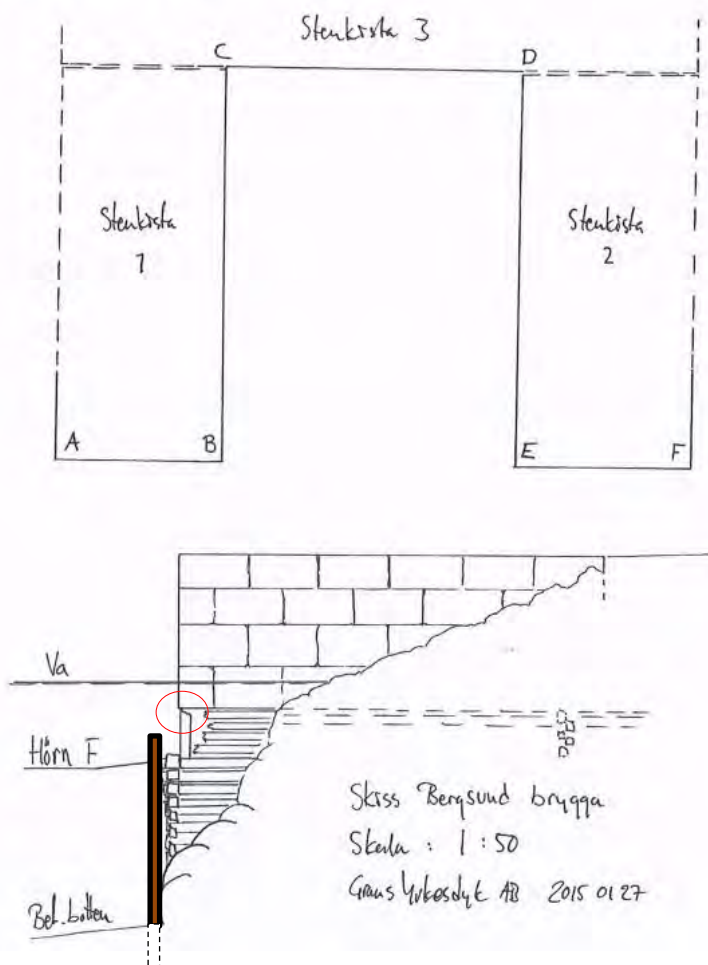
Kistorna yttre kortsidor hålls emellertid ihop utav slagna träpålar som står i kistornas hörn och hindrar stockarna att falla ut även om enstaka stockar i de övre skiften ändå saknas. Kistorna är som tidigare konstaterats eroderade med stora glipor där stockar saknas, men är ändå fortfarande välfyllda och lastbärande, problemet ligger framför allt i kistornas yttre ändar.

Bryggans yttre bärande balk är kraftigt rötskadad och de inre uppläggen lokalt rötskadade. Skall bryggan användas bör stenkistorna och stensättningen stabiliseras/säkras och framför allt det yttre bärande balkarna på bryggan ersättas.

2. Bakgrund

Under Ytan Dyk & Inspektion AB har fått i uppdrag av Jörgen Pettersson, Bro & Stålkontroll AB i Stockholm att utföra Huvud samt Särskild inspektion under vatten av Bergsundsbygga

Kajobjekt 57, Bergsundsbygga

Figur 1 – visar principskiss från tidigare dykrapport från 2015 utförd av Grans Dyk kompletterad med exempel på de stående stockar som förhindrar stenkistorna att falla isär samt den enskilda stödjepunkt som bär upp stensättningen i SÖ hörnet inringad.

3. Inspektion

Inspektion utfördes från dykbåten Inspector. Vattennivån var enligt Stockholms hamnars hemsida + 10 cm i Mälaren och sikten i vattnet var ca 1,5 meter.

4. Resultat av dykinspektion 2022-06-09

Bryggan är i dagsläget avstängd med höga staket då den sedan tidigare är i konstaterat dåligt skick med stenkistor som faller isär, dåligt fogade stenmurar samt allmän röta i överbyggnaden. Som underlag för inspektionen har tidigare rapport från 2015 fungerat som underlag och jämförelser i text och bilder från framför allt de yttre balkarna visar på en fortsatt skadeutveckling.

Foto 1 – visar det avgränsade området.

4.1. Stenkista 1

Stenkistan vars övre del befanns på ca 0,8 meters vattendjup består av sju varv med stockar som ansluter mot botten på ca 2,7 meter vattendjup. Mellan stockarna noteras glipor på upp till 0,1 meter, hörnen och låsstockarna är upplösta och flera stockar är lösa.

Stockarna hålls dock på plats av stående stockar slagna i kistans ytterkant, vilket hindrar dem att falla utåt. Kistan är välfylld med sten och möjligen inslag av betong. På kistan vilar en överbyggnad av fogad huggen sten utåt vattnet medan sidomurarna består av fogad natursten. I muren utåt vattnet så finns upp till 40 mm grova glipor mellan de övre stenarna medan de nedre skiften samt sidomurarna är välfogade utan sprickor eller tecken på rörelser.

Foto 2 & 3 visar överbyggnadens på stenkista 1 utåt vattnets samt den välfogade inre sidomuren.

Foto 3 – visar stenkistans upplösta knutar som ändå hålls på plats av stående stockar som är slagna i botten framför kistan.

4.2. Stenkista 2

Stenkistan vars övre stock befanns på ca 1,1 meters vattendjup består av nio varv med stockar som ansluter mot botten på ca 3,2 meter vattendjup. Mellan stockarna noteras glipor på upp till 0,1 meter, hörnen och låsstockarna är upplösta och flera stockar är lösa, på den västra långsidan saknas en stock i det tredje skiftet. Stockarna hålls dock på plats av stående stockar slagna i kistans ytterkant, vilket hindrar dem att falla utåt. Kistan är välfylld med sten och möjligen inslag av betong. På stenkistan vilar en murad konstruktion som delvis i det första skiftet är ersatt med en dålig, sprucken betong som börjat falla isär och efterlämnat håligheter. Ovan vatten är konstruktionen ofullständig med flera saknade stenar. Sidomurarna består av fogad natursten där fogningen är intakt och ej skvallrar om några större rörelser. Som nämnts i tidigare rapport och även framgår av figur 1 så tas mycket av lasten upp på en enskild stående stock i det yttre södra hörnet, benämnt "F".

Foto 4 – visar överbyggnad på stenkista 2.

Foto 5 – visar stående stock som bär stor del av lasten från överbyggnaden. Till vänster noteras håligheter på grund av dålig betong.

Foto 6 – visar upplösta knutbrädor där stockarna i kistan hålls på plats av slagna träpålar på kistans utsida.

4.3. Stenkista 3

Kajens inre balk/kajmur består utav en frontmur av betong som på 0,7 meters vattendjup ansluter mot en stenkista i sex synliga varv som ansluter mot botten på 1,6 meters vattendjup. Stenkistan som förmodligen är en del av den ursprungliga kajen är tät men virkets ändrar är eroderade med upplösta lås och knutar, men virket är ändå stumt vid provning med kniv.

Foto 7 – visar bryggans bakre vägg/kajmur där även två större rörtrummor kommer ut.

Foto 8 – visar detalj av det eroderade men ändå stumma virket i stenkista nr 3.

4.4. Bryggan överbyggnad

Bryggan är ursprungligen byggd med virke i mycket kraftiga dimensioner med ett konstruktionssätt som antyder ett kommersiellt användningsområde. Bryggan är senare reparerad med någon form av egentillverkade limträbalkar och pallningar på vilket man lagt ett däck av impregnerade trallbrädor.

Den yttre bärande balken i mycket dåligt skick och visar tecken på att falla isär.

Foto 9 – visar den yttre bärande träkonstruktionen 2022

Foto 10 – visar detalj av upplag på den yttre balkkonstruktionen.

Foto 11 – visar underbyggnaden av egentillverkade "limträbalkar" som bärs upp av det kraftiga mittreuplaget som är i bättre skick än det yttre, men ändå med lokala rötskador.

Med vänlig hälsning

Johan Skoglöf/Conny Johanson

Syn av Bergsunds brygga

Tidpunkt för synen

Synen utfördes den 12 september 2022 tillsammans med Fredrik Hansson.

Noteringar vid syn av brygga

Som underlag för synen har använts dykinspektioner utförda 2015-01-27 och 2022-06-09.

Brygga är i mycket dåligt skick och är avstängd. Bärande balkar till överbyggnaden är kraftigt angripna av röta och knutarna på stenkistorna som bär upp fundamenten har gått isär. Det är stor risk för att stenkistorna kan rasa ut mot vattnet, se bifogade skisser och foton.

Förslag till åtgärder

Brygga ska vara fortsatt avstängd tills den har blivit åtgärdd.

Vid reparation ska bryggans träöverbyggnad rivas ut. Formsättning med nya slitplank som tätas runt stenkistorna. Igjutning med betong av kistorna. Utfallna stenar i fundamenten återmonteras. Ny träöverbyggnad med bärande balkar och trädäck monteras. Sly som växer vid fundamenten tas bort.

Uppskattad entreprenadkostnad 1 760 000 kr.

Bild 1: Bryggans front ut mot vattnet.

Bild 2: Upplag för bryggfront.

Bild 3: Ledningsdragnig under bryggan.

Bild 4: Trädäck av senare årsmodell.

Bild 5: Södra upplaget för trädäcket.

Bild 6: Södra upplaget för trädäcket.

Kajobjekt 57, Bergsundsbrygga

